

АГАТА КРИСТИ

ТРЕТОТО МОМИЧЕ

Част 35 от „Еркюл Поаро“

Превод от английски: Христо Христов, 1994

chitanka.info

ГЛАВА ПЪРВА

Еркюл Поаро седеше на масата и закусваше. От чашата горещ шоколад до дясната му ръка се вдигаше пара. Винаги бе обичал сладко. Закуската му включваше и кифличка, която добре се съчетаваше с горещия шоколад. Кимна одобрително. Беше си я избрал едва от четвъртата сладкарница, в която бе влязъл. Оказа се датска и бе значително по-добра от съседната така наречена френска сладкарница. Последното си беше чиста измама.

Гастрономическите му изисквания бяха задоволени. Стомахът му бе спокоен. Мислите му също и то като че ли прекалено спокойни. Беше завършил своя „*Magnum Opus*“^[1], в който правеше анализ на известни писатели на криминални романи. Осмелил се бе да критикува Едгар Алан По, отбелязваше липсата на метод и ред в романтичните изблици на Уилки Колинс, превъзнасяше до небесата двама практически непознати американски автори. По подходящ начин бе изразил уважението си към тези, които го заслужаваха, а към други се бе отнесъл доста сурово. Бе прегледал коректурите и, като изключим многото печатни грешки, бе останал доволен от резултата. Неговото литературно постижение му достави радост, както впрочем и огромното количество книги, които трябваше да прочете преди това. Изпитваше удоволствие, дори когато със сумтене запокитваше отвлечен някоя книга на пода (въпреки че никога не забравяше после да я вдигне и надлежно да я сложи в кошчето за книжни отпадъци). Удоволствието му в редките случаи, когато книгата го заслужаваха, бе съпроводено с одобрително кимване.

А сега? Беше си позволил една приятна почивка, така необходима му след интелектуалните занимания. Но човек не може вечно да почива. Трябва отново да се захване с нещо. За съжаление нямаше идея с какво. Нови литературни изяви? Не му се искаше. Максимата му бе, че когато си направил нещо добро, не бива да го повтаряш. Всъщност вече скучаеше. Напрегната умствена дейност, на

която в последно време се бе отдал, изискваше много усилия. Но бе свикнал и сега се чувстваше неспокоен...

Досадно! Той тръсна глава и отпи от чашата с шоколад.

Вратата се отвори и влезе добре обученият му прислужник Джордж. Поведението му бе почтително и се долавяше нотка на извинение. Покашля се и измърмори:

— Една... — спря за миг, после продължи: — Търси ви една млада дама.

Поаро го погледна с изненада и известна неприязън.

— Не приемам никого в този час на деня — каза укорително той.

— Зная, сър — кимна Джордж.

Господар и прислужник се спогледаха. Понякога отношенията помежду им създаваха доста трудности. Посредством интонация, намек или подбрани думички Джордж подсказваше, че има още нещо, което може да се изясни, ако му бъде зададен подходящия въпрос. Поаро се досети какъв трябва да бъде той в този случай.

— Тази млада дама добре ли изглежда? — попита внимателно той.

— Според мен не, сър, но вкусовете са различни.

Поаро се замисли върху отговора. Спомни си за паузата, която направи Джордж, преди да каже „млада дама“. Той умееше много точно да прецени положението в обществото. Не беше сигурен в статута на посетителката и затова се бе отнесъл снисходително към нея.

— Значи според теб тя по-скоро е млада дама, а не, да кажем, младо момиче?

— Така мисля, сър, въпреки че в днешно време не е лесно да се прецени — отвърна с дълбоко съжаление Джордж.

— Спомена ли защо иска да ме види?

— Каза... — започна някак неохотно Джордж, като че ли предварително се извиняваше за онова, което се кани да произнесе, — че иска да се посъветва с вас относно убийство, което може би е извършила.

Еркюл Поаро се опули. Веждите му се повдигнаха:

— *Може би е извършила?* Тя не *знае* ли?

— Така каза, сър.

— Невероятно, но звучи интересно — отбеляза Поаро.

— Може да е шега, сър — предположи колебливо Джордж.

— Всичко е възможно, предполагам — допусна Поаро, — но човек едва ли би си помислил... — Той вдигна чашата и нареди: — Поканете я след пет минути.

— Да, сър — и Джордж се оттегли.

Поаро изпи последната глътка шоколад. Побутна настрани чашата и стана. Отиде и внимателно приглади мустаците пред огледалото над камината. Доволен се върна на стола си, за да изчака влизането на посетителката. Не знаеше какво точно да очаква...

Може би се надяваше да види нещо близко до представата му за женска привлекателност. Спомни си изтърканата фраза „тъжна красота“, но когато Джордж въведе посетителката, усети разочарование. Поклати мислено глава и въздъхна. Нито беше красива, нито пък бе тъжна. Най-близко до точното ѝ описание би било умерено смутена.

„Пфу! Тези момичета! — помисли си с възмущение Поаро. — Защо не се постараят да изглеждат малко по-добре? Подходящ грим, елегантна дреха, прическа, направена при добър фризьор, и тя би могла да стане привлекателна. Но сега!“

Посетителката бе момиче на около двадесет години. Дълга коса с неопределен цвят се спускаше върху раменете ѝ. Погледът на големите ѝ синьо-зелени очи излъчваше пустота. Бе облечена вероятно в модните дрехи на нейното поколение. Високи черни кожени ботуши, бели вълнени ажурни чорапи, къса пола и дълъг евтин вълнен пуловер. Всеки от поколението и възрастта на Поаро би имал едно-единствено желание — възможно най-бързо да изпрати момичето в банята. Когато вървеше по улиците често изпитваше същото чувство. Всички те изглеждаха мръсни. И все пак, напук на казаното, това момиче изглеждаше като току-що спасена удавница, измъкната от водата. Помисли си, че тези девойки вероятно не са наистина мръсни. Просто полагат огромни усилия да изглеждат така.

Стана и с обичайната си любезност се ръкува с посетителката, като ѝ подаде стол.

— Искали сте да ме видите, мадмоазел? Моля, седнете.

— О! — възкликна момичето със сподавен глас и се втренчи в него.

— *Eh bien*^[2]?

Тя се поколеба.

— Мисля... бих предпочела да остана права. — Големите ѝ очи продължаваха да го гледат недоверчиво.

— Както желаете. — Поаро седна отново на стола си и я загледа. Чакаше.

Момичето пристъпваше от крак на крак. Поглеждаше ту надолу към краката си, ту към Поаро.

— Вие... вие ли *сте* Еркюл Поаро?

— Несъмнено. С какво мога да ви бъда полезен?

— О, ами, доста е сложно. Искам да кажа...

На Поаро му се стори, че тя сякаш се нуждае от малко окуражаване. Той услужливо каза:

— Прислужникът ми събщи, че сте искали да се посъветвате с мен, защото мислите, че „сте извършили убийство“. Вярно ли е?

— Да — кимна момичето.

— Разбира се, това не е въпрос, който допуска никакви съмнения. Вие сама трябва да знаете дали сте извършили убийство или не.

— Ами, не зная как точно да ви го кажа. Имам предвид...

— Хайде сега — подкани я внимателно Поаро, — седнете. Отпуснете се. Разкажете ми.

— Не мисля... О, Боже, не зная как... Виждате ли, всичко е толкова трудно. Аз... аз промених решението си. Не искам да бъда груба... но мисля, че е по-добре да си вървя.

— Е, хайде, хайде. Бъдете смела.

— Не, не мога. Мислех си, че мога да дойда и... и да ни помоля, да ви попитам какво трябва да направя... но ме мога, разбирате ли? Всичко е толкова различно от...

— От какво?

— Ужасно съжалявам и не искам да бъда груба, но... — тя въздъхна дълбоко, погледна към Поаро, после отмести погледа си и изстреля: — *Прекалено сте стар*. Никой не ми каза, че сте толкова стар. Наистина не искам да бъда груба, но... това е. *Вие сте прекалено стар*. Ужасно съжалявам.

Тя рязко се обърна и излетя от стаята, подобно на отчаян молец при светване на лампата.

С широко отворена уста Поаро чу как се затръшна входната врата.

— *Nom d'un nom d'un nom...*^[3] — измърмори той.

---

^[1] Magnum Opus (англ.) — коронно произведение (труд). — Б.пр. ↑

^[2] Eh bien (фр.) — добре. — Б.пр. ↑

^[3] Nom d'un nom d'un nom (фр.) — да те вземат дяволите. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ВТОРА

Телефонът извъня.

Еркюл Поаро не му обърна внимание. Той продължи да звъни пронизително и настоятелно. Джордж влезе в стаята, погледна въпросително Поаро и се насочи към телефона. Поаро махна с ръка:

— Оставете го.

Джордж се подчини и напусна стаята. Телефонът не спираше да звъни, пронизително и дразнещо. После изведнъж замлъкна. След една-две минути обаче зазвъня отново.

— *A Sapristi*^[1]! Трябва да е жена, несъмнено е жена.

Въздъхна, стана и отиде до телефона. Вдигна слушалката.

— Ало?

— Вие ли... мосю Поаро ли е на телефона?

— Да.

— Обажда се мисис Оливър. Гласът ви звучи различно. Отначало не можах да ви позная.

— *Bonjour*^[2], мадам. Надявам се, че сте добре.

— О, добре съм! — в гласа на Ариадни Оливър прозвучаха обичайните весели нотки.

Известната писателка на криминални романи и Еркюл Поаро поддържаха приятелски отношения.

— Раничко е да ви звъня, но искам да ви помоля за една услуга.

— Да?

— Предстои годишната вечеря на клуба на авторите на криминални романи. Чудя се дали бихте приели да бъдете нашият гост-лектор тази година. Би било много, много мило от ваша страна, ако се съгласите.

— Кога ще се проведе?

— Другият месец, на двацет и трети.

Поаро въздъхна тежко в слушалката.

— Уви! Твърде стар съм.

— Твърде стар? Какво, за Бога, искате да кажете? Изобщо не сте стар.

— Мислите ли?

— Разбира се, че не сте. Ще се представите чудесно. Можете да ни разкажете много интересни истории за истински престъпления.

— Кой ли ще иска да ме слуша?

— Всички. Те... Мосю Поаро, има ли нещо? Случило ли се е нещо? Струва ми се, че сте разстроен.

— Да, разстроен съм. Чувствата ми... е, няма значение.

— Разкажете ми все пак.

— Не ми се ще да ви занимавам.

— Защо не? По добре елате и ми разкажете всичко. Кога ще дойдете? Днес следобед. Каня ви на чай.

— Не пия следобеден чай.

— Тогава ще пиете кафе.

— По това време на деня обикновено не пия кафе.

— Шоколад? С разбита сметана отгоре? Или билков чай? Обичате да пиете такъв чай. Или лимонада, или оранжада, или бихте предпочели кафе без кофеин, ако успея да намеря...

— *Ah ça, non, par exemple*^[3]! То е отвратително!

— Някой от онези сиропи, които толкова харесвате? Зная, че имам половин бутилка „Райбина“ в бюфета.

— Какво е „Райбина“?

— Сироп от касис.

— Наистина, човек трябва да ви го признае, упорита сте, мадам. Вашата загриженост ме трогна. С удоволствие приемам да изпия чаша шоколад с вас днес следобед.

— Добре. И ще ми разкажете за онова, което ви е разстроило.

Тя затвори.

II

Поаро се замисли за момент, после набра един телефонен номер:

— Мистър Гоуби? На телефона е Еркюл Поаро. Много ли сте зает в момента?

— Средно — отговори му гласът на мистър Гоуби. — Дори малко повече. Но, за да ви услужа, мосю Поаро, ако бързате, както обикновено ви се случва... ами, бих казал, че младите ми сътрудници

ще направят всичко, което трябва за вас. Разбира се, в днешно време не се намират толкова лесно добри момчета, както преди. Твърде много мислят за себе си. Струва им се, че знаят всичко още преди да са започнали да се учат. Но така или иначе, не можем да очакваме на тяхната възраст да бъдат твърде сериозни. Мосю Поаро, с удоволствие ще бъда на ваше разположение. Може да включа едно-две от подобрите ми момчета в работата. Предполагам, че се касае за обичайното събиране на информация.

Той мълчаливо изслуша подробностите за онова, което Поаро искаше от него. Когато приключи разговора с мистър Гоуби, Поаро позвъни в Скотланд Ярд, за да го свържат с един негов приятел. След като изслуша желанията на Поаро той каза:

— Не искате много, а? Някъде е станало убийство. Времето, мястото и жертвата не се знаят. Ако ме питате, май ме пращате за зелен хайвер, стари приятелю. — После неодобрително добави: — Вие май наистина *нищичко* не знаете.

III

В четири и петнадесет следобед Поаро седеше в гостната на мисис Оливър и с удоволствие отпиваше глътки от голяма чаша шоколад, покрит с разбита сметана, която домакинята току-що бе поставила на малката масичка до него. Беше му поднесла и малка чинийка с бисквити „котешко езиче“.

— *Chere*^[4] мадам, колко сте любезна. — Гостът погледна с лека изненада над чашата си новата прическа на мисис Оливър и новите ѝ тапети.

И двете бяха новост за него. Последния път, когато се видяха, косата на домакинята бе сресана съвсем семпло. Сега представляваше изобилие от букли и къдрици, подредени по особено сложен начин на главата ѝ. Поаро заподозря, че това изобилие май е фалшиво. Помисли си колко ли къдри биха паднали неочаквано, ако изведнъж, както имаше обичай, мисис Оливър се разпали. Колкото до тапетите...

— Тези черешки... нови ли са? — посочи ги с лъжичката той.

Чувстваше се като че ли е попаднал в черешова градина.

— Мислите, че са твърде много ли? — попита тя. — Толкова е трудно предварително да се преценят тапетите. Смятате ли, че старите бяха по-хубави?

Поаро смътно си ги спомняше. Май представляваха гора с огромно количество ярко оцветените тропически птици. Идваше му да отбележи: „*Plus ça change, plus c'est la meme chose*“^[5], но се въздържа.

— А сега — започна мисис Оливър, когато гостът ѝ най-сетне постави чашата на чинийката, облегна се назад с въздишка на задоволство и попи със салфетка остатъците от сметана по мустаците си, — какво се е случило?

— Ще ви кажа, съвсем накратко. Тази сутрин ме посети едно момиче. Знаете, че предпочитам предварително уговорените срещи. Разбирате ли, човек си има навици. Но тя настоя да я приема веднага, защото мисли, че може би е извършила убийство.

— Колко странно. Тя не *знае* ли?

— Точно така! *C'est inoui*^[6]! Тъй че аз наредих на Джордж да я покани. Остана права! Отказа да седне. Просто стоеше, втренчила поглед в мен. Изглеждаше като малоумна. Опитах се да я предразположа. Но тя изведнъж заяви, че е променила решението си. Каза, че не иска да бъде груба, но... (как ви се струва?), но съм *твърде стар*...

Мисис Оливър изстреля няколко утешителни слова:

— Е, момичетата са такива. Всеки, който е над тридесет и пет за тях е с единия крак в гроба. Трябва да осъзнаете, че те нямат *чувство* за такт.

— Заболя ме — оплака се Еркюл Поаро.

— О, на ваше място не бих се притеснявала. Разбира се, изразила се е много грубо.

— Няма значение. Не става дума само за чувствата ми. Разтревожен съм. Да, разтревожен съм.

— Е, по-добре забравете този инцидент — посъветва го мисис Оливър.

— Не разбирате. Аз съм обезпокоен за момичето. Тя дойде при мен за *помощ*. Изведнъж реши, че съм твърде стар, твърде стар, за да ѝ бъде полезен. Сбърка, естествено. После избяга. Но уверявам ви, тя се *нуждае* от помощ.

— Не мисля, че е така — опита се да го успокои мисис Оливър.
— Момичетата обикновено вдигат много шум за нищо.

— *Не. Грешите*. Тя се *нуждае* от помощ!

— Наистина ли смятате, че е извършила убийство?

— А защо не? Така каза.

— Да, но... — Мисис Оливър замълча, после бавно изрече: — Заявила е, че може би го е направила. Но какво е имала предвид?

— Точно така. Няма логика.

— Кого е убила или смята, че е убила?

Поаро вдигна рамене.

— И защо е убила някого?

Поаро отново вдигна рамене.

— Разбира се, причините биха могли да бъдат различни — оживи се мисис Оливър и отприщи богатата си фантазия. — Може би е връхлетяла с, колата си върху някой и е избягала. Може би на някоя скала е била нападната от мъж, борили са се и тя е успяла да го бутне. Може би е сбъркала и е дала на някого погрешно лекарство. Може да е била на някое от онези партита с наркотици и да се е сбила с някого. После, когато е дошла на себе си, е открила, че го е намушкала. Може...

— *Assez*^[7], мадам, *assez*!

Но писателката вече се бе развихрила:

— Може би е била медицинска сестра в операционна зала и е дала неподходяща упойка или... — изведнъж спря, за да си изясни някои подробности — Как изглежда?

Поаро се замисли за момент.

— Офелия, лишена от физическа привлекателност.

— О, Боже! — възкликна мисис Оливър. — Почти си и представям. Колко странно!

— С поред мен не е силен характер. Не е човек, който може да се справи с трудностите. Не е от хората, които са способни да предвиждат опасностите, а е от онези, които другите си казват: „Трябва ни жертва. Тази е подходяща.“

Но мисис Оливър вече не го слушаше. Беше заровила ръце в изобилните си букли. Поаро добре познаваше този жест.

— Чакайте! — извика развълнувано тя. — Чакайте!

Поаро повдигна вежди в очакване.

— Не ми казахте името ѝ — продължи мисис Оливър.

— Не се представи. Жалко наистина.

— Чакайте! — възкликна отново домакинята и свали ръцете си, като въздъхна дълбоко. Една от великолепните ѝ букли се откачи от

косата, плъзна се по раменете ѝ и падна на пода. Поаро я вдигна от земята и дискретно я постави на масичката.

— Е — изрече мисис Оливър вече поуспокоена. Нагласи една-две фиби в косата си и замислено поклати глава и продължи: — А кой е казал на момичето за вас, мосю Поаро?

— Някой, доколкото зная. Естествено тя не може да не е чувала за мен.

Мисис Оливър си помисли, че думата „естествено“ съвсем не бе подходяща в случая. Според нея естествена бе само увереността на Поаро, че всички са чували за него. Всъщност много хора биха погледнали озадачено, при споменаване на името „Еркюл Поаро“, особено тези от по-младото поколение. „Но как да му го кажа, без да го обидя?“ — помисли мисис Оливър.

— Струва ми се, че грешите — отбеляза гласно тя. — Момичетата... ами, момичетата и младежите не знаят много неща за детективите и техните истории. Те просто не са ги чували.

— Всеки трябва да е чувал за Еркюл Поаро — заяви гордо той.

И дълбоко вярваше, че е така.

— В днешно време всички са така слабо образовани — продължи мисис Оливър. — Наистина. Знаят единствено имената на естрадни певци, групи или дисководеци, и тем подобни. В днешно време, ако имате нужда от специалист, имам предвид лекар, детектив или зъболекар... е, обикновено питате някого. Питате при кого да отидете. И тогава този някой ви казва: „Скъпа моя, непременно идете при онзи чудесен лекар на улица «Куин Ан». Ще ви накара да се завъртите три пъти и ще ви излекува“. Или: „Знаеш ли, откраднали ми бяха диамантите и Хенри щеше да побеснее, така че не можех да се обърна към полицията. Но има един невероятен детектив, изключително дискретен, който ги намери и Хенри нищо не разбра“. Обикновено така се случва. Някой е изпратил момичето при вас.

— Много се съмнявам.

— Не можете да говорите, преди да разберете. *И сега ще ви обясня.* Аз съм причината. Аз изпратих момичето при вас.

Поаро се вцепени.

— Вие? Защо не ми казахте веднага?

— Защото току-що ми хрумна... когато споменахте за Офелия... дълга провиснала коса и невзрачен външен вид. От описанието ѝ се

досетих, че всъщност съм я виждала. Съвсем наскоро. Така ми дойде на ум коя е тя.

— И коя е?

— За жалост не зная името ѝ, но мога лесно да го науча. Разговаряхме за частни детективи и аз споменах за вас и за някои от вашите изумителни разкрития.

— Дадохте ли ѝ адреса ми?

— Не, разбира се, че не. Нямах представа, че се е нуждаела от детектив. Мислех, че просто си говорим. Но няколко пъти споменах името ви и естествено би било много лесно да намери адреса ви в телефонния указател и да ви посети.

— Разговаряхте ли за убийства?

— Не си спомням добре. Дори не помня как стигнахме до разговора за детективи... освен ако, да, може би тя го е започнала...

— Тогава разкажете ми всичко, нищо, че не помните името ѝ. Разкажете ми всичко, което знаете за нея.

— Ами, беше миналия уикенд. Гостувах на семейство Лоримър. Не са много интересни, но ме заведоха на гости при едни техни приятели. Имаше много хора. Беше ми малко неудобно, защото, както знаете, не пия и домакините трябва специално за мен да търсят безалкохолни напитки, което им е доста досадно. Обикновено хората ми говорят колко харесват книгите ми и колко са искали да се запознаят с мен, а това ме притеснява и ме кара да се чувствам неловко и глупаво. Но някак си се справям. Казват ми колко обичат моя ужасен детектив Свен Хиерсон. Само ако знаеха колко го мразя! Но издателят постоянно ми повтаря да не го споменавам. Така или иначе, предполагам, че разговорът за детективите в реалния живот тръгна оттам. Разказах им за вас, а онова момиче се навърташе наоколо и ни слушаше. Когато споменахте за непривлекателната Офелия, изведнъж включих. Помислих си: „На кого ми напомня това описание?“ и ми просветна: „Ама разбира се. Момичето от онова парти“. Струва ми се, че тя беше от семейството на домакините, освен ако не я бъркам с друго момиче.

Поаро въздъхна. Винаги, когато човек разговаря с мисис Оливър, трябва да се въоръжи с голямо търпение.

— Кой беше домакинят?

— Мисля, че се казваше Трефузис или Трехърн. Нещо такова. Той е магнат. Богат. Важна клечка в Сити, но по-голямата част от живота си е прекарал в Южна Африка...

— Има ли съпруга?

— Да. Жена му е много красива. Доста по-млада от него. С пищна руса коса. Тя му е втора съпруга. Дъщеря му е от първия брак. Присъстваше и един ужасно стар чичо. Вече пооглушал, но особено знаменит. Ще е необходимо доста време, за да се изредят всичките му отличия. Адмирал или маршал от въздушните сили, или нещо такова. Струва ми се, че също е и астроном. Както и да е, има един голям телескоп, който стърчи от покрива. Предполагам обаче, че му е само хоби. Имаше и една чужденка, която вървеше подире му. Мисля, че го придружава до Лондон, за да го пази да не го сгази някоя кола. Хубавичка е.

Поаро обработи информацията, която му предостави мисис Оливър и се почувства почти като компютър.

— Значи в къщата живеят мистър и мисис Трефузис...

— Не са Трефузис. Сега си спомних. Казват се Рестарик.

— Но това е съвсем различно.

— Да, така е. Корнуолска фамилия, нали?

— Значи там живеят мистър и мисис Рестарик и знаменитият възрастен чичо. И той ли се казва Рестарик?

— Не. Той е сър Родерик някой си.

— Освен тях в къщата живеят още момичето *au pair*^[8] и дъщеря му. Други деца има ли?

— Струва ми се, че не, но не зная със сигурност. Между другото дъщеря му не живее с тях. Беше дошла само за уикенда. Предполагам, че не се разбира с мащехата си. Работи в Лондон и се е хванала с едно момче, което, доколкото разбрах, те не одобряват.

— Изглежда знаете доста за семейството.

— О, ами човек подочува това-онова. Приятелите ми Лоримър са от приказливите. Постоянно бърборят за този или онзи. Така човек научава клюките за всички, които живеят наоколо. Въпреки че понякога ги обърквам. Ех, да можех да си спомня малкото име на това момиче! Беше нещо свързано с песен... Тора? „*Говори ми, Тора.*“ Тора, Тора, нещо такова. Или може би Майра? Майра, „*О, Майра, цялата ми любов е за теб.*“ Нещо подобно. „*Сънувах се в мраморни*

зали“ Норма? Или беше Маритана? Норма... Норма Рестарик. Точно така. Сигурна съм. — После продължи несвързано: — Тя е трето момиче.

— Струва ми се казахте, че е единствено дете.

— Да... или поне така мисля.

— Тогава какво имате предвид като казвате, че е трето момиче?

— Боже мили, не знаете ли какво е трето момиче? Не четете ли „Таймс“?

— Преглеждам съобщенията за раждания, смърт и сватби. Интересни са ми.

— Не, имам предвид първата страница с обяви. Но мече май не са на нея. Мисля да си купувам някой друг вестник. Ей сега ще ви покажа.

Тя отиде до една малка масичка и измъкна един брой ма „Таймс“, разлисти го и му го показа.

— Ето, вижте. *„ТРЕТО МОМИЧЕ за удобен апартамент на втория етаж, самостоятелна стая, централно отопление, Ърлс Корт.“* „Търси се трето момиче за съквартирантка в апартамент. Пет гвинеи на седмица, самостоятелна стая.“ „Търси се четвърто момиче. Гиджънтс Парк. Самостоятелна стая.“ В днешно време на момичетата им харесва да живеят по този начин. По-добре е, отколкото в общежитие или при родителите си. Обикновено едно момиче наема обзаведен апартамент, след което си търси съквартирантки, за да делят наема. Второто момиче най-често е приятелка. После чрез обява намират трето, ако не познават друго подходящо. И, както виждате, дори успяват да намерят място и за четвърто. Първото момиче взима най-хубавата стая, второто плаща по-малко, а третото — още по-малко, но е завряно в миша дупка. Споразумяват се коя вечер от седмицата всяка от тях може да ползва апартамента, за да си кани гости или за нещо подобно. Получава се доста добре.

— И къде в Лондон живее момичето, което вероятно се казва Норма?

— Както вече казах, не зная почти нищо за нея.

— А можете ли да научите?

— О, да, струва ми се, че няма да е трудно.

— Сигурна ли сте, че никой не спомена за нечия неочаквана смърт?

— Имате предвид в Лондон или в дома на семейство Рестарик?

— И двете.

— Не мисля. Искате ли да поразпитам?

Очите на мисис Оливър заискриха от вълнение. Духът на разследването вече я бе завладял.

— Би било много мило от ваша страна.

— Ще позвъня на семейство Лоримър. Всъщност сега е съвсем удобно — и тя тръгна към телефона. — Трябва да се сетя за основателна причина или да си съчиня някоя.

Тя погледна колебливо към Поаро.

— Но естествено. Разбира се от само себе си. Вие сте жена с въображение, няма да се затрудните. Но не прекалявайте. Бъдете умерена.

Мисис Оливър го стрелна разбиращо.

Тя набра централата и поиска нужния ѝ номер. Обърна глава към госта си и прошепна:

— Имате ли писалка, лист хартия или бележник? Нещо, на което да запиша имената и адресите.

Поаро вече бе приготвил бележника си и кимна утвърдително с глава.

Мисис Оливър долепи ухо обратно към слушалката и потъна в дълъг разговор. Поаро внимателно слушаше думите ѝ.

— Ало. Мога ли да говоря с... О, ти ли си, Наоми. Обажда се Ариадни Оливър. О, да... ами, имаше много хора... О, искаш да кажеш стареца?... Не, знаеш, че аз не... Практически спя?... Мислех си, че ходи в Лондон с малката чужденка... Да, сигурно доста ги тревожи понякога, но тя изглежда се справя добре с него... Едно от нещата, за които ти се обаждам, е да те попитам за адреса на момичето... Не, имам предвид дъщерята на Рестарик... Някъде в Саут Кенсингтън, нали? Или май беше в Нйтсбридж? Ами, обещах ѝ една книга и си записах адреса ѝ, но, както обикновено, го загубих. Дори не си спомням името ѝ. Тора или Норма?... Да, знаех си, че е Норма... Почакай малко, да взема писалка... Да, готова съм... „Бороудин Меншънс“ 67... Зная го, големият блок, който прилича на затвор... Да, сигурна съм, че апартаментите са много удобни, с централно отопление и всичко останало... Кои са другите две момичета, с които живее?... Нейни приятелки?... Или по обява?... Клодия Рийс-

Холанд... Баща ѝ е депутат, нали?... А другото кое е?... Не, не очаквах да я познаваш... Предполагам, че е симпатична... С какво се занимават? Приличат на секретарки, нали?... О, мислиш, че второто момиче е декоратор или работи в художествена галерия... Не, Наоми, разбира се, че не искам да зная точно... Просто се чудя с какво се занимават момичетата в днешно време... Ами, за мен е важно да го зная заради книгите, които пиша... Човек трябва винаги да е в крак с живота... Какво ми спомена за някакъв приятел?... Да, но човек се чувства безпомощен, нали? Имам предвид, че момичетата вършат онова, което им харесва... Той много ужасно ли изглежда? Да не е от онези небръснатите и мръсните? О, носи брокатени жилетки и е с дълга кестенява коса, до раменете... Да, толкова е трудно да познаеш дали е момче или момиче, нали?... Да, понякога, ако са красиви, приличат на Ван Дайк... Какво казваш? Че Андрю Рестарик го мрази?... Да, с бащите обикновено е така... Мери Рестарик?... Е, предполагам, че е нормално да не се разбираш с мащехата си. Сигурно е била много доволна, когато момичето си е намерило работа в Лондон. Какво искаш да кажеш с това, че хората говорят?... Не са ли открили какво ѝ има?... *Кой казва?*... Да, но *какво* са потулили?... О, една медицинска сестра... споделила е с гувернантката на Дженър? Имаш предвид *съпруга* ѝ? О, разбирам... лекарите не са могли да установят... Не, но хората са толкова злонамерени. Съгласна съм с теб. Обикновено тези неща са твърде далеч от истината... О, стомашно, така ли?... Но колко невероятно. Да не би да искаш да кажеш, че хората са споменали, как му беше името, Андрю?... Мислиш, че е лесно да се направи с някой от онези препарати против плевели... Да, но защо?... В случая не става дума за съпруга, която мрази от години. Тя му е втора жена, много по-млада от него и красива... Да, предполагам, че може да е това... Но защо би го направила чужденката?... Мислиш, че може би е била обидена на мисис Рестарик... Тя е доста симпатично младо създание... Андрю може да я е харесал... Нищо сериозно, разбира се, но е могло да ядоса Мери. Може би се е нахвърлила върху момичето и...

С крайчеца на окото си мисис Оливър забеляза, че Поаро ѝ прави енергични знаци.

— Един момент, скъпа — извини се тя. — Хлебарят е. Почакай малко.

Поаро изглеждаше обиден.

Тя остави слушалката, прекоси бързо стаята и дръпна Поаро в другия край.

— Да? — попита настоятелно тя, сдържайки дъха си.

— Хлебар! — възкликна начумерено Поаро. — Аз!

— Е, трябваше бързо да измисля нещо. За какво ми правихте знаци? Разбрахте ли тя какво...

Поаро я прекъсна.

— Ще ми разкажете. Зная достатъчно. Онова, което искам да направите, като използвате неограничените си възможности за импровизация, е да измислите някакъв правдоподобен претекст, за да посетя семейство Рестарик... например един ваш стар приятел ще се намира за кратко в съседство. Можете да кажете...

— Оставете на мен. Ще измисля нещо. Под друго име ли ще се представите?

— Естествено, че не. Нека поне се опитаме да го направим по-простичко.

Мисис Оливър кимна и се забърза към телефона.

— Наоми? Не си спомням за какво говорихме. Защо постоянно някой се появява и прекъсва човек точно, когато си говори приятно? Не мога дори да си спомня за какво ти се обадох... О, да... За адреса на онова дете Тора... искам да кажа Норма, и ти ми го даде. Но имаше и още нещо, което исках... О, спомних си. За един мой стар приятел, най-очарователния човек. Всъщност онзи ден споменах за него. Казва се Еркюл Поаро. Ще бъде на гости в съседство на семейство Рестарик и много би искал да се срещне със стария сър Родерик. Познава го добре и му се възхищава за някакво невероятно разкритие през войната... или беше за нещо, свързано с науката. Така или иначе той много би искал „да го посети и да му поднесе почитанията си“, както се изрази. Мислиш ли, че е удобно? Би ли ги предупредила? За да не е изненадат. Предай им да го накарат да им разкаже някоя шпионска история... Той... какво? О! Пристигнаха са косачите? Да, разбира се, че трябва да прекъснем. Дочуване.

Тя постави слушалката на мястото ѝ и потъна в креслото.

— Боже мой, колко уморително. Добре ли се справих?

— Не беше зле — отбеляза Поаро.

— Помислих си, че ще е по-добре да ви свържа със стареца. Така ще можете да видите повече, което предполагам, че желаете. За една жена е много по-вероятно да обърка научните понятия, а вие ще имате достатъчно време да измислите нещо по-определено, което да звучи достоверно. А сега, искате ли да чуете какво ми разказа?

— Предполагам клюки. За здравето на Мисис Рестарик?

— Точно така. Изглежда е прекарала някакво странно стомашно заболяване и лекарите са били озадачени. Пратили я в болница и се е оправила, но не са открили причината. Върнала се вкъщи и всичко отново се повторило. Лекарите пак са били озадачени. Хората започнали да *приказват*. Една доста безотговорна медицинска сестра пуснала слуха. Нейната сестра го казала на съседката си, която, когато отишла на пазар, го споделила с някой друг и така слухът плъзнал. Разнесло се, че мъжът ѝ се опитва да я отрови. Нали знаете какви ги приказват, но в този случай наистина нямат основание. Ние с Наоми си помислихме за момичето *au pair*, което е нещо като секретарка на стареца. Въпреки че сякаш няма причина да се опита да отрови мисис Рестарик с препарат против плевели.

— Чух ви да споменавате няколко.

— Ами, не е съвсем *невъзможно*...

— *Желано убийство*... — отбеляза Поаро замислено, — но все още неосъществено.

---

[1] Sapristi (фр.) — пусто да остане. — Б.пр. ↑

[2] Bonjour (фр.) — добър ден. — Б.пр. ↑

[3] Ah ça, non, par exemple (фр.) — а, последното не! — Б.пр. ↑

[4] Chere (фр.) — скъпа. — Б.пр. ↑

[5] Plus ça change, plus c'est la même chose (фр.) — колкото и да се променяме, си оставаме същите. — Б.пр. ↑

[6] C'est inouï (фр.) — това е нечувано. — Б.пр. ↑

[7] Assez (фр.) — достатъчно. — Б.пр. ↑

[8] Au pair (фр.) — лице, което извършва определени услуги срещу храна и квартира, за да учи езика. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ТРЕТА

Мисис Оливър влезе с колата си във вътрешния двор на Бороудин Меншънс. На паркинга имаше шест коли. Докато се колебаеше как да постъпи една от колите излезе и освободи място. Мисис Оливър побърза да го заеме.

Слезе, затръшна вратата и вдигна поглед към небето. Блокът бе построен наскоро върху земя, опустошена от бомбардировките през последната война. Като че ли, помисли си Мисис Оливър, отначало е бил изцяло построен от компанията „Грейт Уест Роуд“ и после поставен на това място като готов жилищен блок. Изглеждаше много функционален, но създателят му се бе отнесъл с презрение към всякакви орнаменти по фасадата.

Беше час пик. Хора и коли влизаха и излизаха от двора с приближаването на края на работния ден.

Мисис Оливър погледна към китката си. Часовникът ѝ показваше седем без десет. Доколкото можеше да прецени, часът беше подходящ. Предполагаше, че по това време момичетата вече са се прибрали от работа, за да се освежат и преоблекат в тесни екстравагантни панталони или нещо подобно и излязат отново. Или пък щяха да си останат вкъщи и да се отдадат на домакинска работа. Както и да е, стори ѝ се съвсем разумно да ги потърси сега. Източната и западната страна на блока бяха еднакви с големи летящи врати в средата. Мисис Оливър си избра лявата страна, но веднага откри, че е сбъркала. Номерата на апартаментите в тази част на блока бяха от 100 до 200. Тя отиде в другото крило.

Номер 67 беше на шестия етаж. Мисис Оливър натисна копчето на асансьора. Вратата му се отвори със заплашителен трясък, напомняща застрашително зинала паст. Тя влезе в нея. Модерните асансьори винаги я плашеха.

Тряс! Вратата се затвори. Асансьорът потегли нагоре и спря почти веднага (това също я стресна). Мисис Оливър изскочи като подплашен заек.

Погледна към стената и тръгна по десния коридор. Спря пред една врата, означена в средата с номер 67 от метални цифри. В този момент цифрата 7 се откачи и падна върху крака ѝ.

— Това място не ме харесва — каза си мисис Оливър, като примижа от болка. Наведе се, вдигна предпазливо цифрата и я закрепил отново на мястото ѝ.

Натисна звънеца. Може би всички бяха излезли.

Но вратата се отвори почти веднага и се появи едно високо, красиво момиче. Носеше добре ушит тъмен костюм с много къса пола, бяла копирена блуза и красиви обувки. Тъмната ѝ коса бе прибрана, лицето ѝ — дискретно гримирано. По някаква причина мисис Оливър леко се смути от момичето.

— О! — започна тя, като се опитваше да намери подходящите думи. — Мис Рестарик случайно да си е въщи?

— Не, съжалявам, няма я. Мога ли да ѝ предам нещо?

— О! — възкликна отново мисис Оливър и преди да продължи, разигра малка сценка, като измъкна от чантата си един пакет, опакован доста немарливо в кафява хартия. — Обещах ѝ една книга — обясни тя. — От моите, която тя не е чела. Надявам се, че добре съм запомнила коя точно. Предполагам, че няма скоро да се върне.

— Наистина не бих могла да ви кажа. Не зная какво ще прави тази вечер.

— О! Вие ли сте мис Рийс-Холанд?

Момичето леко се изненада.

— Да, аз съм.

— Срещала съм баща ви — продължи мисис Оливър. — Аз съм мисис Оливър. Пиша книги. — Каза го с обичайния си леко виновен тон, с който винаги съобщаваше този факт.

— Няма ли да влезете?

Мисис Оливър прие поканата и Клодия Рийс-Холанд я въведе в гостната. Всички стаи в апартамента бяха облепени с еднакви едноцветни светли тапети. Върху тях наемателите можеха да слагат картини или всякакви други украшения, които им харесваха. В апартаментите имаше модерни вградени мебели, шкафове, лавици за книги, голямо канапе и разтегателна маса. Наемателите можеха да допълват обзавеждането със свои неща. Гигантски Арлекин, залепен

на едната стена и маймуна, висяща на клоните на една палма, нарисувана на другата, създаваха индивидуалност на квартирата.

— Сигурна съм, че Норма много ще се зарадва на книгата ви, мисис Оливър. Ще пийнете ли нещо? Шери? Джин?

Момичето действаше с пъргавината на професионална секретарка. Мисис Оливър отказа.

— Имате чудесен изглед оттук — отбеляза тя, като погледна през прозореца и премигна, ослепена от лъчите на залязващото слънце.

— Да. Но когато се развали асансьорът, не е много приятно.

— Не допусках, че този асансьор може да се развали. Прилича ми на робот.

— Монтираха го наскоро, но не е нищо особено — увери я Клодия. — Непрекъснато го поправят.

В стаята влезе друго момиче с думите:

— Клодия, имаш ли някаква представа къде съм сложила... — и тя замлъкна, като видя мисис Оливър.

Клодия веднага ги представи една на друга.

— Франсес Кари — мисис Оливър. Мисис *Ариадни* Оливър.

Момичето бе високо и грациозно, с дълга черна коса, тебеширено бяло лице с тежък грим, с очертани вежди и извити нагоре ресници, подсилени с туш. Носеше тесни кадифени панталони и дебел пуловер. Беше в пълен контраст с пъргавата и експедитивна Клодия.

— Донесох една книга, която бях обещала на Норма Рестарик — поясни мисис Оливър.

— О! Колко жалко, че тя все още е в провинцията.

— Не се ли е върнала?

Настъпи ясно изразена пауза. На мисис Оливър и се стори, че двете момичета си размениха погледи.

— Мислех, че работи в Лондон — невинно каза мисис Оливър, като се опита да изглежда изненадана.

— О, да — потвърди Клодия. — Работи в една фирма за вътрешно обзавеждане. Понякога я пращат с мостри из провинцията. — Момичето се усмихна. — Всяка от нас си има собствен живот — обясни тя. — Излизаме или се прибираме, когато пожелаем и обикновено не си правим труда да си оставяме съобщения. Но няма да забравя да ѝ предам книгата, когато се върне.

Обяснението ѝ прозвуча съвсем просто и логично.

— Е, много ви благодаря — и мисис Оливър стана.

Клодия я изпрати до вратата.

— Ще споделя с баща си, че съм се запознала с вас — каза тя. —

Той е голям почитател на криминалните романи.

Затвори входната врата и се върна в дневната.

Франсес се бе надвесила на прозореца.

— Извинявай — каза тя. — Да не би да изтървах нещо?

— Аз ѝ бях казала само, че Норма я няма.

Франсес сви рамене.

— Клодия, къде е това момиче? Защо не се върна в понеделник?

Къде е отишла?

— Нямам представа.

— Не отиде ли при родителите си? Нали всеки уикенд ходи там.

— Не. Аз им позвъних, за да попитам.

— Предполагам, че всъщност няма значение... И все пак, тя е... ами, има нещо странно в нея.

— Не е по-странна от всеки друг. — Но твърдението ѝ не прозвуча убедително.

— О! Но тя е странна — настоя Франсес. — Понякога ме побиват тръпки от нея. Знаеш ли, не е нормална. — Изведнъж тя се разсмя. — Норма не е нормална! Знаеш, че е така, Клодия, но не го признаваш. Предполагам, от лоялност към шефа ти.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

Поаро вървеше по главната улица на Лонг Бейзинг. Освен че беше главна, тя всъщност беше и единствената улица в селцето. То беше едно от онези, които се разрастват предимно по дължина. Имаше впечатляваща църква с висока камбанария и величествено вековно тисово дърво в двора. Имаше всякакви магазинчета. Два антикварни, в единия от които бяха изложени най-вече комплекти за камина, а в другия се предлагаха множество старинни карти, нащърбен порцелан, проядени дъбови бюра, стъклени лавици, сребърни предмети от викторианската епоха. Но поради липса на място всичко бе сбутано. Имаше две кафенета, и двете доста неудобни, един приветлив магазин за ръчно изработени предмети, поща, магазин за плодове и зеленчуци, магазин за фабрични стоки, в който се продаваха предимно шапки, детски обувки и всякаква галантерия. Освен това магазин за канцеларски материали и вестници, в който се предлагаха също цигари и бонбони. Магазинът за преди беше „аристократът“ на улицата. Две строги беловласи жени продаваха преждите, както и всякакви помощни материали за плетене и шиене. В магазина имаше и специален щанд за гоблени. Онова, което някога е било местната бакалница сега се бе превърнало в супермаркет с обичайните метални кошници, пакетирани храни и препарати за почистване, всичко в лъскави хартиени опаковки. Имаше една малка постройка с неголяма витрина, на която с красиви букви бе написано „Лила“. На нея бе изложена френска блуза, с надпис „Последна мода“, една тъмносиня пола и раирано червено сако, с надпис „Продават се отделно“. Изглеждаха така, сякаш нечия небрежна ръка ги бе захвърлила на витрината.

Поаро разсеяно оглеждаше всичко наоколо. По улицата имаше и редица старомодни малки къщички. Повечето от тях бяха запазили изчистения архитектурен стил, характерен за Джорджианската епоха, а в някои се забелязваха признаци на подобрения във викториански дух, като веранда, арки над прозорците и малки оранжерии. Една-две къщи

бяха с напълно променена фасада и сякаш претендираха, че са нови и се гордеят с това. Имаше и няколко прекрасни, но разнебитени стари вили, някои от които изглеждаха сто и повече години по-стари, отколкото бяха в действителност. Други пък имаха автентичен вид, но с някои подобрения и удобства, например канализация, на пръв поглед внимателно прикрити.

Поаро вървеше бавно и осмисляше всичко, което вижда. Ако нетърпеливата му приятелка мисис Оливър беше с него, веднага щеше да го попита защо си губи времето? Къщата, към която се беше запътил, се намиреше на четвърт миля извън селото. Поаро би й отговорил, че се потопява в местната атмосфера, което понякога е доста важно. В края на селото картината рязко се променяше. От едната страна, навътре от пътя, се виждаше един ред новопостроени къщи със зелена площ пред тях и ярки табелки на входните врати, боядисани в различен цвят. Зад тях се простираха полета и хълмове, с кацнали тук-там къщи с градини и дървета. Всяка имаше собствен облик и вероятно фигурираше като „привлекателно местенце“ в каталога на някоя агенция за недвижими имоти. В далечината пред себе си забеляза една къща, чийто покрив имаше странно закръглена форма. Очевидно не много отдавна по него бяха правени промени. Без съмнение към тази „обител“ го водеха краката му. Спря пред портата, на която висеше табелка „Кросхеджис“. Огледа къщата. Изглеждаше обикновена, строена вероятно в началото на века. Не беше нито красива, нито грозна. Да, най-подходящата дума бе „обикновена“. Градината бе много по-привлекателна от къщата — очевидно е била обект на големи грижи и внимание преди време, но сега бе доста запусната. Все още имаше гладки зелени морави, множество цветни лехи, внимателно подбрани участъци, засадени с храсти, така че да подчертаят особеностите на пейзажа. Всичко бе добре планирано. Поаро си помисли, че сигурно е дело на градинар. Но вероятно имаше и лично участие, защото в ъгъла близо до къщата една жена се бе надвесила над леха с далии и ги почистваше. Косата ѝ приличаше на ярък златист ореол. Беше висока и слаба, но с широки рамене. Поаро отвори портата, влезе и тръгна към къщата. Жената обърна глава, изправи се и го загледа въпросително.

Стоеше права и го чакаше да заговори, а от ръката ѝ висеше канап. Стори му се, че изглежда озадачена.

— Да? — попита тя.

Поаро свали шапката си с подчертано чуждестранен маниер и се поклони. Тя впери очи в мустаците му като омагьосана.

— Мисис Рестарик?

— Да. Аз...

— Надявам се, че не съм ви попречил, мадам.

На устните ѝ се появи тънка усмивка.

— Съвсем не. Вие ли сте...

— Позволих си да ви посетя. Една моя приятелка, мисис Ариадни Оливър...

— О, да. Зная кой сте. Мосю Поаре.

— Мосю Поаро — поправи я той, като наблегна на последната буква. — Еркюл Поаро на вашите услуги. Бях наблизил и се осмелих да ви се обадя с надеждата, че ще мога да изкажа почитанията си на сър Родерик Хорсфийлд.

— Да. Наоми Лоримър ни спомена, че може да се отбиете.

— Надявам се, че е удобно?

— О, да. Ариадни Оливър беше тук миналия уикенд. Доведоха я семейство Лоримър. Книгите ѝ са много забавни, нали? Но може би вие не смятате криминалните истории за забавни. Самият вие сте истински детектив, нали?

— Съвсем истински — отговори Еркюл Поаро.

Той забеляза, че тя прикри усмивката си. Започна да я изучава по-внимателно. Беше красива, но с изкуствена красота. Златисторусата ѝ коса имаше странен вид. Той се зачуди дали дълбоко в душата си тя не таеше несигурност, дали не играеше ролята на английска дама, погълната от градината си. Замисли се какъв ли е социалният ѝ произход.

— Имате много хубава градина — поласка я той.

— Обичате ли градини?

— Не така, както англичаните ги обичат. В Англия имате специална наклонност към тях. За вас те означават много повече, отколкото за нас.

— Искате да кажете за французите ли?

— О, да.

— Струва ми се мисис Оливър спомена, че сте работили в белгийската полиция.

— Така е. Аз съм едно старо белгийско полицейско куче — учтиво се засмя Поаро и като махна с ръка, продължи: — Но се възхищавам на градините ви. Научих се от вас. Латинската раса харесва строго симетрично подредените градини, градините на дворците, миниатюрно копие на градината на Версай. Измислила е също и *potager*^[1]. Зеленчуковата градина е нещо много важно. И вие тук в Англия си имате такива градини, но сте ги копирали от Франция. Не ги харесвате обаче толкова, колкото градините с цветя. А? Така ли е?

— Да, мисля, че сте прав — отговори Мери Рестарик. — Заповядайте вкъщи. Дошли сте да се видите с чичо.

— Дойдох, както казахте, да изразя почитанията си на сър Родерик, но също и на вас, мадам. Винаги изразявам почитта си към красотата, когато я срещна.

И той ѝ се поклони.

— Не бива да ми правите толкова много комплименти — засмя се тя леко смутена.

Тръгна към един отворен френски прозорец и Поаро я последва.

— Запознах се с чичо ви през 1944 година.

— Бедният, доста е остарял. Боя се, че е почти глух.

— Не съм го виждал оттогава. Вероятно ме е забравил. Свързани шпионажа във връзка с едно научно откритие. Успяхме благодарение на находчивостта на сър Родерик. Надявам се, че ще иска да се срещне с мен.

— О, сигурна съм, че ще му бъде много приятно — увери го мисис Рестарик. — В някои отношения живота му е доста скучен. Налага ми се често да ходя в Лондон, защото си търсим подходяща къща. — Тя въздъхна и продължи: — Възрастните хора понякога са много трудни.

— Зная — съгласи се Поаро. — И аз съм труден по някой път.

— А, не, мосю Поаро — засмя се тя, — хайде сега. Не бива да се правите на стар.

— Случва се да ми го казват — въздъхна той и тъжно добави: — младите момичета.

— Много неучтиво от тяхна страна. Вероятно подобно нещо би направила и дъщеря ни.

— А, имате дъщеря?

— Да. Всъщност заварена дъщеря.

— С удоволствие бих се запознал с нея — отбеляза учтиво Поаро.

— Боя се, че сега не е тук. В Лондон е. Там работи.

— Тези млади момичета, всичките работят в днешно време.

— Всеки би трябвало да работи — измърмори неясно мисис Рестарик. — Дори когато се омъжат, ги убеждават да продължат да упражняват професията си.

— А вас, мадам? Убедиха ли да се върнете на работа?

— Не. Израснах в Южна Африка. Неотдавна дойдохме тук със съпруга ми. Все още не съм свикнала с обстановката.

Тя огледа наоколо, но на Поаро му се стори, че го направи без въодушевление. Стаята беше добре обзаведена, но стандартно. Липсваше й индивидуалност. На стените висяха два големи портрета, които единствено внасяха известна атмосфера. Единият бе на жена с тънки устни във вечерна рокля от сиво кадифе. На срещуположната стена бе окачен портрет на около тридесетгодишен мъж, от който лъхаше съдържана енергия.

— Предполагам, че на дъщеря ви е скучно в провинцията?

— Да, по-добре се чувства в Лондон. Не й харесва тук. — Внезапно млъкна и после, сякаш последните думи бяха насила изтръгнати от нея, добави: — И мен също.

— Невъзможно — отбеляза Еркюл Поаро с френска учтивост.

— Съвсем не е невъзможно. О, мисля, че често се случва. Предполагам, че на момичетата им е трудно да приемат мащеха.

— Дъщеря ви много ли е била привързана към майка си?

— Мисля, че да. Тя е трудно момиче. Както вероятно и повечето момичета.

— В днешно време родителите контролират много по-слабо дъщерите си — въздъхна Поаро. — Вече не е както в доброто старо време.

— Не, наистина.

— Не е редно да се говори така, мадам, но трябва със съжаление да призная, че те предявяват много малки изисквания при избора на... как да се изразя... техните приятели.

— В това отношение Норма създава големи тревоги на баща си. Струва ми се обаче, че е безсмислено да се оплакваме. Хората трябва

да се учат от собствения си опит. Но да се качим при чичо Роди. Стайте му са на горния етаж.

Тя тръгна напред, а Поаро хвърли отново поглед на стаята през рамо. Скучна обстановка, без собствена атмосфера, с изключение може би на двата портрета. По кройката на дрехите Поаро прецени, че са от преди доста години. Помисли си, че ако жената е първата мисис Рестарик, той не би я харесал.

— Хубави портрети, мадам — отбеляза той.

— Да. Рисувани са от Лансбергер.

Това бе името на един прочут, изключително скъп и моден портретист от преди двадесет години. Неговият педантичен натурализъм сега беше излязъл от мода. След смъртта си той бе почти забравен. Понякога подигравателно наричаха моделите, които рисува „стойки за дрехи“; но на Поаро му се струваше, че зад това се крие нещо друго. Подозираше, че зад загладените образи, създавани с лекота от Лансбергер, надничаше внимателно прикрита насмешка.

— Скоро ги извадихме от килера, почистихме ги и... — обясни мисис Рестарик, докато се изкачваше нагоре по стълбите пред Поаро.

Тя рязко спря, хванала с едната си ръка перилата.

От завоя на стълбището над нея внезапно се появи една мъжка фигура, запътила се надолу. Изглеждаше съвсем нелепо. Беше човек в причудливи дрехи, човек, който със сигурност не подходеше на този дом. Подобен силует беше познат на Поаро от други места. Срещаше се често по улиците на Лондон и дори на партита. Беше типичен за младото поколение. Младежът беше облечен в черно сако, бродирана кадифена жилетка, тесни прилепнали панталони и дълги кестеняви къдрици, виещи се покрай страните му. Изглеждаше екзотичен и доста красив, но човек се нуждаеше от известно време, за да определи пола му.

— Дейвид! — възкликна остро Мери Рестарик. — Какво, за Бога, правиш тук?

Младият човек никак не се притесни.

— Стреснах ли ви? — попита той. — Много съжалявам.

— Какво правиш тук, в този дом? Ти... с Норма ли си тук?

— Норма? Не. Надявах се да я намеря при вас.

— Да я намериш при нас? Какво искаш да кажеш? Тя е в Лондон.

— Не, уважаема, не е там. Във всеки случай не е на „Бороудин Меншънс“ 67.

— Как така не е там?

— Ами, като не се върна след уикенда, помислих си, че вероятно е останала с вас. И дойдох да разбера какво е намислила.

— Тръгна си в неделя вечерта, както обикновено — заяви домакинята ядосано. — Защо не позвъни, за да ни известиш, че ще дойдеш? Защо тършуваш из къщата?

— Наистина, уважаема, вие май си мислите, че се каня да отмъкна лъжиците или нещо такова. Съвсем естествено е посред бял ден да вляза в къщата. И защо не?

— Е, ние сме старомодни и това не ни харесва.

— О, Боже! — въздъхна Дейвид. — Каква врява вдигат всички. Ами, уважаема, след като не съм добре дошъл и не знаете къде е заварената ви дъщеря, то предполагам, ще е по-добре да си вървя. Да си обърна ли джобовете, преди да изляза?

— Не ставай смешен, Дейвид!

— Чао-чао, тогава. — Младежът ги подмина като им помаха с ръка, слезе долу и напусна къщата през отворената входна врата.

— Ужасна личност — каза Мери Рестарик с ненавист, която стресна Поаро. — Не мога да го понасям. Защо в днешно време Англия е пълна с подобни хора?

— Е, мадам, не се разстройвайте. Всичко е въпрос на мода. Винаги е имало модни хора. В провинцията не се срещат много, но в Лондон е пълно с тях.

— Ужасен! — възкликна Мери. — Отвратителен! Ексцентричен, женствен.

— И все пак не много различен от портрет на Ван Дайк, не мислите ли, мадам? Ако е в златна рамка, с колосана яка, не бихте казали, че е ексцентричен и женствен.

— Да се осмели да влезе по този начин. Андрю ще побеснее. Много се тревожи. Дъщерите могат да причинят доста безпокойства. А Андрю дори не познава Норма добре. Докато е била дете, той е бил в чужбина. Оставил я е изцяло на грижите на майка ѝ и сега открива, че тя е пълна загадка за него. Както и за мен. Имам усещането, че тя е много странно момиче. В днешно време човек няма власт над тях. Изглежда харесват най-лошия тип младежи. Тя е изцяло погълната от

този Дейвид Бейкър. Нищо не може да се направи. Андрю му забрани да стъпва в къщата, а вижте, той се появява и си влиза, без да му мигне окото. Мисля... по-добре е да не казвам на Андрю. Не искам да го тревожа напразно. Мисля, че в Лондон тя излиза с тази личност, а и не само с него. Има дори по-лоши. От тези, които не се мият, не се бръснат, пускат си смешни бради и носят мръсни дрехи.

— Е, мадам, не си го слагайте на сърцето — каза весело Поаро.
— Младежките прегрешения отминават.

— Надявам се. Норма е *много* трудно момиче. Понякога си мисля, че не е съвсем наред с ума. Толкова е странна. Като че ли витае някъде. Тези нейни странни прояви на неприязън...

— Неприязън?

— Тя ме мрази. Наистина. Не виждам защо. Предполагам, че е била силно привързана към майка си, но в крайна сметка, съвършено естествено е баща ѝ да се ожени отново, нали?

— Мислите ли, че наистина ви мрази?

— О, зная, че е така. Имам явни доказателства. Не мога да ви опиша какво облекчение почувствах, когато замина за Лондон. Не исках да създавам неприятности... — Тя внезапно замълча, като че ли за първи път осъзнала, че разговаря с непознат.

Поаро имаше способността да предразполага хората. Когато му се доверяваха, те рядко си даваха сметка пред кого говорят. Тя се засмя.

— Боже мой! Наистина не зная защо ви разказвам всичко това. Предполагам, че всяко семейство си има подобни проблеми. Горките мащехи. Имаме трудни моменти. Е, вече стигнахме.

Тя почука на вратата.

— Влезте, влезте — чу се гръмогласно ръмжене.

— Имате посетител, чичо — каза Мери Рестарик, като пристъпи в стаята, а Поаро я последва.

Един възрастен широкоплещест мъж, с квадратно лице и червени бузи, с доста сприхав вид, ходеше напред-назад из стаята. Тръгна към тях. На масата зад него седеше едно момиче, което подреждаше писма и документи, надвесила над тях глава. Косата ѝ бе тъмна и пригладена.

— Това е мосю Еркюл Поаро, чичо Роди — представи го Мери Рестарик.

Поаро пристъпи елегантно и започна да говори:

— Ах, сър Родерик, толкова години, изминаха толкова години, откакто имах удоволствието да се срещна с вас. Ще трябва да се върнем назад в дните на войната. Последния път беше, струва ми се, в Нормандия. Колко добре си го спомням. Бяха и полковник Рейс, генерал Абъркромби, фелдмаршал Едмънд Колингсбай. Какви решения трябваше да вземем! Какви трудности имахме с охраната! Ах, в днешно време вече няма нужда от такава секретност. Спомням си разобличаването на тайния агент, който бе работил толкова дълго. Спомняте си капитан Хендерсън...

— А! Капитан Хендерсън! Боже, тази проклета свиня! Разобличихме го!

— Вероятно не си спомняте за мен — Еркюл Поаро.

— Да, да, разбира се, че ви помня. Ах, беше на косъм, на косъм. Тогава бяхте представител на французите, нали? Бяхте двама, но с единия не успях да се сработя. Не помня как се казваше. Е, седнете, седнете. Толкова е приятно да се поразговорим за онези дни.

— Така се боях, че няма да си спомните за мен и за моя колега, мосю Жиро.

— Разбира се, че помня и двама ви. Ах, какви времена, какви времена бяха!

Момичето стана от масата и любезно предложи стол на Поаро.

— Много добре, Соня, много добре — похвали я сър Родерик. — Нека да ви представя на очарователната ми секретарка. Откакто е тук, животът ми се промени. Знаете ли, помага ми, подрежда всички документи. Не зная как съм се справял без нея.

— *Enchante*^[2], мадмоазел — измърмори Поаро и се поклони учтиво.

Момичето също измърмори нещо в отговор. Беше дребно създание с къса черна коса. Изглеждаше срамежлива. Тъмносините ѝ очи обикновено бяха сведени надолу, но когато поглеждаше към работодателя си тя се усмихваше приветливо. Той я потупа по рамото.

— Не зная какво бих правил без нея. Наистина.

— О, не — запротестира момичето. — Не съм чак толкова полезна. Не мога да пиша много бързо на машина.

— Пишете достатъчно бързо, скъпа. Освен това помните вместо мен. Вие сте моите очи, уши и още много други неща.

Тя му се усмихна отново.

— Човек си спомня за разни истории, случили се тогава. Не знаех дали са преувеличени или не. Ето например деня, в който някой открадна колата ви и... — и Поаро заразказва случката.

Сър Родерик беше очарован.

— Ха-ха, разбира се. Да, наистина. Е, малко е преувеличена, според мен. Но като цяло така си беше. Да, да, странно, че си я спомняте след толкова години. Но аз мога да ви разкажа и по интересна — и той се впусна да разказва.

Поаро слушаше с възторг. Най-сетне погледна часовника си и стана.

— Не бива да ви отнемам повече време — каза той. — Виждам, че сте зает с важна работа. Бях наблизил и затова се осмелих да ви навестя, за да ви изкажа почитанията си. Годишите минават, но както виждам вие не сте загубили нищо от енергията си и радостта от живота.

— Е, може да се каже. Но не бива да ми правите толкова много комплименти. Защо не останете да прием чай. Сигурен съм, че Мери ще ни приготи — и той се огледа. — О, тя си е отишла. Добро момиче.

— Да, наистина, и много красиво. Предполагам, че е била голяма утеха за вас през последните години.

— О! Те се ожениха съвсем наскоро. Тя е втората съпруга на племенника ми. Ще бъде откровен с вас. Никога не съм бил много привързан към този си племенник, Андрю. Не беше сериозен. Вечно неспокоен. Любимец ми беше по-големият му брат Саймън. Не че го познавах по-добре. Колкото до Андрю, той се отнесе много зле с първата си съпруга. Замина, знаете. Остави я сам-самичка. Замина с една непорядъчна жена. Всички знаеха що за стока е. Но тя го бе обсебила. Разделиха се след една-две години. Глупаво момче. Момчето, за което е женен сега, изглежда порядъчно. Доколкото знаех около нея няма нищо съмнително. Саймън беше сериозно момче, въпреки че бе дяволски скучен. Не мога да кажа, че ми стана приятно, когато есетра ми се омъжи в това семейство. За търговец. Богат, разбира се, но парите не са всичко. Ние обикновено се сродяваме с военни. Не бях много близък със семейство Рестарик.

— Мисля, че имат дъщеря. Една моя приятелка се е запознала с нея миналата седмица.

— О, Норма. Глупаво момиче. Облича се в ужасни дрехи и се е хванала с един изключително неприятен младеж. В днешно време всички млади си приличат. Дългокоси младежи, битници, „Бийтълс“, и други подобни имена. Не мога да им хвана края. Практически говорят на чужд език. Така се получава, когато никой не иска да чуе критиките на един стар човек. Дори и Мери. Смятах я за добра и чувствителна, но както виждам, може да стане пълна истеричка, особено ако става дума за здравето ѝ. Вдигна такава врява, за да отиде в болница да я изследват или нещо такова. Какво ще кажете за едно питие? Уиски? Не? Сигурен ли сте, че няма да останете за чаша чай?

— Благодаря ви, но приятелите ми ме чакат.

— Е, трябва да призная, че разговора с вас ми достави огромно удоволствие. Приятно е да си спомниш за неща, които са се случили отдавна. Соня, скъпа, заведете мосю... съжалявам, как ви беше името, изхвърча ми от главата... а, да, Поаро. Нали ще го заведете при Мери?

— Не, не — енергично се възпротиви Поаро. — Повече не бих се осмелил да безпокоя мадмоазел. Ще се оправя, ще се оправя. Мога и сам да намеря изхода. За мен бе голямо удоволствие да се срещна отново с вас.

Той напусна стаята.

— Нямам ни най-малка представа кой беше този — заяви сър Родерик, след като Поаро излезе.

— Не знаете кой е? — попита Соня и го погледна слисано.

— Не си спомням кои са повечето от хората, които ме навещават напоследък. Разбира се, трябва да се справям някак си. Човек, знаете, се научава да се измъква от подобни положения. И на партитата е така. Идва някой и казва: „Може би не ме помните. Срещнахме се за последен път през 1939“. И аз трябва да отговоря: „Разбира се, че ви помня“, но всъщност съм го забравил. Толкова е трудно, когато си почти сляп и глух. Към края на войната се бяхме сприятелили с доста „жабари“ като този. Не помня и половината от тях. О, той със сигурност е бил там. Познава ме, а аз познавам повечето от хората, за които говори. Тази история за откраднатата ми кола си беше чиста истина. Малко преувеличена, разбира се, но по онова време доста я раздухаха. Е, смятам, че не разбра, че не го помня. Трябва да призная, че е умен човек, но е истински „жабар“, нали? Видяхте го, един такъв префърцунен подлизурко. А сега, докъде бяхме стигнали?

Соня взе едно писмо и му го подаде. Внимателно му предложи очила, но той остро отказа.

— Не искам тези ужасни неща... Виждам и без тях.

Той присви очи и се вгледа в писмото, което държеше, но се предаде и го тикна обратно в ръцете й.

— Е, май е по-добре да ми го прочетете.

Тя започна да чете с ясен тих глас.

---

[1] Potager (фр.) — зеленчукова градина. — Б.пр. ↑

[2] Enchante (фр.) — приятно ми е. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ПЕТА

Еркюл Поаро се спря за момент. Ослуша се, леко наклонил глава на една страна. От долния етаж не се чуваше нищо. Прекоси коридора, отиде до прозореца и погледна навън. Мери Рестарик беше долу и отново се бе заела с градината. Поаро доволно кимна с глава и тихо тръгна по коридора. Започна да отваря една след друга вратите. Баня, шкаф за спално бельо, стая за гости с две легла, стая с едно легло, в която живееше някой, женска стая с двойно легло (на Мери Рестарик?). Следващата врата беше на стая, свързана с предишната и той предположи, че е на Андрю Рестарик. Мина от другата страна на коридора. Първата врата, която отвори, беше на стая с едно легло. Прецени, че в момента не е заета, но вероятно се ползва през уикендите. На тоалетката имаше четки за коса. Ослуша се и на пръсти влезе вътре. Отвори гардероба. Да, вътре висяха дрехи. От тези, които се носят през почивните дни.

Имаше и писалище, но върху него нямаше нищо. Отвори безшумно чекмеджетата. В тях имаше разни дреболии, едно-две стари незначителни писма. Затвори ги и се измъкна от стаята. Слезе по стълбите, излезе от къщата и се сбогува с домакия. Отклони поканата ѝ за чай. Обясни, че е обещал да се обади на приятелите си, преди да хване влака за града.

— Не искате ли такси? Мога да ви поръчам или да ви откарам с колата си.

— Не, не, мадам. Много мило от ваша страна.

Поаро се върна в селото и тръгна по уличката покрай църквата. Премина през малко мостче над един поток и се отзова пред голяма кола с шофьор, която го чакаше под едно буково дърво. Шофьорът отвори вратата на колата, Поаро се настани вътре и свали лачените си обувки, като въздъхна с облекчение.

— Сега се връщаме в Лондон — заяви той.

Шофьорът затвори вратата, зае мястото си и колата плавно потегли. Не беше необичайно да се види млад човек на пътя, който

енергично да размахва палец. Погледът на Поаро се спря с безразличие върху този член на братството на стопаджиите. Дългокосият младеж бе облечен в ярки дрехи. Имаше много такива като него, но в момента, в който го подминаха, Поаро се надигна на седалката и каза на шофьора:

— Спрете, моля. Да, да, и се върнете малко назад... Този човек моли да го вземем.

Шофьорът го погледна слисано през рамо. Това бе последното нещо, което бе очаквал. Поаро обаче му кимна с глава и той се подчини.

Младежът, когото бяха нарекли Дейвид, тръгна към колата.

— Помислих си, че няма да спрете — весело каза той. — Много съм ви задължен.

Влезе в колата, свали от раменете си един малък сак и го сложи на пода. Приглади кестенявите си къдрици.

— Значи ме познахте?

— С тези дрехи доста биете на очи.

— О, мислите ли? Едва ли. Аз съм просто един от братята.

— Школата на Ван Дайк Много живописно.

— О, никога не съм мислил така. Да, може би има нещо вярно в думите ви.

— Осмелявам се да ви препоръчам да си сложите кавалерска шапка и дантелена яка.

— О, не мисля, че ще стигнем чак до там — засмя се младежът. — Само колко ме мрази мисис Рестарик. Всъщност аз й отвърщам със същото. Не ме интересува и стария Рестарик. Има нещо твърде непривлекателно в преуспелите богаташи, не мислите ли?

— Зависи от гледната точка. Разбрах, че дъщерята е обектът на вашето внимание.

— Какъв хубав израз — възхити се Дейвид. — Дъщерята е *обектът на моето внимание*. Предполагам, може и така да се каже. Но знаете ли, всичко е фифти-фифти. Аз също съм обект на нейното внимание.

— Къде е сега мадмоазел?

— Защо ме питате? — рязко обърна глава към него Дейвид.

— Бих искал да се запозная с нея — сви рамене Поаро.

— Знаете ли, не мисля, че е вашият тип, въпреки както и аз. Нормата е в Лондон.

— Но на мащехата ѝ казахте...

— О! Ние нищо не казваме на мащехите!

— И къде в Лондон?

— Тя работи като декоратор в една фирма на Кингс Роуд, някъде в Челси. В момента не мога да се сетя за името. Май „Сюзън Фелпс“.

— Но не живее там, предполагам. Знаете ли адреса ѝ?

— О, да. Един голям блок с апартаменти. Наистина не разбирам защо се интересувате.

— Човек се интересува от толкова много неща.

— Какво имате предвид?

— Какво ви доведе днес в тази къща... как се казваше, Кросхеджис? Какво ви накара да се вмъкнете тайно и да се качите на втория етаж?

— Признавам, че влязох през задния вход.

— Какво търсехте на горния етаж?

— Това си е моя работа. Не искам да бъда груб, но не си ли пъхате носа, където не трябва?

— Да. Проявявам любопитство. Бих искал да разбера къде се намира тази млада дама.

— Ясно. Скъпият Андрю и скъпата Мери, да ги вземат дяволите, са ви наели, така ли? Опитват се да я открият.

— За сега не мисля, че я считат за изчезнала.

— Все пак някой трябва да ви е наел.

— Вие сте много досетлив — каза Поаро и се облегна на седалката.

— Чудя се какво целите — поде Дейвид. — За това ви махнах да спрете. Надявах се да ме вземете и да ме поуспокоите. Тя е моето момиче. Предполагам го знаете.

— Разбирам, че така се счита — отбеляза предпазливо Поаро. — Тогава трябва да знаете къде е тя. Не съм ли прав, мистър... съжалявам, но, струва ми се, не зная фамилията, а само малкото ви име.

— Бейкър.

— Може би, мистър Бейкър, сте се скарали?

— Не, не сме се карали. Защо си го помислихте?

— Мис Норма Рестарик кога си тръгва от Кросхеджис? В неделя вечер или понеделник сутрин?

— Зависи. Има един ранен автобус, който може да вземе. С него пристига в Лондон малко след десет. Тогава закъснява за работа, но не много. Обикновено се връща в неделя вечер.

— Тръгнала си е в неделя вечерта, но не се е прибрала в квартирата.

— Очевидно. Поне така ми каза Клодия.

— Тази мис Рийс-Холанд, така й беше името, нали, беше ли изненадана или разтревожена?

— Боже мой, не, защо трябва да бъде? Момичетата не си държат сметка коя къде ходи.

— Но вие си помислихте, че тя би трябвало да се е прибрала.

— Дори не е отишла на работа. Сигурен съм, че там са бесни.

— Вие тревожите ли се, мистър Бейкър?

— Не. Естествено... искам да кажа, ами, проклет да съм, ако зная. Не виждам причина да се тревожа, само дето доста време мина. Кой ден сме днес? Четвъртък?

— Не сте ли се карали?

— Не. Не сме.

— Но все пак се тревожите за нея, мистър Бейкър?

— Какво ви засяга?

— Не ме засяга, но както разбрах, тя е имала неприятности вкъщи. Не обича мащехата си.

— Вярно е. Тази жена е кучка. Безжалостна. И тя не обича Норма.

— Била е болна, нали? Трябвало е да постъпи в болница.

— За кого говорите. За Норма?

— Не, нямам предвид мис Рестарик. Говоря за мисис Рестарик.

— Мисля, че наистина постъпи в болница. Нямахте причина обаче. Според мен е здрава като кон.

— Мис Рестарик мрази мащехата си, така ли?

— Норма понякога е малко неуравновесена. Сякаш потъва някъде. Уверявам ви, момичетата обикновено мразят мащехите си.

— И заради това ли мащехите се разболяват? Толкова се разболяват, че влизат в болница?

— Какво, по дяволите, целите?

— От работата в градината е може би. Или от използването на препарати против плевели.

— Какво имате предвид, че споменавате препарата против плевели? Да не би да намеквате, че Норма... че тя е искала... че...

— Хората говорят — каза Поаро. — Приказките се разнасят.

— Да не би да искате да кажете, че според някои, че Норма се е опитала да отрови мащехата си? Но това е смешно. Пълен абсурд.

— Съгласен съм, че е малко вероятно. Всъщност хората *не* приказват точно така.

— О, съжалявам. Погрешно съм ви разбрал. Тогава какво имате предвид?

— Скъпи младежо, трябва да знаете, че слуховете, които се разпространяват, най-често са свързани с един и същи човек, със съпруга.

— Какво? Бедният стар Андрю? Струва ми се съвсем невероятно.

— Да. И на мен ми изглежда невероятно.

— Добре де, тогава за какво бяхте там? Вие *сте* детектив, нали?

— Да.

— Е, тогава?

— Говорим за различни неща — поясни Поаро. Не съм ходил там, за да разследвам някакъв съмнителен случай на отравяне. Ще ме извините ли, ако не отговоря на въпроса ви. Разбирате, че всичко е секретно.

— Какво, за Бога, искате да кажете?

— Отидох там, за да се срещна със сър Родерик Хорсфийлд.

— С този старик? Че той е напълно изкукал.

— Този човек знае много важни тайни — осведоми го Поаро. — Нямам предвид, че понастоящем взима активно участие в подобни дела, но знае много. През войната се занимаваше със сериозни неща. Той *познава* важни личности.

— Но е било преди много години.

— Да, неговото участие отдавна приключи. Но не намирате ли, че би било много полезно да се научат някои неща?

— Какви неща?

— Лица — каза Поаро. — Добре известно лице, което сър Родерик може да разпознае. Лице или маниер, начин на говорене, походка, жест. Знаете ли, хората си спомнят подобни работи. Старите хора не помнят какво се е случило миналата седмица или миналия

месец, или миналата година, но помнят онова, което е станало преди повече от двайсет години. Дори помнят някой, който не желае да го помнят. Освен това могат да ви разкажат подробности за някоя личност — мъж или жена, или за събитие, в което той или тя са били замесени. Разбирате защо говоря така неясно. Отидох при него за информация.

— Значи сте го посетили, за да получите информация? От онзи изкукуригал старец? И даде ли ви я?

— Нека кажем, че съм удовлетворен.

Дейвид продължи да го зяпа.

— Чудя се, дали сте отишли да се срещнете със стареца или да видите малкото момиче, а? Искали сте да разберете какво прави *тя* в къщата? Аз самият съм се питал. Мислите ли, че е приела да работи там, за да измъкне от стареца някаква информация?

— Не мисля, че е необходимо да обсъждаме тези въпроси — отрязва го Поаро. — Тя изглежда много всеотдайна и внимателна... как да я нарека... секретарка?

— Тя е комбинация от медицинска сестра, секретарка, компаньонка, момиче *au pair*, за да помага на чичото. Да, човек може да я назове по много начини, нали? Старият е омаян от нея. Забелязахте ли?

— При тези обстоятелства е напълно естествено — меко каза Поаро.

— Мога да ви посоча човек, който не я харесва и това е нашата Мери.

— Вероятно и момичето не харесва Мери Рестарик.

— Така ли смятате? — попита Дейвид. — Че Соня не обича Мери Рестарик? Може би дори си мислите, че тя е разпитвала къде държат препаратите против плевели. Глупости. Всичко това е нелепо. Е, добре. Благодаря, че ме повозихте. Ще слеза тук.

— Тук ли? Все още има седем мили до Лондон.

— Тук ще слеза. Довиждане, мосю Поаро.

— Довиждане.

Дейвид тръшна вратата и Поаро се облегна назад на седалката.

Мисис Оливър кръстосваше дневната си. Беше много неспокойна. Преди час беше опаковала току-що коригирания ръкопис. Канеше се да го изпрати на издателя си, който с нетърпение го очакваше и на всеки три-четири дни я тормозеше.

— Ето ви го — каза мисис Оливър, като се обърна към празното пространство и заспори с въображаемия издател. — Ето ви го и се надявам, че ще ви хареса! Аз не го харесвам! Мисля, че е ужасен! Не смятам, че разбирате дали онова, което пиша, е добро или лошо. Така или иначе, предупредих ви. *Казах ви*, че е безобразен. А вие ми отговорихте: „О! Не, не! Изобщо не ви вярвам!“ Почакайте и ще видите — продължи мисис Оливър заканително. — Само почакайте и ще видите.

Отвори вратата, извика Едит, прислужничката, за да ѝ даде пакета и ѝ нареди да го занесе веднага в пощата.

— А сега — каза си мисис Оливър, — какво да правя?

Отново започна да се носи напред-назад из стаята. „Да — помисли си тя, — как ми се иска на стените отново да са онези тропически птици, вместо тези идиотски черешки. Чувствах се сякаш съм в тропическа гора. С лъвове, тигри, и разни леопарди! А как бих се чувствала в една черешова градина, освен като плашило за птички?“ Отново се огледа.

— Да чуруликам като птичка, ето това трябва да правя! — тъжно каза тя. — И да ям черешки... Де да беше сезонът на черешите. Бих хапнала малко. Чудя се... — и тя се насочи към телефона.

— Ще проверя, мадам — каза гласът на Джордж, в отговор на запитването ѝ.

После се чу друг глас.

— Еркюл Поаро на вашите услуги, мадам.

— Къде ходите? — попита мисис Оливър. — Нямаше ви цял ден. Предполагам, че сте ходили да навестите семейство Рестарик? Така ли? Видяхте ли се със сър Родерик? Какво открихте?

— Нищо — отвърна Еркюл Поаро.

— Колко отегчително! — възнегодува мисис Оливър.

— Не, не мисля, че в действителност е толкова отегчително. Просто е удивително, че нищо не установих.

— Защо да е удивително? Не ви разбирам.

— Защото — отговори Поаро, — или не е имало какво да откривам, а позволете ми да кажа, то не отговаря на фактите, или е било много хитро прикрито, което би било интересно. Между другото, мисис Рестарик не знаеше, че момичето го няма.

— Искате да кажете, че тя няма нищо общо с изчезването му?

— Така изглежда. Там срещнах един младеж.

— Имате предвид неподходящия младеж, когото никой не харесва?

— Точно така. Неподходящият млад човек.

— И вие ли смятате, че е неподходящ?

— Зависи от гледната точка.

— Е, не от гледна точка на момичето, предполагам.

— Сигурен съм, че момичето, което ме посети, би било силно впечатлено от него.

— Ужасно ли изглеждаше?

— Изглеждаше много красив — подсмихна се Поаро.

— Красив? — възкликна мисис Оливър. — Не мисля, че харесвам красивите младежи.

— Момичетата ги харесват.

— Да, прав сте. Те харесват красивите млади мъже. Нямам предвид привлекателните или умните, или добре облечените, или добре измитите младежи. Те харесват или такива, които сякаш участват в комедия от времето на Реставрацията^[1], или пък мръсните младежи, които сякаш току-що са се хванали на някаква ужасно тежка работа.

— Изглежда той също не знае къде е момичето сега...

— Или пък не казва.

— Може би, но беше там. Защо? Всъщност беше в къщата и се бе погрижил да се вмъкне, без никой да го забележи. Отново защо? По каква причина? Дали е търсил момичето? Или нещо друго?

— Смятате, че е търсил нещо?

— Търсил е нещо в стаята на момичето — обясни й Поаро.

— От къде знаете? Видяхте ли го?

— Не, видях го да слиза по стълбите, но открих едно малко парченце кал в стаята на Норма, което е паднало от обувката му. Възможно е самата тя да го е помолила да й донесе нещо от спалнята й. Има много възможности. Има още едно момиче в къщата, при това

красиво. Може да е дошъл да се види с нея. Да, има много възможности.

— И какво ще предприемете? — попита мисис Оливър.

— Нищо — отвърна Поаро.

— Колко отегчително — мисис Оливър не беше доволна.

— Вероятно ще получа информация от тези, които наех да я открият. Въпреки че е много възможно да не установят нищо.

— Но няма ли все пак да *направите* нещо?

— Не, докато не настъпи подходящия момент — заяви Поаро.

— Е, аз пък ще предприема нещо.

— Моля ви, бъдете много внимателна — предупреди я Поаро.

— Глупости! Какво може да ми се случи?

— Когато има убийство, всичко може да стане. Това ви го казвам аз, Поаро.

---

[1] Restoration (англ.) — реставрацията на английската монархия (1660 г.). — Б.пр. ↑

ГЛАВА ШЕСТА

Мистър Гоуби беше дребен свит мъж, толкова незабележим, особено седнал както сега, че сякаш практически не съществуваше.

Разглеждаше внимателно крака на една старинна маса и като че ли отправяше репликите си към него. Никога не гледаше онзи, с когото разговаря.

— Радвам се, че научихте имената, мосю Поаро — каза той. — В противен случай щеше да ми отнеме много време. Както и да е, разполагам с основните факти... и с малко странични клюки... Винаги са полезни. Да започна ли с „Бороудин Меншънс“?

Поаро елегантно му кимна с глава.

— Много портиери — обясни мистър Гоуби на часовника върху камината. — Започнах от там. Използвах един-двама от младежите си. Скъпо, но си струваше. Не исках там някой да разбере, че разпитваме. Инициали ли да използвам или имена?

— Между тези стени можете да използвате имена — отвърна Поаро.

— За мис Клодия Рийс-Холанд се говори като за много приятна млада дама. Баща ѝ е депутат. Амбициозен мъж. Често се появява в новините. Единствена дъщеря. Работи като секретарка. Сериозно момиче. Не ходи по шури партита, не ние, няма връзки с битници. Дели квартирата си с други две момичета. Номер две работи в галерията „Уедърбърн“ на Бонд Стрийт. Артистичен тип. Доста си пада по шумните забави и движи с тези от Челси. Обикаля и подрежда художествени изложби. Третото момиче е *вашето*. Отскоро е там. Общото мнение е, че е малко „смахната“. Не всичко е ясно. Има нещо съмнително. Единият от портиерите си пада клюкар. Почерпете го с едно-две питиета и ще се изненадате от нещата, които ще ви разкаже. Кой пие, кой взима наркотици, кой има неприятности с данъците, кой си крие парите зад бойлера. Естествено не може да вярвате на всичко. Така или иначе, има някаква история, че една нощ се е стреляло с револвер.

— Стреляло се е с револвер? Бил ли е някой ранен?

— По този въпрос има съмнения. Неговата версия е, че една нощ е чул изстрел. Излязъл и видял момичето, *нашето* момиче, да стои там с револвер в ръка. Изглеждала като замаяна. После една от другите млади дами, или май и двете, дотичали. Мис Кари (тя е артистичната дама) казала: „Норма, какво, по дяволите, направи?“, а мис Рийс-Холанд остро я срязала: „Млъкни, Франсес! Не ставай глупава!“. Взела револвера от ръката на вашето момиче с думите: „Дай ми го“. Пуснала го в дамската си чанта и после забелязала нашия портierer Мики. Отишла при него и му казала шеговито: „Май това те стресна, а?“, а той ѝ отговорил, че доста се уплашил. Тя го успокоила: „Не бива да се тревожиш. Всъщност няхаме никаква представа, че това нещо е заредено. Просто се будалкахме“. После продължила: „Както и да е, ако някой те пита, кажи му, че всичко е наред“. Сетне се обърнала към момичето: „Хайде, Норма!“ Хванала я за ръка и я повела към асансьора. Всички се прибрали горе. Но Мики каза, че все още имал съмнения. Отишъл и огледал двора. — Мистър Гоуби сведе очи, погледна в бележника си, за да цитира точно думите на Мики: — „Казвам ви, намерих нещо! Наистина. Открих мокри петна. Сериозно, видях ги. Там имаше капки кръв. Пипнах ги с пръст. Ще ви кажа какво мисля. Някой е бил ранен... мъж, който е избягал... Качих се горе и попитах дали мога да говоря с мис Холанд. Казах ѝ: «Мисля, че някой е ранен, мис. Долу на двора има капки кръв». «Боже мой!», възкликна тя. «Колко нелепо. Предполагам досещаш се, че сигурно е от гълъбите.» После продължи: «Съжалявам, ако си се уплашил. Забрави го.» И ми мушна в ръката банкнота от пет лири. Пет лири! Е, естествено, повече не си отворих устата.“ След второто уиски изтърва още нещо: „Ако ме питате, тя е стреляла по онзи млад негодник, който я посещава. Мисля, че са се скарали и тя е стреляла в него. Така мисля аз. Но най-добре е да си мълча. Ако някой ме попита, ще кажа, че не зная за какво става дума“. — Мистър Гоуби затвори страницата и замълча.

— Интересно — отбеляза Поаро.

— Да, но много е възможно да са куп лъжи. Никой друг май не знае за случката. Има една история за група млади безделници, които една нощ вдигали шум, сбили се и извадили ножове.

— Разбирам — каза Поаро. — Друга възможна причина за следите от кръв в двора.

— Може би момичето се е скарало с младежа и го е заплашило, че ще го застреля. Възможно е Мики да го е дочул и да е оплел всичко, особено ако точно тогава някоя кола е прогърмяла.

— Да — съгласи се Поаро и въздъхна, — това би обяснило доста добре нещата.

Мистър Гоуби обърна още една страничка от бележника си и си избра нов събеседник. Обърна се към радиатора.

— „Джошуа Рестарик Лтд.“. Семейна фирма. Съществува повече от сто години. Ползва се с добро име в Сити. Винаги е била много сериозна. Нищо впечатляващо. Основана е от Джошуа Рестарик през 1850. След Първата световна война се е разраснала и е направила големи инвестиции в чужбина, най-вече в Южна Африка, Западна Африка и Австралия. Саймън и Андрю Рестарик са последните от фамилията. По-големият брат Саймън е починал преди една година. Няма деца. Съпругата му е починала няколко години преди него. Андрю Рестарик изглежда е бил неспокойно момче. Сърцето му никога не е било в бизнеса, но всички твърдят, че е много способен. Избягал е с една жена, като оставил съпругата си и петгодишната си дъщеря. Заминал за Южна Африка. Бил е в Кения и на много други места. Не се е развел. Съпругата му починала преди две години. От известно време е била инвалид. Той пътувал много и изглежда, където и да е ходил е правил големи пари. Предимно от концесии от мини. Всичко, до което се е докосвал, е просперирало. След смъртта на брат си вероятно е решил, че е време да се установи на едно място. Оженил се отново и сметнал, че е най-подходящо да се върне и да създаде дом за дъщеря си. В момента живеят заедно с неговия чичо сър Родерик Хорсфийлд, който е брат на майка му. Но само временно. Съпругата му оглежда къщи из цял Лондон. Цената няма значение. Затънали са в пари.

— Зная — въздъхна отново Поаро. — Онова, което ми разказахте, е една история на непрекъснат успех, в която всеки прави пари, всеки принадлежи на добро семейство и е много уважаван. Роднините им са известни хора. Ценят ги в деловите среди. Има само едно-единствено облаче на небосклona. Едно момиче, за което се казва, че е „малко откачено“. Едно момиче, което се е забъркало със

съмнителен приятел. Неведнъж вече е имал условна присъда. Момиче, което много вероятно се е опитало да отрови мащехата си и което или страда от халюцинации, или е извършило убийство! Уверявам ви, че всичко това никак не се съчетава с историята на успеха, която ми разказахте.

Мистър Гоуби поклати тъжно глава и доста неясно смотолев:

— Всяко семейство си има по някой такъв.

— Мисис Рестарик е доста млада. Предполагам, че тя *не е* жената, с която е избягал?

— О, не! Онази история е приключила набързо. По всичко личи, че жената е била зла. Глупаво е постъпил, като избяго се е влюбил в нея. — Мистър Гоуби затвори бележника си и погледна въпросително към Поаро. — Искате ли да направя още нещо?

— Да. Искам да научите нещо повече за първата мисис Андрю Рестарик. Била е инвалид и често е посещавала санаториуми. *Какви са били те? За душевно болни?*

— Разбирам какво имате предвид.

— И дали в семейството е имало луди? И от двете страни.

— Ще се погрижа, мосю Поаро.

Мистър Гоуби стана.

— Тръгвам си, сър. Лека нощ.

След като той излезе, Поаро остана замислен. Веждите му ту се вдигаха, ту се смръщваха. Чудеше се, много се чудеше.

Позвъни на мисис Оливър.

— Вече ви казах да внимавате. Повтарям ви го бъдете много внимателна.

— За какво? — попита мисис Оливър.

— За себе си. Мисля, че е опасно. Опасно е за всеки, който рови там, където не трябва. Във въздуха витае убийство. Не желая да бъде вашето.

— Получихте ли информацията, за която споменахте?

— Да — отвърна Поаро. — Научих малко. Най-вече приказки и клюки, но изглежда в „Бороудин Меншънс“ се е случило нещо.

— Какво?

— Кръв в двора.

— Наистина ли? — възкликна мисис Оливър. — Звучи точно като заглавие на старомоден криминален роман. „*Петното на*

стълбището“. Искам да кажа, че в днешно време е по-подходящо да се назове „Тя поиска смъртта“.

— Може би все пак в двора не е имало кръв. По-скоро е плод на богатото въображение на портиера-ирландец.

— Може би е била разсипана бутилка мляко — рече мисис Оливър — и той не е могъл да види добре през нощта. Какво се е случило?

Поаро не ѝ отговори точно.

— Момичето си е помислило, че „може би е извършило убийство“. Дали това убийство е имала предвид?

— Искате да кажете, че е *застреляла* някого?

— Човек би предположил, че е стреляла по някого, но по някаква причина не е улучила. Единствено няколко капки кръв... Тяло не е намерено.

— О, Боже — измърмори мисис Оливър, — всичко е така объркващо. След като е могъл да избяга от двора, не бихте си помислили, че сте го убили, нали?

— *C'est difficile*^[1] — заключи Поаро и затвори телефона.

II

— Тревожа се — каза Клодия Рийс-Холанд.

Тя напълни отново чашата си с кафе от кафеварката. Франсес Кари широко се прозя. Двете момичета закусваха в малката кухня на апартамента. Клодия беше облечена и готова да тръгне за работа. Франсес беше все още по пижама и халат. Черната ѝ коса се спускаше върху едното ѝ око.

— Тревожа се за Норма — продължи Клодия.

Франсес пак се прозя.

— На твое място не бих се тревожила. Предполагам, че рано или късно ще се появи, или ще се обади по телефона.

— Дали? Знаеш ли, Фран, не мога да не се чудя...

— Не виждам защо не — отговори Франсес, като си сипа още кафе. Жестът ѝ беше доста неуверен. — Искам да кажа... не е наша работа какво върши Норма, нали? Не се грижим за нея, не я храним с лъжичка или нещо такова. Тя просто живее в апартамента. Защо е тази майчинска загриженост? Аз със сигурност не бих се тревожила.

— Смея да кажа, че *ти* не би го направила. Ти за нищо не се тревожиш. Но с мен не е така.

— Защо? Имаш предвид, че ти си тази, която наема апартамента. Нещо такова ли?

— Е, би могло да се каже, че съм в особено положение.

Франсес отново широко се прозя.

— Снощи стоях до късно — каза тя — на партито на Бейзил. Чувствам се ужасно. Предполагам, че кафето ще ми помогне. Искаш ли още малко преди да съм го изпила цялото? Бейзил ни даде да опитаме някакви нови хапчета — „Смарагдови сънища“. Не зная дали си струва да се опитват всичките тези глупости.

— Ще закъснееш за галерията — напомни ѝ Клодия.

— Е, не мисля, че има голямо значение. Никой не забелязва, нито пък се интересува. — Замълча, после добави: — Снощи видях Дейвид. Беше се издокарал и изглеждаше прекрасно.

— Само не ми казвай, че си падаш и по него, Фран. Той наистина е ужасен.

— О, зная, че мислиш така. Толкова си старомодна, Клодия.

— Съвсем не. Но не мога да кажа, че твоята артистична група ми харесва. Опитвате какви ли не таблетки. Изключват или пък подлудяват.

Франсес се развесели.

— Не съм се пристрастила, скъпа. Просто ми се иска да видя какво предизвикват тези неща. Повечето от групата са си съвсем наред. Знаеш, че Дейвид може да рисува, ако пожелае.

— Не му се случва често да пожелава, нали?

— Режеш го като с нож, Клодия. Мразиш да идва при Норма. Като заговорихме за ножове...

— Е? Какво за ножове?

— Чудя се — изрече Франсес бавно, — дали да ти кажа.

Клодия погледа часовника си.

— Няма време сега. Ще ми кажеш довечера, ако искаш. Така или иначе, не съм в настроение. О, Боже — въздъхна тя, — де да знаех какво да правя!

— За Норма ли?

— Да. Колебая се дали да не съобщим на родителите ѝ, че не знаем къде е...

— Би било *много* нечестно. Бедната Норма, защо да не може да изчезне, когато поиска?

— Е, Норма не е точно... — и Клодия спря.

— Не, не е, нали? *Non compos mentis*. Това искаше да кажеш. Обаждат ли се на онова ужасно място, където работи? „Хоумбърдс“ или както там се казва? О, да, разбира се, че се обаждат. Спомням си.

— Къде е тя? — попита Клодия. — Снощи Дейвид не спомена ли нещо?

— Изглежда не знае. Наистина, Клодия, *не разбирам* какво значение има?

— За мен има — отвърна тя, — защото моят шеф е неин баща. Рано или късно, ако нещо лошо се е случило, ще ме попита защо съм премълчала факта, че тя не се е прибрала.

— Да, предполагам, че биха могли да се нахвърлят върху теб. Но няма причина Норма да ни уведомява всеки път, когато възнамерява да отсъства ден-два, или дори няколко нощи. Имам предвид, че тя не е гостенка или нещо такова. Ти не носиш отговорност за нея.

— Не, но мистър Рестарик ми спомена, че му е приятно дето тя живее тук с нас.

— Значи това те кара да ходиш и разпитваш за нея всеки път, когато я няма, без да ни се е обадила? Вероятно е залетяла по някой друг мъж.

— Тя е залетяла по Дейвид — заяви Клодия. — Сигурна ли си, че не е при него?

— О, не мисля. Знаеш ли, не му пука много за нея.

— На теб ти се иска да е така — отрязва я Клодия. — Ти самата си падаш по Дейвид.

— Разбира се, че не — отговори рязко Франсес. — Няма такова нещо.

— Дейвид наистина е влюбен в нея — продължи Клодия. — Ако не е, защо дойде тук онзи ден да я търси?

— *Ти* сигурно бързо-бързо си го отпратила — каза Франсес, после като стана и се погледна неодобрително в малкото кухненско огледало, добави: — Мисля си, че *може би* е дошъл да се види с мен.

— Не бъди глупава! Той дойде да търси Норма.

— Това момиче е лудо — заяви Франсес.

— Понякога си мисля, че е така!

— Е, аз *зная*, че е. Виж какво, Клодия, *сега* ще ти кажа за онова нещо. Трябва да знаеш. Оня ден ми се скъса презрамката на сутиена, а бързах. Зная, че не обичаш да ти ровят из нещата...

— Разбира се, че не обичам.

— ... но Норма няма нищо против, или пък не забелязва. Така или иначе, влязох в стаята ѝ, отворих чекмеджето и... ами, намерих нещо. Един нож.

— Нож! — изненада се Клодия. — Какъв нож?

— Нали си спомняш онази кавга в двора? Групата битници, пубертетите, които се сбиха с автоматични ножове? А Норма се прибра веднага след това?

— Да, да, спомням си.

— Едно от момчетата било намушкано, както ми каза един репортер и избягало. Ами, ножът в чекмеджето на Норма беше такъв. На него имаше петно, приличаше на засъхнала кръв.

— Франсес! Ти си въобразяваш!

— Може би. Но съм сигурна, че беше от кръв. И какво, за Бога, търсеше онова нещо в чекмеджето на Норма, бих искала да зная?

— Предполагам... че може би го е прибрала.

— Какво? Като сувенир? И го е скрила и не ни е казала?

— Какво направи с него?

— Върнах го обратно — каза Франсес бавно. — Аз... не знаех какво друго да направя... Не можех да реша дали да ти кажа или не. А вчера погледнах отново и той *беше изчезнал*, Клодия. Нямахте и следа от него.

— Мислиш, че е изпратила Дейвид тук, за да го вземе?

— Ами, може... Казвам ти, Клодия, в бъдеще ще си заключвам вратата през нощта.

---

[1] C'est difficile (фр.) — трудно е. — Б.пр. ↑

ГЛАВА СЕДМА

Мисис Оливър се събуди недоволна. Предстоеше ѝ ден, в който нямаше какво да прави. С чувство на изпълнен дълг бе опаковала завършения ръкопис и работата ѝ бе приключила. Оставаше, както много пъти досега, да си почива, да се забавлява или да дреме, докато творческият импулс я обземе отново. Разходи се безцелно из апартамента си, като докосваше предметите, вдигаше ги и ги поставяше обратно. Разгледа съдържанието на чекмеджетата на бюрото и установи, че има редица писма, на които трябваше да отговори, но усети, че обхваналото я чувство за изпълнен дълг нямаше да ѝ позволи да се заеме в момента с нещо толкова досадно. Искаше да върши нещо *интересно*. Искаше... какво искаше?

Сети се за разговора си с Еркюл Поаро и за неговото предупреждение. Абсурдно! В крайна сметка, защо да не участва в разрешаването на тази задача заедно с Поаро? Той можеше да си позволи да си седи, допрял върховете на пръстите си и впрегнал сивите си клетки в работа, удобно настанен между четирите стени на стаята. На Ариадни Оливър тази перспектива не ѝ се нравеше. Както категорично му бе заявила, смяташе да предприеме нещо. Възнамеряваше да научи повече за мистериозното момиче. Къде беше Норма Рестарик? Какво правеше? Какво още би могла тя, Ариадни Оливър, да открие за нея?

Мисис Оливър кръстосваше напред-назад и се опечаляваше все повече и повече. Какво би могла да направи? Не ѝ бе много лесно да реши да отиде някъде и да задава въпроси? Дали не трябваше да посети Лонг Бейзинг? Но Поаро вече беше ходил там и вероятно бе открил всичко, каквото имаше за откриване. И каква причина щеше да изтъкне, за да нахълта в дома на сър Родерик Хорсфийлд?

Помисли си за още една визита в „Бороудин Меншънс“. Може би там имаше още какво да се открие?

Трябваше да си потърси подходящ претекст, за да отиде отново. Нямаше идея какво извинение да си намери, но така или иначе

изглежда там бе единственото място, където можеше да получи допълнителна информация. Колко ли е часът? Десет. Да, определено имаше смисъл...

На път за блока, тя скалъпи едно извинение. Не беше много оригинално. Всъщност мисис Оливър би искала да предложи нещо поинтригуващо, но вероятно, помисли си благоразумно тя, щеше да е по-добре да се придържа към по-обикновен и правдоподобен претекст. Пристигна пред внушителната, но мрачна сграда на Бороудин Меншънс и бавно се разходи из двора, като го изучаваше.

Портиерът разговаряше с шофьора на един камион за мебели. Млекарят, който буташе количката си, застана до мисис Оливър, пред товарния асансьор. Бутилките подрънкваха, а той весело си подсвиркуваше. Мисис Оливър продължаваше да зяпа разсеяно към камиона.

— Номер 76 се мести — обясни ѝ млекарят, очевидно разбрал погрешно интереса ѝ. Той взе една каса с бутилки от количката си и влезе в асансьора, за да я остави. — Не че не се е преместила вече, така да се каже — добави той, когато се показа отново. Май беше от млекарите веселяци. Посочи с палец нагоре и продължи: — Хвърли се от прозореца... от седмия етаж... само преди седмица. В пет часа сутринта. Забавен час си е избрала.

Мисис Оливър не видя нищо забавно.

— Защо?

— Защо го е направила ли? Никой не знае. Казаха, че са ѝ избили балансите.

— Млада ли беше?

— Не-е. Една стара дропла. Май бе чукнала петдесетте.

Двама мъже се опитваха да натоварят на камиона един скрин с чекмеджета. Той им се опъна и две махагонови чекмеджета се треснаха на земята. Някакъв лист хартия полетя към мисис Оливър и тя го хвана.

— Не чупи всичко, Чарли — обади се укорително млекарят веселяк. Качи се в асансьора и потегли нагоре с товара си.

Между носачите се разрази свада. Мисис Оливър понечи да им върне листа, но те пренебрежително махнаха с ръка.

Реши се да влезе в сградата и да се качи до номер 67. Отвътре се чу дрънчене и вратата отвори една жена на средна възраст, която

държеше бърсалка за подове. Очевидно беше домашната помощница.

— О! — използва мисис Оливър любимото си възклицание. — Добро утро. Има ли... чудя се... има ли някой вкъщи?

— Не, боя се, че не, мадам. Всички излязоха. Отидоха на работа.

— Да, разбирам... всъщност, когато идвах последния път, си забравих бележника. *Толкова досадно.* Сигурно е някъде в дневната.

— Ами, не съм намирала нищо такова, мадам, доколкото си спомням. А и не бих могла да зная, че е ваше. Ще влезете ли? — и тя отвори гостоприемно вратата. Остави бърсалката, с която бе мила пода на кухнята и придружи мисис Оливър до дневната.

— Да — започна мисис Оливър, твърдо решена да установи приятелски отношения, — да, виждам тук... това е книгата, която оставих на мис Рестарик, на мис Норма. Тя върна ли се?

— Мисля, че в момента не живее тук. Леглото ѝ не е използвано. Вероятно все още е при роднините си в провинцията. Зная, че щеше да ходи при тях миналия уикенд.

— Да, сигурно още е там — каза мисис Оливър. — Аз ѝ донесох тази книга. Една от *моите* книги.

Последното изречение не предизвика никакъв интерес у домашната помощница.

— Седях тук — продължи мисис Оливър, като потупа по едно кресло, — или поне така *мисля*. После май ходих до прозореца и може би до канапето.

Тя енергично заопипва с ръка под възглавниците на креслото. Жената постъпи по същия начин с канапето.

— Нямате представа колко влудяващо е, когато си загубиш подобно нещо — продължи неспринудено мисис Оливър. — В него човек записва всичките си ангажменти. Сигурна съм, че днес трябва да обядвам с някоя много важна личност, но не мога да си спомня с кого и къде точно. Или може би беше за *утре*. Ако е така, то днес ще обядвам със *съвсем* друг човек. Боже господи!

— Много неприятно, мадам — каза жената съчувствено.

— Апартаментите тук са хубави — отбеляза мисис Оливър, като огледа наоколо.

— Този е доста нависоко.

— Е, но пък гледката е чудесна, нали?

— Да, но ако има източно изложение през зимата е доста студено, защото духа вятър. Прониква дори през металните рамки на прозорците. Някои хора са си сложили двойни прозорци. Не бих искала апартамент с такова изложение. Предпочитам хубавичко жилище на партера. Доста по-удобно е ако имате деца, нали знаете, за детските колички и всичко останало. Да, харесвам партера. Представете си, ако стане пожар.

— Да, наистина, би било ужасно — съгласи се мисис Оливър. — Предполагам, че има пожарна стълба?

— Не всякога можеш да стигнеш до изхода. Ужасявам се от пожари. Винаги съм се страхувала. А пък и тези апартаменти са толкова скъпи. Нямаме представа какви наеми искат! Ето защо мис Холанд взе още две момичета да живеят с нея.

— О да, мисля, че се запознах с тях. Мис Кари е художничка, нали?

— Работи в една художествена галерия. Но май не си дава много зор. Рисува по малко. Разни крави и дървета, ама никога няма да познаете какво точно е имала предвид. Немарлива млада дама. Няма да повярвате в какво състояние е стаята ѝ! А при мис Холанд всичко е като в аптека. По едно време беше секретарка в една компания за въглища, но сега е секретарка в Сити. Казва, че повече ѝ харесва. Работи при един много богат господин, който наскоро се е върнал от Южна Америка или от там някъде. Баща е на мис Норма. Той помолил Мис Холанд да вземе при себе си дъщеря му като съквартирантка, когато едно от предишните момичета го омъжи и напусна, а тя му споменала, че търси друго момиче. Е, не можеше да му откаже, нали? След като ѝ е работодател.

— А тя искаше ли да му откаже?

Жената подсмръкна.

— Мисля, че ако знаеше, щеше...

— Ако знаеше какво?

Въпросът бе зададен много директно.

— Май не бива много да приказвам. Не е моя работа...

Мисис Оливър продължи да я гледа с леко учудване. Госпожа Бърсалка се предаде.

— Не, че е лошо момиче. Малко е завейана, ама те почти всички са такива. Мисля си обаче, че трябва да иде на лекар. Има моменти,

когато не знае какви ги мърши, или къде се намира. Понякога може доста да ви стресне... Изглежда точно като племенника на моя мъж, след като е имал пристъп. (Да знаете само какви пристъпи има!) Аз обаче не съм чувала да се е случвало с нея. Може би гълта разни работи. Мнозина го правят.

— Май ходи с един млад човек, когото семейството ѝ не одобрява?

— Да, чувала съм. Бил идвал тук веднъж-дваж, но аз никога не съм го виждала. Като че ли е един от онези модерните. Мис Холанд не го харесва, но какво може да направите в днешно време? Момичетата вършат каквото си искат.

— Понякога днешните момичета могат много да те разстроят — отбеляза мисис Оливър и се опита да изглежда сериозна и благоразумна.

— Не са възпитани правилно. Така мисля аз.

— Боя се, че сте права. Не, наистина не са. Мисля си, че за момиче като Норма Рестарик щеше да е по-добре да си стои вкъщи, а не да живее сама в Лондон и да си изкарва прехраната като декоратор.

— На нея не ѝ харесва вкъщи.

— Така ли?

— Има мащеха. Момичетата не харесват мащехите си. От онова, което съм чувала, май мащехата ѝ е направила всичко, което е могла, опитала се е да се разбере с нея, да разкара онези ужасни младежи далеч от къщата и други такива неща. Тя е наясно, че момичетата често си избират неподходящи младежи и могат много да си изпатят. Понякога... Благодарна съм, че нямам дъщери — изрече прочувствено домашната помощничка.

— Синове ли имате?

— Двама. Единият върви много добре в училище, а другият работи в печатница. И той се оправя много добре. Да, добри момчета са. Имайте предвид, че момчетата също могат да създават неприятности. Но мисля, че тревогите е момичетата са повече. Чувствах се длъжен да направя нещо за тях.

— Да — съгласи се замислено мисис Оливър, — така е.

Тя усети, че жената вече иска да се върне към задълженията си.

— Много лошо стана с този мой бележник — каза със съжаление мисис Оливър. — Е, благодаря ви. Надявам се, че не съм ви загубила

много време.

— Дано го намерите — пожела ѝ жената.

Мисис Оливър излезе от апартамента и се замисли какво да предприеме по-нататък. Не знаеше как да прекара остатъка от деня, но в главата ѝ започна да се оформя планът за следващия ден.

Когато се прибра вкъщи тя извади един бележник и като записа „Факти, които научих“ нахвърля различните неща, които знаеше. Като цяло наученото не беше много, но мисис Оливър, вярна на себе си, успя да извлече максималното. Вероятно най-забележителният факт бе, че Клодия Рийс-Холанд работи при бащата на Норма. До сега не го знаеше, а се съмняваше, че и Еркюл Поаро го знае. Помисли дали да не му звънне по телефона и да му го каже, но заради плановете си за утрешния ден, реши засега да го запази за себе си. Всъщност в момента мисис Оливър се чувстваше не толкова като писател на криминални романи, колкото като усърдно ловно куче. Беше попаднала им следа беше надушила миризмата и утре сутрин... е, утре сутрин ще видим.

Вярна на плана си мисис Оливър стана рано, пийна две чаши чай, изяде едно варено яйце и потегли. Отново се отзова в района на „Бороудин Меншънс“. Зачуди се дали вече не я познават, така че този път тя не влезе в двора, а се спотаи до входа, като изучаваше внимателно хората, които изникваха в утринния дъждец и подтичваха на път за работа. Повечето бяха момичета и изглеждаха поразително еднакви. Колко странно изглеждат човешките създания, когато ги разглеждаш по този начин, как се появяват от тези високи сгради „Също като мравки“ — помисли си мисис Оливър и реши, че хората не се отнасят с подобаващо внимание към мравките. Те така безцелно се щурат, ако човек разрови мравуняка им с върха на обувката си. Тези работливи дребни същества, понесли късчета трева, движещи се в непрекъснат поток, загрижени, тревожни, тичащи напред-назад, сякаш за никъде, но вероятно и те бяха точно толкова добре организирани, колкото и хората. Този мъж например, който току-що мина покрай нея. Бързаше и си мърмореше под нос. „Чудя се какво ли те тревожи“ — помисли си мисис Оливър. Тя се разходи още малко нагоре-надолу, после изведнъж отново се спотаи.

От входа излезе Клодия Рийс-Холанд и тръгна със забързана делова походка. Както и преди, беше облечена много добре. Мисис

Оливър се обърна, за да не я познаят. Когато Клодия се отдалечи достатъчно, тя тръгна след нея. Момичето стигна до края на алеята и зави надясно по главната улица. Спря до една автобусна спирка и застана на опашката. Мисис Оливър, която я следваше, за миг се притесни. Ами ако случайно Клодия се обърне, забележи я и я познае? Всичко, което можа да измисли, бе да извади носната си кърпа и дълго и безшумно да си духа носа. Но Клодия Рийс-Холанд изглеждаше изцяло погълната в собствените си мисли. Не поглеждаше към никого от чакащите автобуса. Мисис Оливър беше двама души след нея. Най-сетне пристигна очакваният автобус и тълпата се понесе напред. Клодия се качи директно на втория етаж. Мисис Оливър успя да седне близо до вратата, въпреки че мястото не беше достатъчно удобно за трима. Когато пристигна кондукторът, тя пхна в ръката му един шилинг и шест пенса. Все пак не знаеше по кой маршрут минаваше автобуса и колко далеч се намираше онова, което домашната помощничка неясно ѝ беше описала като „една от онези нови сгради до Сейнт Пол“. Седеше нащрек, докато най-сетне се появи импозантната катедрала. „Всеки момент“ — каза си тя, като не откъсваше очи от пътниците, които слизаха от горната платформа. А, да, ето я и Клодия, спретната и шикарна в елегантния си костюм. Тя слезе от автобуса и мисис Оливър я последва, като поддържаше добре пресметната дистанция.

„Много интересно — помисли си мисис Оливър. — Ето, че аз наистина *следя* някого! Точно като в книгите ми. А и сигурно го правя много добре, след като тя още не е разбрала.“

Клодия Рийс-Холанд изглеждаше погълната в себе си. „Струва ми се, че е много умно момиче — помисли си преследвачката ѝ. — Ако трябва да пресъздам образ на убиец, на един умен убиец, бих избрала някой, който да прилича на нея.“

За съжаление все още никой не беше убит, освен ако Норма е права в предположението си, че е извършила убийство.

През последните години в този район се бяха появили множество сгради и не беше ясно дали тази част на Лондон печели или губи от това. Огромни, устремени към небето небостъргачи, приличащи на кибритени кутийки, повечето от които мисис Оливър намираше за отвратителни.

Клодия влезе в един от тях. „Сега ще разбере точно“ — каза си мисис Оливър и я последва. Четири асансьора летяха нагоре-надолу с френетична бързина. Мисис Оливър си помисли, че сега ще ѝ бъде по-трудно да се прикрие от Клодия. Асансьорите обаче бяха много големи и тя успя да се вмъкне в последната секунда, така че между двете имаше няколко високи мъже. Клодия слезе на четвъртия етаж. Тръгна по коридора, а мисис Оливър, скрита зад двама от високите мъже, забеляза вратата, в която влезе момичето. Беше третата врата от края на коридора. Мисис Оливър застана пред нея и прочете надписа на табелката — „Джошуа Рестарик Лтд.“

След като бе стигнала до тук, тя си даде сметка, че не знае какво да прави по-нататък. Беше открила къде работи бащата на Норма, както и Клодия, но сега, леко разочарована, тя осъзна, че откритието ѝ не е нищо особено. Честно казано, с какво помагаше? Вероятно с нищо.

Тя се помота няколко минути, като се разходи от единия край на коридора до другия, изчаквайки да види дали още някой интересен човек няма да влезе в кантората на фирмата „Рестарик“. Наистина две-три момичета влязоха, но те не ѝ се сториха интересни. Мисис Оливър слезе долу с асансьора и напусна сградата доста опечалена. Не можеше да измисли какво да предприеме по-нататък. Обиколи близките улички и посети „Сейнт Пол“.

„Май ще трябва да се кача до «Галерията на шепотите» и да се помоля — помисли си тя. — Чудя се как ли би изглеждала галерията като сцена на убийство? Не, боя се, че би било богохулство. Не мисля, че би било разумно.“ После излезе и тръгна към театър „Мърмейд“.

Върна се обратно към района на новите сгради. Усети, че ѝ липсва сериозната сутрешна закуска и влезе в едно кафене. Имаше доста хора, които си бяха поръчали късна закуска или ранен обяд. Мисис Оливър разсеяно се огледа за свободно място и ахна. На една маса до стената седеше Норма, а срещу нея — младеж с кестеняви букли, дълги до раменете. Носеше червена кадифена жилетка и много екстравагантно сако.

„Дейвид — досети се мисис Оливър — Сигурно е Дейвид.“
Двамата разговаряха оживено.

Мисис Оливър състави план за действие, одобри го и като кимна доволно с глава, прекоси кафенето и влезе в дамската тоалетна.

Не беше напълно убедена, дали Норма ще я познае. Не всякога хората, които изглеждат разсеяни се оказват и в действителност такива. За момента Норма нямаше вид, че би погледнала някой друг, освен Дейвид, но кой знае?

„Предполагам, че бих могла да променя нещо по себе си“ — помисли си мисис Оливър. Тя се огледа в малкото оплутото от мухите огледало, закачено от собственика на кафенето, съсредоточи вниманието си върху онова, което според нея бе най-впечатляващо във външността на една жена — косата. Никой не оценяваше този факт по-добре от мисис Оливър, защото безброй пъти бе сменяна прическите си и като резултат приятелите ѝ не можеха да я познаят. Разгледа изучаващо косата си и се зае с нея. Извади няколко фиби и много от буклите ѝ палнаха. Уви ги в носната си кърпичка и ги натика в чантата. После си среса косата на път по средата, опъна я назад и я нави в скромен кок на тила. Извади очила и ги нагласи на носа СИ. Ах, колко сериозна изглеждаше сега! „Почти интелектуална“ помисли си одобрително тя. Промени леко формата на устните си с помощта на червило и отново се появи в кафенето. Движеше се внимателно; защото очилата ѝ бяха само за четене и виждаше доста неясно. Прекоси помещението и се насочи към една празна маса и съседство до тази, заета от Норма и Дейвид. Седна така, че да бъде с лице към него. Норма седеше с гръб към нея от по-близката ѝ страна. Следователно не можеше да я види, освен ако не се обърнеше назад. Появи се келнерката. Мисис Оливър си поръча кафе и кифличка, и се опита да стане незабележима.

Норма и Дейвид не ѝ обърнаха никакво внимание. Бяха погълнати от разгорещения си разговор. Трябваше ѝ минута-две, за да разбере за какво си говорят.

— ... Но ти само си въобразяват тези неща — обясняваше Дейвид. — *Фантазираш си*. Те са пълна, пълна глупост, скъпо мое момиче.

— Не зная. Не съм сигурна. — Гласът на Норма звучеше странно глухо.

Мисис Оливър не я чуваше така добре, както Дейвид, защото момичето бе с гръб към нея, но безизразният ѝ глас я стресна. Помисли си, че тук нещо не е наред. Съвсем не е наред. Спомни си как се бе изразил Поаро: *„Тя мисли, че може би е извършила убийство“*.

Какво *ставаше* с това момиче? Халюцинации ли има? Наистина ли мозъкът ѝ бе засегнат и, осъзнавайки го, момичето е преживяло тежък шок?

— Ако питаш мен, Мери вдигна излишен шум. Тя си е една глупава жена, въобразява си, че е болна и всякакви подобни неща.

— Тя *беше* болна.

— Добре де, *била* е болна. Всяка разумна жена би накарала лекаря да ѝ даде някакъв антибиотик, а не да вдига врява.

— Тя си мисли, че *аз* съм причината. Баща ми мисли същото.

— Норма, въобразяваш си.

— Току-що ми го каза, Дейвид. Повтаряш го, за да ме развеселиш. Ами ако предположим, че аз съм ѝ дала онова нещо?

— Какво искаш да кажеш — ако предположим? Ти трябва да *знаеш* дали си го направила или не. Не можеш да бъдеш такъв идиот, Норма.

— *Не зная*.

— Постоянно го повтаряш. Непрекъснато се въртиш около това твое „не зная, не зная.“

— Не разбираш. Изобщо не разбираш какво означава да мразиш. Мразя я от първия миг, в който я видях.

— Зная Казвала си ми го вече.

— Ето, това е странното. Казвала съм ти го, но не си спомням, че съм го направила. Не разбираш ли? От време на време казвам на хората разни неща. Споменавам им какво искам да правя, или какво съм направила, или какво възнамерявам да направя, но не го помня. Като че ли съм си мислила и понякога го изговарям на глас. Споделяла съм го с теб, нали?

— Ами... искам да кажа... виж сега, нека не го обсъждаме повече.

— Но съм го споделяла с теб, нали?

— Добре, добре. Човек казва такива неща: „Мразя я и бих искала да я убия. Ще я отровя!“ Но това са детски работи, разбираш какво имам предвид, нали? Като че ли не си пораснала още. Много естествена реакция. Децата често повтарят: „Мразя го този. Ще му откъсна главата!“ Говорят си така в училище за някой учител, когото не обичат.

— Мислиш ли, че е така? Но... звучи сякаш съм още дете.

— Е, в някои отношения си е така. Ако се стегнеш, ще разбереш колко глупаво е всичко. Какво значение има дали я мразиш? Ти напусна къщата и не живееш с нея.

— Защо да не живея в собствената си къща със собствения си баща? — възкликна Норма. — Не е честно. Не е честно. Първо той замина и изостави майка ми, а сега, точно когато се върна при мен, взе че се ожени за Мери. Разбира се, че я мразя. И тя ме мрази. По едно време ми мина мисълта да я убия и как да го направя. Беше ми приятно да си го представям. Но после... когато тя *наистина* се разболя...

— Нали не смяташ, че си вещица или нещо подобно? — попита неловко Дейвид. — Не правиш фигурки от восък и не ги пробождаш с игли, нали?

— О, не. Би било глупаво. Онова, което направих, е истинско. Съвсем истинско.

— Виж какво, Норма, обясни ми какво имаш предвид под истинско?

— Шишето беше там, в чекмеджето ми. Да, отворих си чекмеджето и го видях.

— Какво шише?

— „Драконов унищожител. Препарат против плевели“. Така пишеше на етикета. Някакъв разтвор в тъмно зелено шише, с който се пръскат плевелите. На него имаше и предупреждение „Внимание!“, „Отровно!“.

— Ти ли го купи? Или просто го намери?

— Не знаей откъде съм го взела, но беше там в чекмеджето ми, полупразно.

— И после ти... ти... си спомняш...

— Да — каза Норма. — Да... — Гласът ѝ бе вял и почти унесен. — Да... струва ми се, че тогава осъзнах какво е станало. И ти си го мислиш, нали Дейвид?

— Не знаей какво да те правя, Норма. Наистина не знаей. Имам чувството, че си измисляш, че си внушаваш.

— Но тя отиде в болница за изследвания. Лекарите бяха озадачени. Казаха, че не откриват нищо нередно и тя се прибра вкъщи... после отново се разболя и аз се уплаших. Баща ми започна да ме гледа странно. Пристигна лекарят и те двамата се затвориха в кабинета на баща ми. Излязох навън, промъкнах се до прозореца и се

опитах да ги подслушам. Исках да чуя какво си говорят. Планираха... да ме отпратят в едно място, където да съм под наблюдение. Място, където ще бъда подложена на „курс на лечение“ или нещо подобно. Виждаш ли, те си мислят, че съм луда. Уплаших се... защото... защото не зная какво точно съм направила или какво не съм направила.

— Тогава ли избяга?

— Не... избягах по-късно...

— Разкажи ми.

— Не искам да говоря повече за това.

— Рано или късно ще трябва да им съобщиш къде си...

— Няма! Мразя ги. Мразя баща си толкова, колкото мразя Мери. Искам да умрат. Искам и двамата да умрат. Тогава... тогава, струва ми се, ще бъда отново щастлива.

— Не се навивай! Виж какво, Норма... — замълча озадачено младежът. — Не си падам много по женитбите и всички тези глупости... Имам предвид, не съм мислил, че някога ще направя подобно нещо... Е, поне не скоро. Човек не иска да се обвързва, но това май е най-доброто, което можем да направим. Да се оженим. Да сключим граждански брак. Ще трябва да кажеш, че си навършила двайсет и една години. Ще си вдигнеш косата, ще си сложиш очила или нещо подобно, за да изглеждаш малко по-стара. След като се оженим, баща ти нищо не може да ти направи. Не може да те изпрати на онова, както ти го наричаш „място“. Няма да има повече власт над теб.

— Мразя го.

— Струва ми се, че мразиш всички.

— Само баща ми и Мери.

— Е, в края на краищата, съвсем естествено е един мъж да се ожени отново.

— Виж какво направи с майка ми.

— Било е толкова отдавна.

— Да. Бях още дете, но си спомням. Той замина и ни изостави. Пращаше ми подаръци за Коледа, но самият той никога не дойде. И когато се завърна, не бих го познала, ако го срещнех на улицата. Дотогава той не означаваше нищо за мен. Мисля, че пращаше и майка ми на подобно място. Когато се разболееше, тя заминаваше за някъде. Не зная къде. Не зная какво ѝ беше. Понякога се чудя... Чудя се,

Дейвид. Знаеш ли, мисля си, че нещо не е наред с главата ми и някой ден ще направя нещо наистина ужасно. Като ножа.

— Какъв нож?

— Няма значение. Просто един нож.

— Е, не можеш ли да ми кажеш за какво говориш?

— Мисля, че имаше петна от кръв по нето... беше скрит там... под чорапите ми.

— Спомняш ли си да си скривала там нож?

— Така мисля. Но не си спомням какво съм правила с него *преди* това. Не помия къде съм *била*... Губи ми се цял час от онази вечер. Един цял час, в който не зная къде съм била. Била съм някъде и съм правила нещо.

— Шшт! — направи ѝ бързо знак Дейвид, защото келнерката приближи до масата им. — Ще се справиш. Ще се грижа за теб. Нека си поръчаме още нещо — и като взе менюто на висок глас поръча на келнерката: — Две порции боб на фурна с препечен хляб.

ГЛАВА ОСМА

Еркюл Поаро диктуваше на секретарката си, мис Лемън.

„И като високо ценя честта, която ми оказахте, със съжаление трябва да ви уведомя, че...“

Телефонът извънтя. Мис Лемън протегна ръка към него.

— Да? Кой казахте? — Тя постави ръка върху слушалката и се обърна към Поаро: — Мисис Оливър?

— А!... Мисис Оливър — повтори Поаро.

Не му се искаше да го прекъсват точно в този момент, но взе слушалката от ръката на мис Лемън.

— Ало, на телефона е Еркюл Поаро.

— О, мосю Поаро, толкова се радвам, че ви намерих. Открих я!

— Моля?

— *Намерих ви я.* Вашето момиче. Нали се сещате, онова дете е извършило убийство или си мисли, че го е направило. Тя много говори за това. Мисля, че не е с всичкия си. Но това сега няма значение. Искате ли да дойдете и да я видите?

— Къде сте, *chere*^[1] мадам?

— Някъде между „Сейнт Пол“ и театър „Мърмейд“. На улица „Калторп“ — обясни мисис Оливър, след като погледна през стъклото на телефонната кабина, от която говореше. — Можете ли бързо да стигнете до тук? Те са в един ресторант.

— Те?

— О, тя и онзи, който предполагам, е неподходящият ѝ приятел. Той наистина е симпатичен и изглежда е много влюбен в нея. Не разбирам защо. Хората са странни. Е, да свършваме, защото искам да се върна отново там. Разбирате ли, следя ги. Влязох в един ресторант и ги открих.

— Аха! Постъпили сте много умно, мадам.

— Не, наистина. Беше чиста случайност. Искам да кажа, че влязох в едно малко кафене и видях момичето да си седи вътре.

— Имали сте голям късмет. Понякога и той е важен.

— Седя на съседната маса. Тя е с гръб към мен. Но не мисля, че ще ме познае. Направих някои неща с косата си. Както и да е, говорят си, като че ли са сами на света, а когато си поръчаха отново... боб на фурна... (не понасям боб на фурна, винаги ми изглежда много странно, че хората го харесват)...

— Няма значение бобът на фурна. Продължавайте. Оставили сте ги, за да ми се обадите по телефона. Така ли е?

— Да. Защото техният боб на фурна ми даде малко време. Сега се връщам. Или може да се помотая навън. Така или иначе, опитайте се да дойдете бързо.

— Как се казва кафенето?

— „Веселия Шамрок“, но не изглежда много весело. Всъщност изглежда доста мръсничко, но кафето е добро.

— Не говорете повече. Връщайте се. Идвам.

— Чудесно — отвърна мисис Оливър и затвори.

II

Мис Лемън, винаги много съобразителна, го беше изпреварила на улицата и чакаше до едно такси. Не зададе въпроси и не прояви любопитство. Не попита Поаро с какво да запълни времето си, докато го няма. Нямаше нужда да го прави. Винаги знаеше какво трябва да върши и винаги го вършеше добре.

Поаро пристигна, както се разбраха, на ъгъла на улица „Калторп“. Слезе от таксито, плати и се огледа. Видя кафенето, но не забеляза наоколо никой, който да прилича на мисис Оливър, колкото и добре да беше дегизирана. Разходи се от единия до другия край на улицата. Мисис Оливър я нямаше. Така че двойката, от която се интересуваха или беше напуснала кафенето и мисис Оливър бе тръгнала след тях, или... За да си отговори на това „или“, той застана до вратата на кафенето. Стъклата ѝ бяха замъглени и отвън човек не можеше добре да види вътре, така че той бутна вратата и влезе. Погледът му обходи помещението.

Веднага видя момичето, което го бе посетило по време на закуска. Седеше сама на маса до стената. Пушеше, втренчила поглед

пред себе си. Изглеждаше замислена. „Не — помисли си Поаро, — едва ли.“ Не, не изглеждаше замислена, а по-скоро изпаднала в унес. Сякаш беше някъде другаде.

Той тихо прекоси помещението и седна на стола срещу нея. Тя вдигна очи и малкият белгиец се почувства поласкан, че го позна.

— Ето, че се срещнахме отново, мадмоазел — каза той любезно. — Виждам, че ме познахте.

— Да, да.

— Винаги е приятно да бъдеш познат от млада дама, която си виждал само веднъж и то за много кратко.

Тя продължи да го гледа, без да говори.

— И мога ли да попитам как ме познахте? По какво?

— По мустациите — отвърна веднага момичето. — Никой друг няма такива.

Той се почувства поласкан от констатацията ѝ и приглади мустациите си с гордост и суета, които обикновено го обземаха в подобни ситуации.

— Да, наистина. Да, няма много мустаци, подобни на моите. Хубави са, нали?

— Да... ами да... Предполагам.

— А, може би не сте познавач на мустациите, но мога да ви уверя, мис Рестарик... мис Норма Рестарик, нали... че моите са много хубави. — Той нарочно наблегна на името ѝ. В началото тя изглеждаше толкова откъсната от всичко наоколо, толкова отдалечена, че той се зачуди дали тя ще забележи. Забеляза. Стресна се.

— Откъде знаете името ми?

— Вярно, вие не сте го казали на прислужника ми, когато дойдохте да ме видите онази сутрин.

— Как го научихте? Как успяхте? Кой ви го каза?

Той видя в очите ѝ тревога и страх.

— Една приятелка ми го каза. Понякога приятелите са много полезни.

— Коя е тя?

— Мадмоазел, на вас ви харесва да не ми казвате малките си тайни. Аз също бих искал да скрия своите малки тайни.

— Не виждам как сте могъл да разберете коя съм?

— Аз съм Еркюл Поаро — произнесе Поаро обичайната си тържественост. После остави инициативата в нейните ръце, като само си седеше и нежно ѝ се усмихваше.

— Аз... — започна тя, после спря. — Бях... — и пак замълча.

— Зная, че онази сутрин не стигнахме далеч — обади се Еркюл Поаро. — Само до там, че сте извършили убийство.

— О. Това ли?

— Да, мадмоазел, това.

— Но... разбира се, не исках да кажа това. Нямах предвид нищо подобно. Искам да кажа, че беше само шега.

— *Vraiment*^[2]? Дойдохте толкова рано, по време на закуска. Казахте, че е спешно. Спешно, защото мислехте, че може би сте извършили убийство. Това ли е представата ви за шега, а?

Келнерката, която се въртеше наоколо и гледаше внимателно Поаро, изведнъж се приближи до него и му подаде нещо, което приличаше на хартиена лодка, с каквато децата си играят във ваната.

— За вас ли е? — попита го. — Мистър Порит? Една дама го остави.

— А, да. И как разбрахте, че е за мен?

— Дамата каза, че ще ви позная по мустаците. Каза, че никога преди не съм виждала такива мустаци. И си е вярно — добави тя, като го загледа.

— Е, благодаря ви много.

Поаро взе лодката от нея, разгъна я и я приглади. Прочете няколкото набързо надраскани с молив думи: „Той си тръгва. Тя остава, така че ви я поверявам, а аз ще го последвам“. Беше подписано „Ариадни“.

— Да — каза Поаро, като сгъна бележката и я пхна в джоба си. — За какво говорихме? Струва ми се, за чувството ви за хумор, мис Рестарик.

— Само името ми ли знаете или... или знаете всичко за мен?

— Зная нещичко. Вие сте мис Норма Рестарик. Адресът ви в Лондон е „Бороудин Меншънс“ 67. А домашният ви адрес е „Кросхеджис“, Лонг Бейзинг. Там Живеете с баща си и мащехата си, един възрастен чичо и... о, да, и едно момиче *au pair*. Както виждате, добре съм информиран.

— Накарали сте някой да ме следи?

— Не, не — възпротиви се Поаро. — Не е така. Давам ви честната си дума.

— Но не сте полицай, нали? Не ми казахте, че сте такъв.

— Не, аз не съм полицай.

Подозрителността и предизвикателното й държание се разчупиха.

— Не зная какво да правя — каза тя.

— Не ви принуждавам да ме наемете — обади се Поаро. — Както се изразихте, твърде стар съм за тази цел. Може да сте права. Но след като зная коя сте, както и някои неща за вас, няма причина да не обсъдим приятелски проблемите, които ви тревожат. Не трябва да забравяте, че старите хора, въпреки мнението, че са неспособни за действия, имат голям опит, от който да черпят.

Норма продължи да го гледа недоверчиво, с широко отворени очи. Точно този поглед преди беше смутил Поаро. Но тя изглежда се чувстваше като в капан или поне за момента, прецени Поаро, и имаше желание да говори за проблемите си. Хората винаги споделяха лесно с него.

— Мислят, че съм побъркана — каза тя рязко — А и аз си мисля, че... съм побъркана. Луда.

— Твърде интересно — отбеляза весело Еркюл Поаро. — За тези неща има най-различни названия. Много внушителни названия. Названия, пробутани от психиатри, психолози и други такива. Но когато казвате „побъркана“, думата говори съвсем ясно на обикновените хора какво е състоянието ви. *Eh bien*, в такъв случай, вие побъркана ли сте, или изглеждате побъркана, или си мислите, че сте побъркана, или *може би* наистина сте побъркана. Но въпреки това, не може да се каже, че състоянието ви е сериозно. От подобно заболяване страдат много хора и то обикновено се лекува лесно с подходящите средства. Случва се, защото хората са били подложени на голям стрес, имат много грижи, учили са прекалено много за изпити, обръщали са голямо внимание на емоциите си, твърде религиозни са или пък изобщо не са религиозни, или имат основателни причини да мразят бащите или майките си. Или, разбира се, може да страдат просто от нещастна любов.

— Имам мащеха. Мразя я, а вече ми се струва, че мразя и баща си. Май станаха много, нали?

— Да, по-обичайното е да се мрази единият или другият — съгласи се Поаро. — Предполагам, че много сте обичали майка си. Разведени ли са или тя е починала?

— Почина преди около три години.

— Много ли я обичахте?

— Да. Струва ми се, че да. Ама, разбира се, че я обичах. Беше инвалид и се налагаше често да ходи в санаториуми.

— А баща ви?

— Баща ми вече беше заминал за чужбина. Отиде в Южна Африка, когато бях на пет или шест години. Мисля, че искаше да се разведе с майка ми, но тя не пожела. Там се захванал с мини или нещо подобно. Както и да е, пишеше и ми пращаше подаръци всяка Коледа, или намираше начин да ми бъдат предадени. Май това е всичко. Така че за мен той беше почти нереален. Завърна се преди една година, защото трябваше да се заеме с делата на чичо ми и разни финансови въпроси. И когато се върна вкъщи той... той доведе новата си съпруга.

— И вие не го одобрихте?

— Да.

— Но майка ви вече е била починала. Не е необичайно, нали знаете, за един мъж да се ожени отново. Особено когато години наред е бил разделен със съпругата си. Жената, която е довел, същата дама ли е, заради която е поискал развод от майка ви?

— О, не. Тази е млада. И е много красива. С баща ми се държи така сякаш е нейна собственост! — След кратка пауза продължи с доста променен, почти детски глас: — Вярвах, че сега много ще ме обича и ще се грижи за мен, но тя не му позволява. Тя е *против* мен. Тя ме отделя от него.

— Но на вашите години тези неща нямат значение. Дори е по-добре. Нямаме нужда някой да се грижи за вас. Можете да сте независима, да се радвате на живота, сама да избирате приятелите си...

— Не бихте говорили така, ако знаете какво става вкъщи. Имам предвид за избора на приятелите.

— В днешно време на повечето момичета се налага да изтърпяват критики за приятелите им — отбеляза Поаро.

— Всичко е толкова различно — продължи Норма. — Баща ми съвсем не е такъв, какъвто си го спомням, когато бях на пет години.

Постоянно си играеше с мен и беше толкова весел. Вече не е. Сега е загрижен и много напрегнат... Съвсем е различен.

— Било е преди почти петнайсет години. Хората се променят.

— Но трябва ли толкова много?

— Променила ли се е външността му?

— О, не, не, тя не е! Ако погледнете портрета му над креслото, рисуван когато е бил значително по-млад, ще видите, че и сега той изглежда, точно както тогава. Но аз съвсем не си го спомням такъв.

— Но знаете ли, скъпа — каза мило Поаро, — хората никога не са такива, каквито ги помним. С отминаването на годините те стават в спомените ни такива, каквито бихме искали да бъдат и започваме да вярваме, че те наистина са били такива: Ако искаме да ги помним като приятни, весели и красиви, ние все повече и повече налагаме този образ в спомените си.

— Мислите ли? Наистина ли мислите така? — тя замълча, после внезапно попита: — Но защо смятате, че искам да убивам хора?

Зададе този въпрос съвсем непринудено. Поаро усети, че най-сетне стигнаха до критичния момент.

— Много интересен въпрос, а и причините могат да бъдат много интересни. Вероятно някой лекар би могъл да ви отговори. *Квалифициран лекар.*

— Няма да отида на лекар! — възкликна тя. — Няма да се доближа до лекар! Искаха да ме изпратят при един, а после да ме затворят в някое от онези места за побъркани, откъдето няма никога да изляза. Няма да се съглася на подобно нещо — и тя се опита да стане.

— Аз не мога да ви пратя там! Няма от какво да се плашите. Можете да отидете на лекар, само ако го желаете. Разкажете му онова, което споделихте с мен и го попитайте *защо*. Той вероятно би могъл да ви обясни причината.

— И Дейвид смята така. Според него трябва да постъпя така, но аз не мисля... не мисля, че той *разбира*. На лекаря ще трябва да обясня, че съм... че съм вършила разни неща...

— Какво ви кара да мислите, че сте ги вършили?

— Невинаги си спомням онова, което съм правила... или къде съм била. Губят ми се час... два... и не си *спомням*. Веднъж бях в един коридор... в коридора пред нейната врата. Държах нещо в ръка... Не зная как съм попаднала там. Тя вървеше срещу мен... Но когато ме

доближи, лицето ѝ се промени. Изобщо не беше тя. Тя се превърна в друг човек.

— Вероятно си спомняте някой кошмарен сън. В сънищата, човек може да се превръща в някой друг.

— Не беше кошмарен сън. Аз вдигнах револвера... Лежеше в краката ми...

— В коридора?

— Не, в двора. Тя дойде и ми го взе.

— Кой?

— Клодия. Заведе ме горе и ми даде да пия нещо горчиво.

— Къде беше мащехата ви тогава?

— И тя беше там... Не, не беше. Беше в Кросхеджис. Или в болница. Там откриха, че е била отровена... и че аз съм го направила.

— Може и да не сте била вие... Възможно е да е бил някой друг.

— И кой друг?

— Може би... съпругът ѝ.

— Баща ми? Защо, за Бога, той би искал да отрови *Мери*? Обича я. Луд е по нея!

— В къщата има и други хора, нали?

— Старият чичо Родерик? Глупости!

— Човек не знае — отбеляза Поаро. — Може да е временно умопомрачение. Възможно е да е решил, че е негов дълг да отрови жената, която според него е шпионка. Нещо такова.

— Би било много интересно — каза неспринудено Норма за момент откъснала се от проблемите си. — През войната чичо Родерик се занимавал с шпионски афери и познава много такива хора. Кой друг от къщата? Соня? Предполагам, че би могла да е красивата шпионка, но не отговаря съвсем на представата ми за подобни хора.

— Не, а и няма сериозна причина да иска да отрови мащехата ви. Предполагам, че имате прислуга и градинари?

— Да, но те са приходящи само през деня. Не мисля... ами, едва ли биха имали някаква *причина*.

— Би могла да го направи сама.

— Искате да кажете да се *самоубие*? Като другата?

— Възможно е.

— Не мога да си представя, че *Мери* може да се самоубие. Твърде е разумна. А и защо да го прави?

— Значи според вас, ако се реши на подобна постъпка, тя по-скоро би сложила главата си в газовата печка или би взела свръхдоза сънотворни и би легнала върху красиво нагласен креват. Така ли?

— Ами, би й подходило повече. Ето, виждате ли — каза възбудено Норма, — *трябва да съм била аз*.

— Ха, това ме интересува. Изглежда *предпочитате* да сте го направили вие. Харесва ви мисълта, вашата ръка да й е дала фаталната доза отрова. Да, на вас ви се *нрави* тази мисъл.

— Как можете да изречете подобно нещо! Как можете?

— *Защото смятам, че е истина* — заяви Поаро. — Защо мисълта, че може би сте извършили убийство ви вълнува и радва?

— Не е вярно.

— Чудя се.

Тя грабна чантата си и с треперещи пръсти започна да пъха вътре нещата си.

— Няма да стоя тук и да ви слушам как ми говорите такива ужасни неща — заяви тя и направи знак на келнерката.

Тя дойде, направи сметката й, откъсна листчето от тефтерчето си и го сложи до чинията на Норма.

— Позволете на мен — каза Поаро, ловко взе листчето и понечи да извади портфейла си.

Момичето го издърпа от ръката му.

— Не, няма да ви позволя да платите сметката ми.

— Както желаете — вдигна рамене Поаро.

Той вече бе видял онова, което искаше. Сметката беше за двама. Следователно, този хубавец Дейвид нямаше нищо против едно безумно влюбено момиче да му плаща сметките.

— Виждам, че вие се грижите за късната закуска на приятеля си.

— Как разбрахте, че съм била с някого.

— Както вече ви казах, аз зная доста неща.

Тя сложи няколко монети на масата и стана.

— Тръгвам си и ви забранявам да ме следите.

— Съмнявам се, че бих могъл да го направя — каза Поаро. — Не бива да забравяте напредналата ми възраст. Ако хукнете по улицата, със сигурност не бих могъл да ви последвам.

Тя стана и тръгна към вратата.

— Чувате ли! Няма да ме следите!

— Позволете ми поне да ви отворя вратата — и Поаро го направи със замах. — *Au revoir*^[3], мадмоазел.

Тя му хвърли подозрителен поглед и с бързи стъпки тръгна по улицата, като от време на време си обръщаше главата и поглеждаше през рамо. Поаро остана да я наблюдава до вратата, но не направи никакъв опит да се затича след нея и да я стигне. Когато се скри от погледа му той се върна в кафенето.

„И какво по дяволите означава всичко това?“ — помисли си Поаро.

Келнерката се приближи към него. На лицето ѝ се четеше недоволство. Поаро седна на масата и я умилистави като си поръча чаша кафе.

— Тук има нещо много странно — измърмори той. — Да, наистина нещо много любопитно.

Пред него поставиха чашка с бледо бежова течност. Той отпи глътка и направи гримаса.

Зачуди се къде ли е мисис Оливър в този момент.

---

[1] Chere (фр.) — скъпа. — Б.пр. ↑

[2] Vraiment (фр.) — наистина ли. — Б.пр. ↑

[3] Au revoir (фр.) — довиждане. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ДЕВЕТА

Мисис Оливър седеше в един автобус. Бе леко задъхана, но изцяло увлечена в преследването. „Паунът“, както бе нарекла мислено Дейвид, вървеше с бързи крачки, а мисис Оливър никак не обичаше да бърза. При следенето поддържаше около двадесетина ярда помежду им. Той взе метрото на „Чаринг Крос“. Тя също. На площад „Слоун“ той слезе и тя го последва. Нареди се след него на опашката за един автобус, като пропусна пред себе си трима-четирима човека. Той се качи на автобуса, тя също. Той слезе на „Уърлдс Енд“ и тя след него. Той потъна в лабиринта от улички между „Кингс Роуд“ и реката, и влезе в двора на някакво строително предприятие. Мисис Оливър остана в сянката на вратата, за да наблюдава. Той зави по една алея. След като изчака малко, тя тръгна след него, но той не се виждаше никъде. Разгледа наоколо. Мястото беше някак запуснато. Тя тръгна по алеята. От нея се разклоняваха други алеи, някои от които нямаха изход. Напълно загубила ориентация, тя се върна отново в двора на предприятието. Внезапно зад гърба си чу глас, който много я изплаши. Някой любезно каза:

— Надявам се, че не вървах твърде бързо.

Тя рязко се обърна и изведнъж преследването, предприето безгрижно и с настроение, доскоро почти забавление, вече не изглеждаше така. Неочаквано усети, че се разтреперва от страх. Да, страхуваше се. Въздухът сякаш се изпълни със заплаха. Гласът звучеше учтиво и приятно, но все пак в него се долавяше гняв. В съзнанието ѝ изникнаха откъслечни спомени за онова, което бе чела по вестниците. Възрастни жени, нападнати от младежки банди. Безскрупулни и жестоки младежи, изпълнени с омраза и желание да причиняват зло. Пред нея беше младият човек, когото следеше. Той бе разбрал и се бе скрил. После бе заобиколил по алеята и сега препречваше пътя ѝ към изхода. Както често се случва в Лондон, в един момент си заобиколен от много хора, а в следващия около теб няма никой. На съседната улица или в близките къщи сигурно имаше

хора, но най-близо до нея стоеше тази заплашителна фигура със силни и жестоки ръце. В този момент тя усети, че той се канеше да ги използва... „Паунът“. Напереният паун, облечен в кадифе, с елегантни тесни черни панталони, ѝ говореше с тих ироничен глас, като се опитваше да скрие яростта си... Мисис Оливър на пресекулки си пое въздух. После изведнъж ѝ просветна и тя набързо скалъпи оправданието си. Решително седна върху една кофа за смет до стената зад нея.

— Боже мой, колко ме изплашихте! — възкликна тя. — Нямах представа, че сте тук. Надявам се, че не съм ви ядосала.

— Значи ме следяхте?

— Да, признавам, че е така. Предполагам, че доста сте се подразнили. Виждате ли, реших, че не бива да изпускам тази възможност. Сигурна съм, че сте ужасно разгневен, но знаете ли, няма смисъл. Не, наистина. Виждате ли... — настани се мисис Оливър удобно на кофата за боклук, — виждате ли, аз пиша книги. Пиша криминални романи и тази сутрин бях много разтревожена. Всъщност отидох в едно кафене да изпия чаша кафе и да се опитам да обмисля нещата. В книгата си съм стигнала точно до епизод, в който проследявам някого. Искam да кажа, че героят ми проследява някого и си помислих: „Ама аз наистина знам много малко как се следят хора“. В романите си винаги споменавам нещо за следене, а пък съм и чела много книги, в които някой следи някого и се зачудих дали е толкова лесно, колкото изглежда в някои книги или е изключително трудно, както го описват в други. И ето защо си казах: „Е, единственият начин да разбера, е *лично* да опитам“, защото докато сам не опитате, не можете да знаете как става. Имам предвид, че не знаете как се чувства човек, когато следи някого или когато го изгуби. Така се случи, че ви видях да седите на съседната маса в кафенето и си помислих... надявам се, че няма да се ядосате отново... но си помислих, че вие сте много подходящ обект за следене.

Той все още бе втренчил в нея студените си сини очи, но все пак тя почувства, че напрежението в погледа му спада.

— Защо съм много подходящ за следене?

— Ами, толкова сте колоритен — обясни мисис Оливър. — Дрехите ви са така забележителни. Като от периода на Регентството^[1], знаете, и си помислих, ами, да се възползвам от това, че лесно ще мога

да ви различавам от другите хора. Така че виждате ли, когато излязохте от кафенето, тръгнах след вас. Всъщност се оказа, че съвсем не е лесно — и тя вдигна поглед към него. — Имате ли нещо против да ми кажете дали веднага разбрахте, че ви следя?

— Не, не веднага.

— Ясно — каза замислено мисис Оливър. — Но аз не се набивам така на очи като вас. Имам предвид, че вие не бихте могли да ме отличите лесно между други възрастни жени. Не се откроявам много, нали?

— Книгите, които пишете издават ли се? Попадал ли съм на тях?

— Ами, не зная. Може и да сте. Досега съм написала четирийсет и три. Казвам се Оливър.

— Ариадни Оливър?

— Значи знаете името ми — зарадва се мисис Оливър. — Е, това е доста приятно, разбира се, въпреки че едва ли много ги харесвате. Вероятно ги намирате за старомодни и не достатъчно жестоки.

— Не ме ли познавате отпреди?

— Не, сигурна съм — поклати глава мисис Оливър.

— А момичето, с което бях?

— Имате предвид онова, с което ядохте... май беше боб на фурна... в кафенето? Не, не мисля. Всъщност видях само тила ѝ. Стори ми се, че... ами, младите момичета изглеждат толкова еднакви, нали?

— Тя ви позна — каза внезапно младежът, а в тона му се долови ледена нотка. — Спомена, че неотдавна ви е виждала. Преди около седмица, струва ми се.

— Къде? На някое парти? Предполагам, че може и да сме се виждали. Как се казва? Може би зная името ѝ.

Тя усети, че той се поколеба дали да ѝ съобщи името, но реши да ѝ го каже, като наблюдаваше внимателно лицето ѝ:

— Казва се Норма Рестарик.

— Норма Рестарик. О, разбира се, да, беше на едно парти в провинцията. На едно място... чакайте малко... Лонг Нортън ли беше? Не си спомням името на къщата. Бях с приятели. Впрочем не мисля, че бих я познала, въпреки че, струва ми се, говорихме с нея за книгите ми. Дори ѝ обещах да ѝ дам една. Много е странно, нали, че избрах да проследя човек, седнал до някого, когото повече или по-малко

познавам. Много странно. Не мисля, че бих могла да използвам нещо такова в книгата си. Би изглеждало като твърде голямо съвпадение, не мислите ли? — и тя стана. — Мили Боже, на какво съм седяла? На кофа за боклук! Наистина! Не е особено привлекателна — подсмръкна тя. — Кое е това място, където се намираме?

Дейвид я гледаше. Изведнъж почувства, че всичко, което си бе мислила до момента е погрешно. „Колко абсурдно от моя страна — каза си тя. — Колко абсурдно. Да си въобразя, че е опасен, че може да ми стори нещо.“ Той ѝ се усмихваше изключително чаровно. Леко поклати глава и кестенявите му къдрици се раздвижиха върху раменете му. Какви чудновати същества бяха днешните младежи!

— Най-малкото, което мога да направя — каза той, — е, след като толкова дълго ме следихте, да ви покажа къде ви доведох. Елате да се качим по тези стълби — и той посочи едни разнебитени външни стълби, които водеха към нещо като таванско помещение.

— По онези стълби ли? — поколеба се мисис Оливър.

Може би той се опитваше да я омае с чара си, а после да я цапардоса по главата. „Засрами се, Ариадни — каза си тя. — Щом си стигнала до тук трябва да продължиш и да откриеш всичко, което можеш.“

— Мислите ли, ме ще ме издържат? — попита тя на глас. — Изглеждат ужасно паянтови.

— Съвсем наред са. Ще вървя напред, за да ви показвам пътя.

Мисис Оливър се заизкачва по стълбата след него. Дълбоко в себе си тя все още бе уплашена, но вече не толкова от „Пауна“, колкото от това къде я води. Е, скоро щеше да разбере. Когато стигнаха горе, той блъсна една врата и влязоха в някаква стая. Беше голяма и почти без мебели. Нещо като ателие. По пода бяха разхвърляни няколко дюшека, имаше два триножника, а до стените бяха подпрени платна за рисуване. Въздухът беше пропит с мирис на бои. В стаята имаше двама души. Брадат младеж стоеше пред единия триножник и рисуваше. Той извърна глава към тях, когато влязоха.

— Здравей, Дейвид. Компания ли ни водиш?

Мисис Оливър си помисли, че този май е най-мръсният млад човек, който някога е виждала. Мазните му черни коси висяха на фитили по врата и над очите му. Част от лицето извън брадата, също изглеждаше небръсната. Черните му кожени дрехи бяха оплескани с

бои. Носеше високи ботуши. Погледът на мисис Оливър се плъзна зад него и се спря на момичето, което му служеше за модел. То се бе изтегнало на един дървен стол, поставен на подиум. Главата ѝ бе отметната назад, а черната ѝ коса се спускаше свободно надолу. Мисис Оливър веднага я позна. Беше второто момиче от „Бороудин Меншънс“. Не можа да си спомни фамилията, но си спомни, че се казва Франсес. Бе силно гримирана и изглеждаше като безжизнена.

— Запознайте се с Питър — каза Дейвид и посочи художника с отблъскваща външност, — един от нашите обещаващи таланти и с Франсес, която позира като отчаяно момиче, искащо да абортира.

— Я млъкни, глупак такъв — срязва го Питър.

— Струва ми се, че ви познавам, нали? — попита мисис Оливър весело, но с известно колебание в гласа. — Сигурна съм, че сме се срещали някъде. При това съвсем наскоро.

— Вие сте мисис Оливър, нали? — попита Франсес.

— Така ми каза — обади се Дейвид. — Значи е истина.

— Къде съм ви виждала? — продължи мисис Оливър. — Не беше ли на някакво парти? Не. Нека си помисля. Сетих се. Беше в „Бороудин Меншънс“.

Франсес се бе изправила на стола. Гласът ѝ звучеше уморено, но изящно.

Питър изстена високо и нещастно.

— Развали позата! Трябва ли непрекъснато да мърдаш? Не можеш ли да стоиш мирно?

— Не, не мога повече. Позата е ужасна. Раменете ми съвсем се схванаха.

— Опитях се да проследя човек — обяви мисис Оливър. — Много по-трудно е, отколкото си го мислех. Това ателие ли е? — запита тя лъчезарно и се огледа наоколо.

— Такива са в днешно време. Приличат на гълъбарник. И ще сте късметлии, ако подът не пропадне — каза Питър.

— Има си всичко, от което се нуждаеш — обади се Дейвид. — Мека светлина от север, достатъчна площ, дюшек, на който да спиш, а долу имаш кенеф и нещо както кухня. Имаш си и една-две бутилчици — добави той. После се обърна към мисис Оливър и със съвършено различен тон, преливащ от любезност попита: — Можем ли да ви предложим нещо за пиене?

— Не пия — отказа мисис Оливър.

— Дамата не пие — обяви Дейвид. — Кой би помислил!

— Грубо се изразихте, но сте съвсем прав — каза мисис Оливър.

— Повечето хора ми казват: „Винаги съм мислил, че пиете като смок“.

Тя си отвори чантата и на пода паднаха три сиви къдрици. Дейвид ги вдигна и ѝ ги подаде.

— О, благодаря — и мисис Оливър ги взе. — Нямах време тази сутрин. Чудя се дали имам още фиби. — Тя затършува из чантата си и после започна да закрепва къдриците на главата си.

— Браво на вас! — изхили се Питър.

„Странно — помисли си мисис Оливър, — че изобщо ми дойде на ум глупавата мисъл за опасност. *Опасност*, от *тези* младежи? Въпреки вида им, те наистина са приятни и дружелюбни. Прави са хората, като ми казват, че имам прекалено богато въображение.“

После заяви, че трябва да си тръгва и Дейвид, със старомодна галантност, ѝ помогна да слезе по разнебитените стълби и я упъти как най-бързо да се върне на „Кингс Роуд“.

— Оттам — продължи той, — можете да вземете автобус или, ако предпочитате, такси.

— Такси — отсече мисис Оливър. — Останах без крака. Нямам търпение да се отпусна в таксито. Благодаря ви за добронамереността, с която се отнесохме към моето преследване, въпреки че сигурно ви се е сторило много необичайно. Едва ли частните детективи, или както там ги наричат, биха постъпили като мен!

— Вероятно не — каза Дейвид сериозно. — Оттук наляво, после надясно, после отново наляво и като видите реката веднага завивате надясно и продължавате направо.

Докато прекосяваше запуснатия двор отново я завладя предишното чувство на тревога и несигурност. „Не бива да давам воля на фантазията си.“ — заповяда си тя и погледна назад към стълбището и прозореца на ателието. Дейвид все още стоеше там и гледаме след нея. „Трима чудесни младежи — каза си тя. — Чудесни и много мили. Оттук наляво, после надясно. Само защото *изглеждат* доста странно на човек му хрумват глупавите идеи, че са опасни. Сега надясно ли беше или наляво? Наляво, струва ми се... О, Боже, краката ми. А се кани и да вали.“ Пътят ѝ изглеждаше безкраен, а „Кингс Роуд“

невероятно далеч. Все още не чуваше шума на колите. Къде, по дяволите, е тази река? Заподозря, че е сбъркала посоката.

„Е — помисли си мисис Оливър, — скоро все ще стигна *някъде*. До реката или до «Пътни», или до «Уондсуърт», или където и да е.“ Тя попита един мъж за пътя към „Кингс Роуд“, но той ѝ каза, че е чужденец и ме говори английски.

Мисис Оливър зави уморено покрай един ъгъл и пред погледа ѝ проблесна реката. Тя се забърза към нея по една тясна алея. Чу след себе си стъпки и когато понечи да се обърне нещо я удари отзад по главата и света се превърна в рояк звезди.

---

[1] Периодът на регентството на Уелския принц Джордж (по-късно крал Джордж IV) в началото на XIX век. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ДЕСЕТА

Един глас ѝ заповяда:

— Изпийте това!

Норма трепереше. Погледът ѝ беше замъглен. Тя леко се сви на стола си. Повториха заповедта: „Изпийте това“. Този път тя послушно го изпи и се задави.

— То е... то е много силно — изхълца тя.

— Ще ви ободри. След минута ще се почувствате по-добре. Само се успокойте и почакайте.

Гаденето и световъртежът, които я измъчваха, отминаха. По бузите се появи лека руменина и треперенето намаля. За първи път тя огледа наоколо и видя къде се намира. Беше обзета от чувство на страх и ужас, но сега нещата сякаш се нормализираха. Стаята беше средно голяма и както ѝ се стори, обзаведена по познат начин. Бюро, кушетка, кресло и един обикновен стол. На една странична маса лежеше стетоскоп. Имаше и някакъв апарат, за който тя си помисли, че го използват за преглед на очите. После вниманието ѝ се съсредоточи върху мъжа, който ѝ бе наредил да пие.

Изглеждаше около трийсетгодишен, червенокос и с доста грозновато, но привлекателно лице. От онези ъгловати, но чаровни лица. Той ѝ кимна окуражително.

— Започвате ли да се съвземате?

— Аз... да, струва ми се. Аз... вие... какво се случи?

— Не си ли спомняте?

— Колите. Аз... тя ме връхлетя... тя... — тя вдигна поглед към него. — Блъсна ме.

— О, не! Не ви блъсна — поклати глава непознатият. — Аз ви помогнах.

— Вие?

— Ами стояхте в средата на улицата, а една кола летеше към вас и аз едва успях да ви дръпна от пътя ѝ. За какво се бяхте замислили, че се втурнахте така между колите?

— Не си спомням. Аз... ами, предполагам, че сигурно съм си мислила за нещо.

— Един ягуар се движеше много бързо, а от другата страна на улицата идваше автобус. Тази кола не целеше да ви прегازی или нещо такова, нали?

— Аз... не, не, сигурна съм, че не. Искам да кажа...

— Е, чудех се... Значи е било нещо друго, нали?

— Какво имате предвид?

— Ами, знаете ли, би могло да бъде нарочно.

— Какво имате предвид под нарочно?

— Всъщност си мислех дали не се опитвахте да се самоубиете — той неочаквано попита: — Опитвахте ли се?

— Аз... не... ами... не, разбира се, че не.

— Ако сте се опитвали, избрали сте ужасно глупав начин — промени леко тона си той. — Хайде сега, трябва да си спомняте *нещо*.

Тя отново започна да трепери.

— Помислих си... помислих си, че всичко ще свърши. Помислих...

— Значи се опитахте да се самоубиете, така ли? Какво се е случило? На мен можете да кажете. Приятелят ли? Това би накарало човек да се чувства много зле. А и си въобразяваме, че ако се самоубием, ще го накараме да съжалява, но човек никога не бива да се доверява на подобни мисли. Хората не обичат съжалението или мисълта, че нещо е станало по тяхна вина. Приятелят само ще каже: „Винаги съм смятал, че тя е неуравновесена. Така дори е по-добре“. Спомнете си го, когато следващия път се опитате да стоите на пътя на връхлитащи ягуари. Дори те имат чувства, с които трябва да се съобразяваме. *Това* ли беше проблемът? Изоставил ви е приятелят?

— Не — отвърна Норма. — О, не. Точно обратното.

И тя изведнъж добави:

— Той иска да се ожени за мен.

— Едва ли по тази причина сте решили да се хвърлите под ягуара.

— Да, така е. Направих го, защото... — Тя замълча.

— По-добре ще е да ми разкажете, не мислите ли?

— Как се отзовах тук? — попита Норма.

— Доведох ви тук с такси. Като че ли не бяхте ранена. Предполагам само няколко драскотини. Обаче изглеждахте уплашена до смърт и бяхте изпаднали в шок. Попитах ви за адреса, но вие ме погледнахте сякаш не разбирате какво ви говоря. Започнаха да се събират хора. Така че спрях едно такси и ви доведох тук.

— Това лекарски кабинет ли е?

— Да, лекарски кабинет е и аз съм лекарят. Казвам се Стилингфлийт.

— Не искам лекар! Не искам да говоря с лекар! Искам...

— Успокойте се, успокойте се. През последните десет минути говорите с лекар. Какво имате против лекарите, всъщност?

— Страхувам се. Страхувам се, че лекарят ще каже...

— Хайде сега, скъпо момиче, не ви говоря като лекар. Гледайте на мен просто като на непознат, който е бил достатъчно чевръст да ви спаси от смърт или по-вероятно от счупени ръка или крак, наранена глава или от нещо още по-лошо, което би ви направило инвалид за цял живот. Има и други неприятности. Ако се установи, че сте се опитали да се самоубиете, можете да се озовете в съда. И все още е възможно, ако се докаже, че е така. Не бихте отрекли, че съм откровен с вас. Редно е да ми се реванширате, като бъдете откровена с мен и ми обясните защо, по дяволите, се страхувате от лекарите. Какво са ви сторили лекарите?

— Нищо. Нищо не са ми сторили. Но се страхувам, че биха могли...

— Биха могли какво?

— Да ме затворят.

Доктор Стилингфлийт повдигна рижите си вежди и я погледна.

— Добре, добре. Имате много странна представа за лекарите. Защо ми трябва да ви затворя? Искате ли чаша чай? — попита я той. — Или предпочитате опиат или транквилант? Вашите връстници много си падат по тях. И вие ли сте по тази част?

— Не... наистина не — поклати тя глава.

— Не ви вярвам. Както и да е, защо е тази тревога и песимизъм? Не сте душевно болна, нали? Не бих казал, че сте. Докторите съвсем не се стремят да затварят хората. Приютите за душевно болни са достатъчно пълни вече. Трудно е да се настани още един човек. Всъщност напоследък освобождават много хора. Положението е

толкова безнадеждно, че просто ги изхвърлят навън, и то дори такива, които непременно би трябвало да бъдат държани там. Всичко в тази страна е претъпкано. Е — продължи той, — какво ще предпочетете? Нещо от шкафа ми с лекарствата или една чаша хубав старомоден английски чай?

— Аз... Бих искала чай — каза Норма.

— Индийски или китайски? Така се пита, нали? Имайте предвид обаче, че не съм сигурен дали имам китайски.

— Предпочитам индийския.

— Добре.

Той отиде до вратата, отвори я и извика:

— Ани, донеси чай за двама.

Върна се, седна и каза:

— Сега, нека си изясним нещата, млада госпожице. Между другото, как се казвате?

— Норма Рее... — и тя спря.

— Да?

— Норма Уест.

— Е, мис Уест, нека сме наясно. Вие не сте ми пациентка и аз не ви лекувам. Жертва сте на улична злополука, нека така да гледаме на случая. Струва ми се, че и вие искахте така да изглежда, което пък би причинило големи неприятности на човека с ягуара.

— Първо реших да се хвърля от моста.

— Така ли? Щяхте да откриете, че няма да е толкова лесно. В днешно време строителите на мостове много внимават. Искам да кажа, че ще трябва да се покатерите на парапета, а то е доста трудно. Някой щеше да ви спре. Е, да продължа с разказа си. Доведох ви вкъщи, защото бяхте в шок и не можахте да ми кажете адреса си. Между другото, къде живеете?

— Нямам адрес. Аз... аз не живея никъде.

— Интересно — отбеляза доктор Стилингфлийт. — Онова, което полицията нарича „без постоянен адрес“. Какво правите — седите на брега на реката по цели нощи?

Тя го, погледна с подозрение.

— Можех да се обадя на полицията за злополуката, но реших да не го правя. Предпочитам да приема, че от младежка разсеяност сте пресекли улицата, без да се огледате.

— Изобщо не отговаряте на представата ми за лекар — каза Норма.

— Наистина ли? Ами, в тази страна постепенно започнах да губя илюзиите си относно моята професия. Всъщност отказвам се от практиката си тук и заминавам за Австралия след около две седмици. Така че не съм заплах за вас и ако искате, можете да ми разкажете как виждате розови слонове да излизат от стената, как ви се струва, че дърветата протягат клони, за да ви сграбчат и задушат, как виждате дяволът да наднича от очите на хората и всякакви други фантасмагории, и аз нищо няма да предприема! *Изглеждате* ми съвсем нормална, ако ми позволите така да се изразя.

— Не мисля, че съм.

— Ами може би сте права — каза доктор Стилингфлийт приятелски. — Нека чуем доводите ви.

— Правя разни неща, но не си ги спомням... Разказвам на хората какво съм правила, но не *помня*, че съм им го казвала...

— Струва ми се, че имате лоша памет.

— Не разбирате. Става дума за грешни неща.

— Религиозна мания? Би било много интересно.

— Не е религиозно. Просто... просто е *омраза*.

На вратата се почука и влезе възрастна жена с поднос и прибори за чай. Сложи го на бюрото и излезе.

— Захар? — попита докторът.

— Да, моля.

— Разумно момиче. Захарта е много полезна след преживян шок.

— Той наля две чаши чай, сложи едната до нея и подаде захарницата.

— А сега — седна той, — за какво говорехме? О, да, за омразата.

— Възможно е, нали, да намразиш някого толкова много, че да пожелаеш да го убиеш?

— О, да — съгласи се Стилингфлийт весело. — Съвсем възможно. Дори напълно нормално. Но дори и наистина да искате да го направите, знаете ли, не бихте могли да стигнете дотам. Човешкото същество е снабдено с естествена спирачна система, която задейства спирачките в подходящия момент.

— Във вашите уста звучи съвсем обикновено — каза Норма. В гласа ѝ се долавяше ясна нотка на раздразнение.

— Ами, съвсем естествено е. Децата се чувстват така всеки ден. Ядосват се и казват на майките или бащите си: „Ти си лош, мразя те, искам да умреш“. Майките, които понякога са разумни, не им обръщат внимание. Когато пораснеш, все още мразиш някои хора, но то вече не е достатъчна причина да искаш да ги убиеш. Но ако все пак го направиш, е, тогава отиваш в затвора. Тоест, ако си стигнал дотам, че да извършиш такава мръсна и трудна работа. Между другото не ме баламосвате, нали? — попита неочаквано той.

— Разбира се, че не — изправи се Норма на стола, а в очите ѝ проблесна гняв. — Разбира се, че не. Мислите ли, че бих казала такива ужасни неща, ако не бяха истина?

— Ами, хората го правят — каза доктор Стилингфлийт. — Говорят ужасни неща за себе си и се забавляват от това. — Той взе празната ѝ чаша. — А сега, най-добре ми разкажете всичко. Кого мразите, защо го мразите, какво искате да му направите.

— Любовта може да се превърне в омраза.

— Звучи мелодраматично. Но знайте, че и омразата може да се превърне в любов. Възможни са и двете положения. Казахте ми, че не става дума за приятел. *Беше мой любим, но се отнесе зле с мен.* Няма нищо такова, а?

— Не, не. Нищо такова. Моята... моята мащеха.

— *Клишето* — жестоката мащеха. Но това са глупости. На вашите години можете да се отделите от мащехата си. Какво друго ви е направила, освен, че се е омъжила за баща ви? И него ли мразите или сте толкова привързана към него, че не искате да го делите с никого?

— Съвсем не е така. Съвсем не. Някога го обичах и го много. Той беше... той беше... мислех, че е чудесен.

— А сега ме чуйте — каза доктор Стилингфлийт. — Ще ви предложи нещо. Виждате ли тази врата?

Норма извърна глава и погледна озадачено вратата.

— Една обикновена врата, нали? Не е заключена. Отваря се и се затваря по обичайния начин. Хайде, опитайте сама. Видяхте икономката ми да влиза и да излиза през нея, нали? Няма никаква измама. Станете и направете онова, което ви казвам.

Норма стана от стола, малко неуверено отиде до вратата и я отвори. Застана под рамката и погледна въпросително към него.

— Така. Какво виждате? Един съвсем обикновен коридор, който се нуждае от преобоядисване, но не си струва, след като скоро ще замина за Австралия. Сега идете до входната врата и я отворете. И тук няма никакъв трик. Излезте навън на тротоара. Така ще разберете, че сте напълно свободна и няма да правя никакви опити да ви затворя. После, след като се убедите, че можете да напуснете този кабинет винаги, когато пожелаете, върнете се, седнете отново на удобния стол и ми разкажете всичко за себе си. След това аз ще ви дам ценните си съвети. Не е нужно да ги приемате — успокой я той. — Хората рядко приемат съвети, но си струва да ги чуете. Разбрахте ли? Съгласна ли сте?

С неуверена походка Норма излезе от стаята навън в коридора. Беше един съвсем обикновен коридор, точно както го бе описал докторът. Отвори лесно външната врата, слезе по четирите стъпала и се отзова на тротоара на една улица с благопристойни, но безинтересни къщи. Постоя малко, пристъпвайки нерешително от крак на крак, без да забележи, че през процепа на пердетата доктор Стилингфлийт я наблюдава. След около две минути тя се обърна решително, качи се нагоре по стълбите, затвори входната врата и се върна в кабинета.

— Всичко ли е наред? — попита доктор Стилингфлийт. — Уверихте ли се, че не кроя нищо? Че постъпвам открито и почтено?

Момичето кимна.

— Добре. Седнете тук. Настанете се удобно. Пушите ли?

— Ами, аз...

— Само марихуана или нещо такова? Няма значение, не ми казвайте.

— Разбира се, че не употребявам такива неща.

— Не бих казал, че се разбира, но човек трябва да вярва на онова, което му казват пациентите. Добре. Сега ми разкажете за себе си.

— Аз... не зная. Всъщност няма нищо за разказване. Не искате ли да легна на кушетката?

— О, не, не искам да ми разказвате спомените си от сънищата и такива неща? Искам да науча повече за вас. Нали разбирате? Къде сте родена, къде сте живели — в провинцията или в града, дали имате

братя и сестри или сте единствено дете и така нататък. Когато почина майка ви, бяхте ли много разстроена?

— Разбира се, че бях — отговори обидено Норма.

— Много обичате да казвате „разбира се“, мис Уест. Впрочем, Уест не е истинското ви име, нали? Е, няма значение, не искам да го зная. Наречете се Уест или Ийст или Норт, или както пожелаете. Както и да е, какво се случи след смъртта на майка ви?

— Много преди да почине тя стана инвалид. Често ходеше по санаториуми. Аз живях при една доста стара леля в Девъншир. Е не точно леля. Беше първа братовчедка на мама. Преди около шест месеца се върна баща ми. Беше... беше чудесно. — Лицето ѝ изведнъж се проясни. Тя не забеляза бързия пронизателен поглед, който ѝ хвърли уж непринуденият млад лекар. — Знаете ли, едва го познах. Замина, когато бях на пет години. Не мислех, че някога ще го видя отново. Мама не го споменаваше често. Струва ми се, че отначало тя се надяваше той да се откаже от онази жена и да се върне.

— Онази жена?

— Да. Той замина с нея. Мама казваше, че била много лоша. Говореше за нея много остро, както и за татко, но аз си мислех, че може би... може би, татко не е толкова лош, колкото си мисли тя. Че за всичко е виновна онази жена.

— Те ожениха ли се?

— Не. Мама каза, че никога няма да даде развод на татко. Тя беше... беше от консервативното течение на англиканската църква... знаете го, много строго, почти като на римокатолическата църква. Тя не приемаше развода.

— Те продължиха ли да живеят заедно? Как се казва жената или и това е тайна?

— Не помня фамилията ѝ — поклати Норма глава. — Не, струва ми се, че не живяха дълго заедно, но виждате ли, аз не зная много. Заминаха за Южна Африка, но май са се скарали и скоро са се раздели, защото тогава мама каза, че се надява татко да се върне. Но той не го направи. Дори не ни писа. Даже и на мен. Но ми изпращаше разни неща за Коледа. Винаги получавах подаръци от него.

— Беше ли привързан към вас?

— Не зная. Как бих могла да кажа? Никой никога не говореше за него. Само чичо Саймън, брат му. Имаше кантора в Сити и беше много

недоволен, че татко зарязва всичко. Казваше, че винаги си е бил такъв, никога не се задържал за дълго на нещо, но не бил лошо момче. Просто го смяташе за слабохарактерен. Не се срещаш често с чичо Саймън. Предимно с приятелите на мама. Повечето от тях бяха ужасно скучни. Целият ми живот бе ужасно скучен... О, в началото ми изглеждаше толкова хубаво, че татко се връща вкъщи. Опитах да си го припомня. Знаете — нещата, които ми е говорил, игрите, които сме играли заедно. Той много ме разсмиваше. Опитах се да намеря негови стари снимки. Оказа се обаче, че всичките са изхвърлени. Мисля, че го е направила мама.

— Значи е била отмъстителна.

— Смятам, че отмъщението ѝ бе насочено към Луиз.

— Луиз?

Той усети, че момичето леко се скова.

— Не си спомням... казах ви... не помня никакви имена.

— Няма значение. Разказвахте ми за жената, с която е избягал баща ви. Нали така?

— Да. Мама казваше, че тя много пиела, взимала наркотици и щяла да свърши зле.

— Но не знаете дали е станало така?

— Нищо не зная... — Вълнението ѝ нарастваше. — Бих искала да не ми задавате въпроси! Нищо не зная за нея! Оттогава не съм чувала за нея. Бях я забравила. Вие ми я припомнихте. Повтарям ви, че *нищо* не зная.

— Добре, добре — успокои я доктор Стилингфлийт. — Не се ядосвайте толкова. Не бива да се тревожите за минали истории. Нека помислим за бъдещето. Какво възнамерявате да правите?

— Не зная — въздъхна дълбоко Норма. — Няма къде да отида. Не мога... по-добре ще е... сигурна съм, че ще е по-добре... да сложа край на всичко... само дето...

— Само дето не можете да опитате втори път, нали? Би било много глупаво, ако го направите, уверявам ви, моето момиче. Значи няма къде да отидете, няма на кого да се доверите. А имате ли някакви пари?

— Да, имам сметка в банката. Всеки три месеца баща ми превежда по нея пари, но не съм сигурна... Мисля, че може би ме търсят вече. *Не искам да ме намерят.*

— Не е нужно да ви намерят. Ще се погрижа за това. Ще ви заведа на едно място наречено Кенуей Корт. Не е толкова хубаво, колкото звучи. Нещо като санаториум за възстановяване на здравето, където хората ходят да си починат. Няма лекари, нито кушетки. И няма да бъдете затворена там. Обещавам ви. Можете да си тръгнете, когато пожелаете. Можете да закусвате в леглото и, ако ви харесва, да се излежавате по цял ден. Там ще си починете добре. Някой ден аз ще дойда, за да си поговорим и да решим заедно някои от проблемите ви. Това устройва ли ви? Искате ли?

Норма го погледна. Седеше с безизразно лице, втренчила се в него. Най-сетне бавно кимна с глава.

II

Късно вечерта на същия ден, доктор Стилингфлийт се обади по телефона.

— Добре изпълнена операция за отвличане — каза той. — Тя е в Кенуей Корт. Дойде като агънце. За сега не мога да ви кажа много. Момичето е натъпкано с наркотици. Бих казал, че е взимала всякакви такива неща, дори и ЛСД... От известно време е била непрекъснато дрогирана. Твърди, че не е, но не бих се доверил на онова, което казва. — Той послуша за момент и продължи. — Не питайте мен! Човек трябва да подходи много внимателно. — Много лесно губи самообладание... Да, уплашена е от нещо. Или се прави, че е уплашена от нещо... Все още не зная, не мога да кажа. Имайте предвид, че хората, които взимат наркотици, са опасни. Не можете да вярвате на думите им. Не бива да прибързваме и не искам да я стряскам... От дете има комплекс към баща си. Бих казал, че не е била много привързана към майка си, която изглежда е била много неприветлива жена. От типа лицемерни мъченици. Според мен бащата е бил весел човек и не е могъл да понесе семейния живот с такава жена... Познавате ли някоя Луиз? Изглежда, че това име я плаши. Бих казал, че е намразила първо нея. Отнела е бащата, когато детето е било на пет години. На тази възраст децата не разбират много неща, но много бързо започват да чувстват неприязън към човека, когото смятат за виновен. Очевидно не е виждала баща си до преди няколко месеца.

Мисля, че си е мечтала да бъде любимката на татко и той да я пази като зеницата на окото си. Вече няма никакви илюзии. Бащата се

е върнал със съпруга, при това млада и привлекателна. Не се казва Луиз, нали?... Ами, само питам. Описах ви най-общо положението.

Гласът от другия край на телефона рязко попита:

— Какво казахте? Повторете.

— Казах ви, че ви описах най-общо положението.

Последва пауза.

— Впрочем има един дребен факт, който може да ви заинтересува. Момичето направи един доста неумел опит да се самоубие. Впечатлен ли сте?... А, не сте... Не, не е изпила опаковка аспирин, нито пък си е напъхала главата в газовата фурна. Втурна се между колите на улицата и се озова на пътя на един ягуар, който караше по-бързо, отколкото трябва. Успях да я дръпна навреме... Да, бих казал, че беше импулсивно... Тя си го призна. Обичайната класическа фраза — „искала да се отърве от всичко“.

Той изслуша бързия поток от думи после каза:

— Не зная. На този етап не мога да бъда сигурен... Засега картината е ясна. Нервно момиче, в превъзбудено състояние от употребата на твърде много наркотици от всякакъв вид. Не, не мога да ви кажа точно от какъв вид. Предлагат се всякакви, но предизвикват почти един и същи ефект. Може да настъпи чувство на объркване, загуба на паметта, агресивност или дори умопомрачение. Трудно е да се отличат естествените ѝ реакции от тези, дължащи се на наркотиците. Виждате ли, има две възможности. Или това момиче се самонавива и си въобразява, че е невротичка със склонност към самоубийство, което може и да е така, или всичко е куп лъжи. Ако второто е вярно, мисля, че е способна да измисли цялата история поради някаква нейна неясна засега причина и иска да създаде погрешна представа за себе си. Ако е така, прави го много умело. От време на време в картината, която обрисова обаче има нещо не съвсем наред. Дали е много хитра малка актриса, играеща роля или наистина е душевно болна със склонност към самоубийство? Може да са и двете... Вие как мислите?... А а-а, ягуара!... Да, караше твърде бързо. Мислите, че може да не е било опит за самоубийство? Че ягуарът е искал да я прегази? — Той се замисли минута-две и продължи: — *Не мога да кажа* — бавно изрече той. — *Може* и така да е било. Да, може и така да е било, но ме го възприех по този начин. Проблемът е, че всичко е възможно, нали? Така или иначе, скоро ще измъкна още неща

от нея. Почти успях да я накарам да повярва, че може да ми се довери, но не бива да бързам и да предизвикам подозрението ѝ. Скоро ще стане по-доверчива и ако наистина страда от душевно заболяване, накрая ще ми каже всичко. В момента е уплашена от нещо... Ако ме будалка, ще трябва да разберем причината. Тя е в Кенуей Корт и *мисля*, че ще остане там. Предлагам да натоварите някой да я следи ден-два и ако се опита да напусне, по-добре ще е да я последва някой, който тя не познава.

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА

Андрю Рестарик направи лека гримаса, докато попълваше един чек.

Кантората му беше обширна и красиво обзаведена в обичайния богаташки стил. Мебелите и другите неща бяха от времето на Саймън Рестарик и Андрю Рестарик ги остави, без да ги променя. Единственото, което направи бе да свали две картини и да ги подмени със собствения си портрет, който донесе от къщата си в провинцията, и с един акварел на Тейбъл Маунтин.

Андрю Рестарик беше мъж на средна възраст и бе започнал да напълнява. Все пак промяната у него бе удивително малка, гледайки висящия над главата му портрет, рисуван преди петнайсет години. Същата волева брадичка, плътно стиснати устни и насмешливи, леко повдигнати вежди. Не беше много забележим човек — от обикновения тип, в момента не особено щастлив.

В стаята влезе секретарката му. Той вдигна глава, когато тя се доближи до бюрото му.

— Някой си мосю Еркюл Поаро е тук. Твърди, ме има уговорена среща с вас, но при мен не е записана.

— Някой си мосю Еркюл Поаро? — Името му се стори смътно познато, но не можа да си спомни в каква връзка. Поклати глава. — Не мога да си спомня нищо за него, въпреки че сякаш съм чувал името му. Как изглежда?

— Много нисък мъж, чужденец, бих казала, френцузин, с огромни мустаци...

— Да, разбира се! Спомням си, че Мери ми го описваше. Идвал да види стария Родри. Но какво означава това, че има уговорена среща с мен?

— Каза, че сте му писали.

— Не си спомням дори и да съм го направил. Може би е Мери. Е, добре, няма значение, покани го. Предполагам, че е по-добре да разбере за какво става дума.

След минута Клодия Рийс-Холанд въведе един дребен мъж с яйцевидна глава, големи мустаци, остри лачени обувки и вежлив вид, който много добре съответстваше на описанието на жена му.

— Мосю Еркюл Поаро — представи го Клодия Рийс-Холанд.

Тя излезе, а Еркюл Поаро пристъпи към бюрото. Рестарик стана.

— Мосю Рестарик? Аз съм Еркюл Поаро. На вашите услуги.

— О, да. Съпругата ми спомена, че сте ни посетили или по-скоро чичо ми. Какво мога да направя за вас?

— Идвам при вас, както пожелахте в писмото си.

— Какво писмо? Не съм ви писал, мосю Поаро.

Поаро се втрени в него. После извади от джоба си едно писмо, разтвори го, погледна го и с лек поклон му го подаде.

— Вижте сам, мосю.

Рестарик се загледа в писмото. Беше написано на фирмената бланка. На края на писмото, изписан с мастило, стоеше неговия подпис.

Скъпи мосю Поаро,

Ще ви бъда много благодарен ако ме посетите на посочения адрес при първа възможност. От съпругата си и от редица запитвания, които направих в Лондон, разбрах, че на вас човек може да се довери и, ако се съгласите, да ви повери мисия, която изисква изключителна дискретност.

Искрено ваш,
Андрю Рестарик

— Кога го получихте? — попита рязко Рестарик.

— Тази сутрин. В момента нямам ангажимент и реших да ви посетя.

— Много е странно, мосю Поаро. Аз не съм писал това писмо.

— Не сте го писали вие?

— Не. Подписът ми е съвсем различен. Уверете се сам. — Той разрови с ръка книжата по бюрото, за да му покаже подписа си и несъзнателно му подаде чековата книжка, на която току-що се бе подписал. — Виждате ли? Подписът на писмото ни най-малко не прилича на моя.

— Наистина е много странно — каза Поаро. — Много странно. Кой би могъл да го напише?

— И аз се питам.

— Не би ли могла... моля да ме извините... да е съпругата ви?

— Не, не. Мери не би могла да направи подобно нещо. А и защо ще го пише от мое име? О, не, ако го е направила, би ми казала, за да ме предупреди за посещението ви.

— Значи нямате представа кой би могъл да изпрати писмото?

— Не, наистина.

— А не знаете ли, мистър Рестарик, какъв е въпросът, споменат в писмото, за който искате да ме ангажирате?

— Откъде бих могъл да зная?

— Простете — продължи Поаро, — но не прочетохте писмото до край. Не забелязахте, че в края на страницата след подписа има малка забележка, „моля обърни“.

Рестарик обърна листа. В горната му част машинописният текст продължаваше.

Въпросът, по който желая да се консултирам с вас се отнася до дъщеря ми Норма.

Изражението на Рестарик се промени и лицето му потъмня.

— Ето какво било! Но кой би могъл да знае... кой иска да се намеси в тази работа? Кой знае за проблема ни?

— Да не би да се опитват да ви накарат да се посъветвате с мен? Някой добронамерен приятел? Наистина ли *нямате* представа кой би могъл да бъде авторът?

— Нямам никаква представа.

— И нямате неприятности с дъщеря си, с дъщеря ви Норма?

— Имам дъщеря, която се казва Норма — изрече бавно Рестарик.
— Единствената ми дъщеря — и гласът му леко се промени.

— И тя има някакви проблеми или трудности?

— Струва ми се, че не — отвърна Рестарик, но с леко колебание в гласа.

— Мисля, че не е така, мистър Рестарик — наведе се напред Поаро. — Убеден съм, че има някакви неприятности, отнасящи се до

дъщеря ви.

— Защо мислите така? Някой споменавал ли ви е нещо?

— Изцяло се ръководя от интонацията ви, мосю. В днешно време — добави Поаро, — много хора имат грижи с дъщерите си. Чудесни млади момичета, но се забъркват в различни кашии. Възможно е същото да е станало и при вас.

Рестарик помълча малко, като барабанеше с пръсти по бюрото.

— Да, безпокоя се за Норма — каза най-сетне той. — Тя е трудно момиче. Невротична и склонна към истерии. Аз... за съжаление не я познавам много добре.

— Несъмнено неприятностите са свързани с някой младеж.

— В известен смисъл да, но не това ме тревожи най-много. Мисля... — и той погледна изпитателно към Поаро. — Да разбирам ли, че вие сте дискретен човек?

— Ако не бях, би се отразило зле на професията ми.

— Виждате ли, трябва да се *открие* дъщеря ми.

— А?

— Както обикновено, миналия уикенд си дойде у дома. В къщата ни в провинцията. Тръгна си в неделя вечерта за онзи неин апартамент, в който живее с други две момичета, но разбрах, че не се е прибрала там. Трябва да е отишла някъде другаде.

— Всъщност тя е изчезнала, така ли?

— Звучи прекалено мелодраматично, но е вярно. Предполагам, че има съвсем естествено обяснение, но... ами, струва ми се, че всеки баща би се разтревожил. Виждате ли, не се е обаждала по телефона, нито пък е обяснила нещо на момичетата, с които дели апартамента.

— И те ли са обезпокоени?

— Не, не бих казал. Мисля... е, струва ми се, че приемат нещата по-леко. В днешно време момичетата са много независими. Повече отколкото преди петнайсет години, когато напуснах Англия.

— А младежът, когото не одобрявате? Възможно ли е да е избягала с него?

— Искрено се надявам, че не е. Но е възможно... но аз не... съпругата ми не мисли така. Видели сте го, струва ми се, в деня, в който сте посетили чичо ми...

— А да, мисля че познавам младежа, за когото говорите. Красив млад човек, но, ако мога така да се изразя, не е мъж, който би получил

одобрението на един баща. Забелязах, че и съпругата ви не го харесва.

— Тя е убедена, че онзи ден се е вмъкнал в дома ни, като е разчитал, че никой няма да го види.

— Вероятно знае, че не е желан там?

— Добре го знае — отвърна мрачно Рестарик.

— Не смятате ли тогава, че е най-вероятно дъщеря ви да е с него?

— Не зная какво да мисля. В началото ми се струваше, че не е така.

— Ходихте ли в полицията?

— Не.

— В случаите, когато някой изчезне, обикновено е по-добре да се обърнем към полицията. Те също са дискретни и разполагат с много средства, които хора като мен нямат.

— Не искам да ходя в полицията. Това е *дъщеря* ми, човече, разбирате ли? *Моята* дъщеря. Ако реши да... да заmine за кратко време и да не ни съобщи, е, нейна си работа. Няма причина да смятам, че е в опасност или нещо такова. Аз... просто за свое собствено спокойствие бих искал да зная къде е.

— Възможно ли е, мистър Рестарик... надявам се, че не съм прекалено нахален, но има още нещо свързано с дъщеря ви, което ви тревожи?

— Защо мислите, че има и друго?

— Защото простият факт, че едно момиче е изчезнало за няколко дни, без да се обади на родителите си или на съквартирантките си къде отива, не е особено необикновен в днешно време. Струва ми се, че вашата тревога е предизвикана и от *нещо друго*.

— Е, може би сте прав. То е... — той погледна изпитателно Поаро. — С непознати е твърде трудно да се споделят подобни въпроси.

— Не съвсем — каза Поаро. — За такива неща е много по-лесно да се говори с непознати, отколкото на приятели или близки. Сигурно ще се съгласите с мен?

— Може би, може би. Разбирам какво имате предвид. Е, ще призная, че съм разстроен от дъщеря си. Виждате ли, тя... тя не прилича на другите момичета, а в последно време нещо определено ме безпокои... безпокои ни.

— Дъщеря ви, вероятно, е в онази трудна възраст от съзряването на младежите, когато те несъзнателно са в състояние да извършат действия, за които едва ли биха могли да носят отговорност — отбеляза Поаро. — Не приемайте като обида предположението, което се осмелих да изкажа. Дъщеря ви изглежда не приема мащехата си?

— За съжаление е истина. А няма причина да е така, мосю Поаро. С първата ми съпруга се разделихме отдавна, преди много години — той замълча, после продължи: — Ще бъда откровен с вас. В крайна сметка нима нищо за криене. С първата ми жена се разделихме. Да не влизаме в подробности. Срегнах друга, по която силно се увлякох. Напуснах Англия и заедно заминахме за Южна Африка. Съпругата ми не приемаше развода и аз не го поисках. Погрижих се тя и детето ми да бъдат добре обезпечени финансово. Дъщеря ми тогава беше една на пет години... — отново замълча, после каза: — Обръщайки се назад, си давам сметка, че тогава съм бил неудовлетворен от живота. Копнеех да пътувам. Не ми харесваше, че съм прикован към канцеларското бюро. Когато се включих във фамилия бизнес, брат ми често ме укоряваше, че не проявявам достатъчен интерес. Казваше, че не влагам достатъчно усилия. Но аз не исках да живея така. Не можех да си намеря място. Жадувах за живот изпълнен с приключения. Искях да видя света и дивата природа... — млъкна за момент, после продължи: — Впрочем, едва ли искате да слушате подробно историята на моя живот. Двамата с Луиз заминахме за Южна Африка. Не се получи, признавам го веднага. Бях влюбен в нея, но се карахме непрекъснато. Тя мразеше живота в Южна Африка. Искаше да се върне в Лондон или Париж, или на някое друго цивилизовано място. След около година се разделихме — въздъхна той. — Може би тогава трябваше да се върна. Да се върна към живота, който толкова много мразех. Но не го направих. Не знаех дали жена ми би ме приела. Вероятно щеше да реши, че е неин дълг да го стори. Беше изключителна жена, по отношение на чувството си за дълг.

Поаро забеляза леката горчивина, която струеше от последното изречение.

— Но ми се струва, че трябваше да се замисля повече за Норма. Детето бе добре при майка си, финансово осигурена. Пишех ѝ от време на време и ѝ пращах подаръци, но нито веднъж не ми хрумна да се върна и Англия, за да я видя. Вината не беше изцяло моя. Бях

привикнал на съвършено различен начин на живот. И си мислех, че не би се отразило добре на детето, ако баща ѝ пристига и си заминава. Вероятно това би нарушило нейния душевен мир. Е, да приемем, че съм го правил за добро.

Рестарик говореше бързо. Изглежда чувстваше облекчение като разказва историята си на симпатичния слушател. И преди Поаро бе забелязвал подобна реакция и умееше да я провокира.

— Никога ли не пожелаете да се върнете заради вас самия?

Рестарик поклати решително глава.

— Не. Виждате ли, този живот ми харесваше. Бях създаден за него. От Южна Африка заминах за Източни Африка. Имах финансови успехи. Всичко, до което се докоснех, преуспяваше. Всички проекти, по които работех заедно с други хора или сам, вървяха добре. Изчезвах за дълго по дивите места. Винаги съм искал да води такъв живот. Изглежда съм създаден за живот на открито. Може би заради това, когато се ожених за първата си съпруга, се почувствах като попаднал в капан, като прикован. Не, свободата ми харесваше и няхах желание да се върна към обикновения начин на живот, който бях водил тук.

— Но все пак се върнахте?

— Да — въздъхна Рестарик. — Върнах се. Е, човек остарява. Освен това двамата с един съдружник направихме добър удар. Получихме концесия, което бе много важно. Но беше необходимо да се преговаря в Лондон. Можех да разчитам на брат си, но той почина. Аз все още бях партньор във фирмата. Ако пожелаях можех да се върна и да поема нещата в свои ръце. Тогава за първи път си помислих да го направя. Искан да кажа да се върна към деловия живот.

— Вероятно втората ви съпруга... втората ви съпруга...

— Да, и тя ми повлия. С Мери се оженихме месец-два преди брат ми да почине. Тя е родена в Южна Африка, но много пъти е посещавала Англия и животът тук ѝ харесваше. Особено я привличаше възможността да има английска градина. Колкото до мен... Е, може би за първи път си дадох сметка, че животът в Англия би ми харесал. Помислих и за Норма. Майка ѝ бе починала преди две години. Поговорихме с Мери по този въпрос и тя изрази желание да ми помогне да създам дом за дъщеря си. Перспективите изглеждаха добри и така... — усмихна се той — ... и така аз се върнах вкъщи.

Поаро погледна портрета, който висеше зад главата на Рестарик. Тук бе осветен по-добре, отколкото когато го видя в къщата в провинцията. Отразяваше много точно мъжа, който седеше зад бюрото с характерните му черти — упоритата брадичка, насмешливо повдигнатите вежди, маниера, по който държеше главата си. Но портретът имаше нещо, което липсваше на мъжа, седящ на стола. Младостта!

На Поаро му дойде на ум друга мисъл. Защо Андрю Рестарик е преместил портрета от провинцията в лондонската си кантора? Двата портрета, неговият и на съпругата му, бяха комплект, правени по едно и също време и от един и същ моден художник-портретист. Би било поестествено, помисли си Поаро, да бъдат заедно, както е било замислено. Но Рестарик бе преместил собствения си портрет в кабинета си. Дали бе проява на суета от негова страна? Желание да се покаже като човек от деловия свят, като важна личност в Сити? И все пак той бе прекарал години сред дивата природа и твърдеше, че я предпочита. Или може би го е направил, за да му напомня, че вече е делови човек от Сити. Имаше ли нужда от подобно самоутвърждаване? „Или — помисли си Поаро, — е от чиста суета! Дори аз самият — продължи мисълта си Поаро в необичаен изблик на скромност, — дори аз самият понякога проявявам суетност.“

Краткото мълчание, което изглежда остана незабелязано от двамата мъже, изведнъж бе нарушено. Рестарик заговори с извинителен тон:

— Трябва да ми простите, мосю Поаро. Като че ли ви отегчих с историята на моя живот.

— Няма какво да ви прощавам, мистър Рестарик. Разказахте за живота си, доколкото той засяга живота на дъщеря ви. Много сте притеснен за нея. Но не мисля, че до момента сте ми казали истинската причина. Казахте, че желаете да я откриете.

— Да, желая да я открия.

— Разбирам, че е така, но желаете ли аз да го направя? О, не се чувствайте неудобно. *La politesse*^[1] е много необходима в живота, но в момента не е нужна. Чуйте ме, ако искате да намерите дъщеря си, аз, Еркюл Поаро, ви съветвам да отидете в полицията, за да се възползвате от техните възможности. От опит знам, че те могат да бъдат дискретни.

— Няма да отида в полицията, освен ако... е, освен ако напълно се отчая.

— Бихте предпочели да се обърнете към частен детектив?

— Да. Но виждате ли, аз не познавам частни детективи. Не зная кой... на кого мога да се доверя. Не зная кои...

— А какво знаете за мен?

— За вас зная нещичко. Например, че сте заемали отговорен пост в разузнавателните служби по време на войната. Всъщност чичо ми ви препоръча. Този факт говори сам по себе си.

Рестарик не забеляза едва доловимото скептично изражение на Поаро. Онова, което говореше само по себе си, както Поаро добре знаеше, бе пълна илюзия. Рестарик навярно знаеше колко несигурни са паметта и зрението на сър Родерик, но въпреки това повтори версията, която Поаро бе изложил. Бе захапал подхвърлената му стръв. Поаро го остави в плен на илюзията. Случката само потвърди дълбокото му убеждение, че човек не трябва да вярва на нищо, което му казват, без първо да го провери. Една от основните аксиоми, почти през целия му живот, бе *Подозирай всеки*.

— Уверявам ви — каза Поаро, — че кариерата ми бе изключително успешна. В много отношения бях наистина ненадминат.

Тази реплика поразклати доверието на Рестарик. За един англичанин човек, който възхвалява себе си по подобен начин, предизвиква опасения.

— А вие как смятате, мосю Поаро — попита той. — Вярвате ли, ме можете да намерите дъщеря ми?

— Вероятно не толкова бързо колкото полицията, но бих могъл. Ще я открия.

— И... и ако я намерите...

— Но ако желаете аз да я открия, мистър Рестарик, трябва да ми разкажете всички подробности.

— Но аз ви ги казах. Времето, мястото, където следва да бъде. Мога да ви дам списък на приятелите й...

— Не, не — поклати Поаро енергично глава. — Предлагам да ми кажете истината.

— Намеквате, че не съм ви казал истината?

— Не цялата. Сигурен съм. От какво се боите? Кои са неизвестните факти — тези, които трябва да зная, ако искам да успея.

Дъщеря ви мрази мащехата си. То е съвсем явно и в него няма нищо учудващо. Напълно естествена реакция. Трябва да помните, че дълги години тя тайно може би ви е идеализирала. Често се случва при несполучливи бракове, когато чувствата на детето са силно наранени. Да, да, зная какво говоря. Ще кажете, че децата забравят. Вярно е. Дъщеря ви би могла да ви забрави в смисъл, че когато ви види отново, може да не си спомни лицето или гласа ви. Тя си е създала собствена представа за вас. Вие сте заминали. Тя е искала да се върнете. Несъмнено майка ѝ е избягвала да говори за вас и следователно тя още повече си е мислила за вас. Все повече и повече сте придобивали важно значение за нея. И защото не е могла да говори за вас с майка си, тя е реагирала по най-естествения начин за едно дете — обвинила е родителя, който е с нея за липсата на онзи, който си е отишъл. Казвала си е нещо от рода на: „Баща ми ме обичаше. Не харесваше майка“, което е породило идеализирането ви в нейните очи. Нещо като тайна връзка между вас двамата. Онова, което се е случило не е било по вина на баща ѝ. Никога не би го повярвала. О, да, често става така, уверявам ви. Разбирам нещо от психология. Така че, когато тя научава, че се връщате вкъщи и двамата ще се съберете отново, много от спомените, за които от години не се е сещала или ги е отхвърляла, сега изникват с нова сила. Баща ѝ се завръща! Двамата ще бъдат щастливи заедно! Не е подозирала, че ще има мащеха, докато не я е видяла. Тогава я обзема жестока ревност. Съвсем нормална реакция. Ревността ѝ се дължи частично и на факта, че съпругата ви е красива, умна и добре възпитана жена. Тези качества карат младите момичета да се чувстват обидени, защото им липсва самочувствие. Вероятно дъщеря ви е малко недодялана и страда от комплекс за малоценност. Така че, когато вижда интелигентната си и хубава мащеха, тя я намразва. Но с омразата на едно подрастващо момиче, почти дете.

— Е... — поколеба се Рестарик, — в известен смисъл такива бяха и думите на лекаря, когато се консултирах с него... Искам да кажа...

— А, значи сте се съветвали с лекар? — попита Поаро. — Сигурно сте имали причина да повикате лекар, нали?

— Не, нямаше нищо определено.

— О, не можете да кажете подобно нещо на Поаро. Не е било *нищо*. Било е сериозно и ще е по-добре да ми кажете, защото ако зная

какво точно мисли момичето, ще мога по-лесно и по-бързо да постигна успех.

Рестарик помълча известно време, после се реши и каза:

— Това изисква пълна дискретност, мосю Поаро. Мога ли да разчитам на вас... имам ли вашата гаранция?

— Безусловно. Какъв е проблемът?

— Не съм сигурен.

— Да не би вашата дъщеря да е посегнала на съпругата ви? Нещо повече от детска грубост или говорене на неприятни неща? Нещо по-сериозно е било. Да не би да е направила опит за *физическа* разправа?

— Не, не беше опит за разправа... не физическа, но... нищо не бе доказано.

— Да, Да, разбирам.

— Здравето на съпругата ми се влоши много... — той се поколеба.

— Ясно... И какво беше естеството на заболяването й? Вероятно нещо свързано с храносмилателната система? Някаква форма на ентерит?

— Бързо схващате, мосю Поаро. Много бързо. Да, беше на храносмилателната система. Оплакванията на жена ми бяха странни, защото тя винаги е имала чудесно здраве. Най-накрая я изпратиха в болница за „наблюдение“, както го нарекоха. За проверка.

— И какъв беше резултатът?

— Мисля, че не бяха напълно сигурни... Тя се оправи и се върна вкъщи. Но заболяването се повтори. Внимателно проверихме храната, която е приемала и приготвянето й. Оказа се, че тя страда от една форма на чревно отравяне, за което сякаш нямаше причина. Направихме тестове на храната, която яде. Когато взеха проби от всичко, недвусмислено се потвърди, че в храните, които само тя консумира, е слагано определено вещество.

— Казано по-просто някой и е давал арсен. Така ли?

— Така е. Малки дози, които в крайна сметка биха довели до кумулативен ефект.

— Заподозряхте ли дъщеря си?

— Не.

— Мисля, че сте я заподозрели. Кой друг би могъл да го направи. Заподозрели сте дъщеря си.

— Частно казано, да — въздъхна дълбоко Рестарик.

II

Когато Поаро се прибра, икономът му Джордж го посрещна с думите:

— Една жена на име Едит ви търси, сър...

— Едит? — намръщи се Поаро.

— Струва ми се, че работи при мисис Оливър. Помоли ме да ви предам, че мисис Оливър е в болницата „Сейнт Джил“.

— Какво се е случило с нея?

— Разбрах, че е била... ъ-ъ-ъ... ударена по главата. — Джордж не добави остатъка от съобщението, което гласеше: „... и му кажете, че е по негова вина“.

Поаро изцъка с език:

„Предупреждавах я... Снощи, когато ѝ позвъних и тя не ми отговори, се обезпокоих. *Les Femmes*^[2].“

---

[1] La politesse (фр.) — учтивостта. — Б.пр. ↑

[2] Les Femmes (фр.) — тези жени. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ДВНАДЕСЕТА

— Хайде да си купим паун — каза неочаквано мисис Оливър. Не отвори очи. Гласът ѝ бе немощен, въпреки че звучеше възмутено.

Едновременно трима души я погледнаха слисано. Тя продължи:

— Ударена по главата.

Отвори очи и се опита да фокусира погледа си, за да разбере къде се намира.

Първото нещо, което видя, бе напълно непознато лице. Един млад човек, който пишеше нещо в бележник. Държеше здраво молива в ръката си.

— Полицай — отсече решително мисис Оливър.

— Моля, мадам?

— Казах, че сте полицай — обясни мисис Оливър. — Права ли съм?

— Да, мадам.

— Физическо насилие — продължи мисис Оливър и затвори доволно очи. Когато ги отвори отново, тя разгледа по-внимателно наоколо. Установи, че се намира в легло, в едно много хигиенично болнично легло. От онези, които могат да се въртят на всички страни. Не си беше вкъщи. Прецени обстановката и каза:

— Болница или санаториум.

До вратата стоеше монахиня с доста властно изражение, а до леглото ѝ — медицинска сестра. Забеляза и четвърта фигура.

— Никой не би могъл да сбърка тези мустаци — проговори отново мисис Оливър. — Какво правите тук, мосю Поаро?

Еркюл Поаро пристъпи до леглото ѝ.

— Предупредих ви да внимавате, мадам.

— Всеки може да се загуби — каза някак неясно мисис Оливър и добави: — Боли ме главата.

— Има причина. Както се досетихте, ударили са ви по главата.

— Да. Паунът.

Полицаят се обърна и неловко попита:

— Извинете ме, мадам, казахте, че сте били ударена от един паун?

— Разбира се. От известно време чувствах нещо странно... нали разбирате, атмосфера. — Мисис Оливър се опита да направи с ръка подходящия жест, за да опише атмосферата и потрепери. — Ох! По-добре да не го правя пак.

— Пациентката не бива да се вълнува — заяви сестрата неодобрително.

— Бихте ли ми казали къде ви нападнаха?

— Нямам ни най-малка представа. Бях се загубила. Тръгнах си от нещо като ателие. Много лошо поддържано. Мръсно. Другият младеж не се бе бръснал с дни. Оплескано кожено яке.

— Той ли ви удари?

— Не, другият.

— Ако можете по-просто да ми обясните...

— Нали ви обяснявам? Виждате ли, проследих го от кафенето... само дето не ме бива много да следя хора. Нямам опит. Оказа се трудно, отколкото си го представях — очите й се задържаха върху полицаия. — Но предполагам, че знаете всичко. Имам предвид, че сте карали курсове как се проследяват хора. О, няма значение. Виждате ли — заговори по-бързо тя, — съвсем просто е. Почти се бях измъкнала от това затънтено място, което ми се стори края на света. Помислих си, че той е останал при другите или е тръгнал в обратна посока. А той е вървял след мен.

— Кой?

— Паунът. И знаете ли, той ме стресна. Човек се стряска, когато открие, че нещата не са както трябва. Искам да кажа, че вместо аз да го проследя, той го направи, само че му е било по-лесно. Аз през цялото време имах особено усещане. Всъщност знаете ли, *страхувах се*. Не зная защо. Той говореше много любезно, но аз *се страхувах*. Както и да е, покания ме горе в ателието. Качихме се по едно доста разнебитено стълбище. Там имаше друг младеж... мръсен; младеж, който рисуваше, а едно момиче му позираше. Тя изглеждаше съвсем чиста, дори бе доста хубава. Бяха много мили и любезни с мен. После казах, че трябва да си ходя и те ми обясниха как да се добера до Кингс Роуд, но май не ми показаха верния път. Разбира се, *възможно* е и аз да съм сбъркала. Нали знаете, когато хората ви кажат втората наляво и третата

надясно, понякога се случва да направите точно обратното. Е, поне аз го направих. Отзовах се в един доста беден квартал близо до реката. Чувството на страх вече ме беше напуснало. Изглежда съм била съвсем непредпазлива, когато Паунът ме е ударил.

— Мисля, че бълнува — обясни сестрата.

— Не, не бълнувам — отсече мисис Оливър. — Зная какво говоря.

Сестрата се опита да отвори уста, но долови предупредителния поглед на монахинята и бързо я затвори.

— Кадифе, сатен и дълга коса на букли — каза мисис Оливър.

— Паун в сатен? Истински паун, мадам? Сторило ви се е, че виждате паун в Челси, близо до реката?

— Истински паун ли? — изненада се мисис Оливър. — Разбира се, че не. Колко глупаво. Какво би правил един истински паун в Челси?

Изглежда никой нямаше отговор на този въпрос.

— Той се перчи — обясни мисис Оливър. — Ето защо го кръстих „Паун“. Надува се. Струва ми се, че е суетен и се гордее с външността си, както вероятно и с много други неща — тя погледна към Поаро. — Дейвид някой си. Знаете кого имам предвид.

— Казвате, че младеж на име Дейвид ви е ударил по главата?

— Да.

— *Видяхте* ли го? — попита Еркюл Поаро.

— Не го видях. Не подозирах нищо. Просто ми се стори, че чувам нещо зад гърба си и преди да успея да се обърна, за да погледна... се случи. Като че ли един тон тухли или нещо подобно се изсипа върху мен. Сега мисля да поспя — добави тя.

Леко размърда главата си и се намръщи от болка. После сякаш изпадна в безсъзнание.

ГЛАВА ТРИНАДЕСЕТА

Поаро рядко използваше ключа от апартамента си. По старомоден обичай натискаше звънеца и чакаше възхитителният прислужник, Джордж, да му отвори вратата. Този път обаче, след посещението му в болницата, вратата отвори мис Лемън.

— Имате двама посетители — каза тя, като сниши глас. Не шептеше, но говореше много по-тихо от обичайното. — Единият е мистър Гоуби, а другият е един възрастен господин на име сър Родерик Хорсфийлд. Не зная с кого първо ще пожелаете да се срещнете.

— Със сър Родерик Хорсфийлд — изрече замислено Поаро, наклонил леко главата си, подобно на птичка. Преценяваше как последните събития ще повлияят на основната картина.

От малката стая, в която свещенодействаше мис Лемън, изневиделица се появи мистър Гоуби. Очевидно тя го бе скрила там.

Поаро съблече палтото си. Мис Лемън го занесе на закачалката в коридора. С обичайния си маниер мистър Гоуби заговори на тила на мис Лемън.

— Ще изпия една чаша чай в кухнята с Джордж — каза мистър Гоуби. — Имам време. Ще почакам.

Той любезно се оттегли. Поаро влезе в дневната, където сър Родерик енергично крачеше напред-назад.

— Открих те, приятелю — обяви важно той. — Телефонът е чудесно нещо.

— Помните името ми? Поласкан съм.

— Е, не го помнех точно — каза сър Родерик. — Имената, знаете, никога не са били силната ми страна. Но лица помня отлично — заключи гордо той. — Обадох се в Скотланд Ярд.

— О! — изненада се леко Поаро, въпреки че си даде сметка, че подобно нещо е в стила на сър Родерик.

— Попитаха ме с кого искам да говоря. Казах им да ме свържат с най-главния. Така се постъпва в живота, приятелю. Никога не се обръщай към втория по ранг. Няма смисъл. Върви при най-главния,

така казвам аз. Представих им се и им заявих, че искам да говоря с най-главния. И най-накрая се добрах до него. Много вежлив човек. Казах му, че искам адреса на един приятел от Обединените служби за сигурност, който през войната е бил с мен във Франция. Човекът малко се обърка, на аз му казах: „Знаете кого имам предвид“. Споменах, че става дума за французин или белгиец. Нали сте белгиец? Казах му: „Малкото му име е нещо като Ахил, но не е Ахил. Много прилича на Ахил. Дребен човек, а с големи мустаци.“ Той изглежда се сети и ми рече, че сигурно ви има в телефонния указател. Аз му благодарих, но му напомних, че сигурно там няма да сте под името Ахил и че не мога да си спомня фамилията ви. Той ми я даде. Много любезен човек. Наистина много любезен.

— Очарован съм да ви видя — каза Поаро, а през главата му мина мисълта как ли биха му предали телефонния разговор със сър Родерик. За щастие едва ли е бил най-главният, по-скоро някой, който познаваше Поаро и чиято работа е да проявява вежливост към заслужили хора от миналите дни.

— Както и да е — продължи сър Родерик, — ето ме тук.

— Очарован съм. Да ви предложи нещо освежително? Чай, сироп от нар, уиски със сода, *sirop de cassis*^[1]...

— Боже мой, не — възропта сър Родерик, разтревожен от споменаването на сироп от касис. — Бих пийнал уиски. Не че ми позволяват, но както знаете, всички лекари са глупаци. Интересуват се само от това да ви забраняват нещата, които обичате.

Поаро позвъни на Джордж и му даде нужните наставления. Уискито и сифонът бяха оставени до лакътя на сър Родерик и Джордж се оттегли.

— А сега, какво мога да направя за вас? — попита Поаро.

— Имам работа за теб, старче.

Поаро си помисли, че времето след последната им среща изглежда бе затвърдило в стареца впечатлението за близка връзка между двамата в миналото. Това бе добре, защото би довело до още по-голямо доверие на племенника на сър Родерик към Поаро.

— Документи — и сър Родерик сниши глас. — Загубих някои документи и трябва да ги открия. Разбирате ли? Ето защо си помислих, че след като очите ми не са така силни, както бяха, а и паметта ми понякога ми изневерява, ще е по-добре да се обърна към някой

известен човек. Разбирате ли? Онзи ден ме посетихте точно навреме. Ще ми бъдете полезен, защото трябва да ги открия.

— Звучи много интересно — отбеляза Поаро. — Мога ли да попитам какви са тези документи?

— След като ще ги търсите, май трябва да знаете, нали? Но имайте предвид, че са секретни и поверителни. Строго секретни... или поне някога бяха. А изглежда отново ще станат. Писма. По онова време не бяха особено важни или поне така се считаше, но политическият курс се сменя. Знаете как става. Обръща се обратно. Помните как беше, когато избухна войната. Всичко се обърна наопаки. В едната война бяхме приятели с италианците, а в другата — врагове. Не зная коя от тях беше по-лошата. През първата война японците ни бяха скъпи съюзници, а през втората удариха Пърл Харбър! Човек не знае кога как! Започнахме с руснаците по един начин, а завършихме по точно противоположния. Казвам ви, Поаро, в днешно време няма нищо по-трудно от въпроса за съюзниците. Могат да се сменят за една нощ.

— Значи сте загубили някакви документи — припомни Поаро целта на посещението му.

— Да. Знаете ли, притежавам много документи и напоследък ги прерових всичките. Бях ги прибрал на сигурно място. Всъщност в една банка, но ги взех оттам и започнах да ги сортирам. Помислих си защо да не напиша мемоарите си. Всички го правят. И Монтгомъри, и Алънбрук, и Окинлек. Всички си ги издадоха. В повечето случаи обясняват какво мислят за другите генерали. Дори стария Морган, толкова уважаван лекар, се разприказва за важния си пациент. Интересно е кой ли ще е следващият. Така или иначе реших, че ще ми бъде много интересно да разкажа някои факти за хора, които познавам. Защо и аз да не опитам, както всички останали? Бях вътре в събитията.

— Сигурен съм, че мнозина ще се заинтересуват — отбеляза Поаро.

— Ха-ха! Да! Виждам някои познати лица по новините. Всички ги гледат с благоговение. Не знаят, че са били пълни глупаци, но аз зная. Боже мой, какви грешки правеха някои от тези висши офицери. Ще се изненадате. И ето, аз си разрових документите и взех едно момиче да ми помогне да ги подредя. Едно приятно младо момиче и доста умно. Не знае много добре английски, но все пак ми е много

полезна. Изхвърлих доста неща, но всичко беше така объркано. Цялата работа е в това, че *документите, които ми трябваха, не бяха там.*

— Не бяха там?

— Не. В началото решихме, че сме сбъркали, но ги прегледахме отново и мога да ви уверя, Поаро, че според мен много материали са били откраднати. Някои от тях не бяха важни. Всъщност онези, които търсех, не са кой знае колко съществени... Искам да кажа, че едва ли някой ги е считал за такива, иначе, предполагам, че имаше да ми дадат разрешат да ги запазя. Както и да е тези писма не бяха там.

— Не бих искал да съм недискретен, но можете ли да ми кажете за какво се отнасяха тези писма?

— Не мисля, че мога, старче. Единственото, което мога да кажа, е, че се отнасят за човек, който напоследък много говори за онова, което е направил в миналото. Но не казва истината, а тези писма доказват какъв голям лъжец е. Не мисля, че днес биха ги публикували. Просто ще му изпратя едни хубави копия и ще му напомня, че те съдържат онова, което говореше навремето и че го имам черно на бяло. Не бих се изненадал ако... е, работите му тръгнат малко по-различно. Разбирате ли? Май не трябва да ви питам? Добре сте запознат с тези неща.

— Съвършено сте прав, сър Родерик. Зная какво точно имате предвид, но разбирате, че не е лесно да ви помогна да откриете нещо, което не зная какво е и къде би могло да се намира сега.

— Всяко нещо с времето си. Първо искам да науча кой ги е откъднал, защото, както сам се досещате, това е най-важното. В скромната ми колекция може да има и други строго поверителни материали и искам да узная кой ги рови.

— Имате ли някакви идеи?

— Мислите, че трябва да имам, а?

— Ами, най-вероятно е...

— Зная. Искате от мен да заявя, че е момичето. Е, не мисля, че е то. Твърди, че не е и аз й вярвам. Разбрахте ли?

— Да — въздъхна Поаро. — Разбирам.

— Твърде млада е. Не би могла да знае, че тези писма са важни. Не са от нейното време.

— Някой друг би могъл да й го каже — посочи Поаро.

— Да, да, вярно е. Но е прекалено очебийно.

Поаро въздъхна. Съмняваше се, че ще има някаква полза да продължи да настоява, имайки предвид пристрастността на сър Родерик.

— Кой друг е имал достъп?

— Андрю и Мери, разбира се. Но се съмнявам, че Андрю би проявил интерес към подобни неща. Впрочем той винаги е бил много почтен. Винаги! Въпреки че не го познавам твърде добре. Веднъж-дваж ми е идвал ми гости с брат си през ваканцията. И това е всичко. Отърва се от жена си и замина с една хубостница за Южни Африка. Но това може да се случи на всеки мъж, особено със съпруга като Грейс. И с нея не съм се виждал много често. Беше от ония срамежливи жени, изпълнени с добродетели. Все пак не мога да си представя, че момче като Андрю може да бъде шпионин. Колкото до Мери, изглежда ми приятна. Доколкото схващам, интересува се единствено от рози. Имаме си градинар, но е на осемдесет и три години. Цял живот не е напускал селото. Има и две жени, които се мотаят из къщата и вдигат врява с градинаря Хувърс, но не мога да си ги представя в ролята на шпионки. Така че, както виждате, трябва да е външен човек. Е, Мери носи перука — продължи малко несвързано сър Родерик. — Имам предвид, че може да ви накара да си мислите, че след като носи перука е шпионин, но случаят не е такъв. Загубила е косата си след грип, когато е била на осемнайсет. Доста лош късмет за една млада жена. Отначало не знаех, че е с перука, но един ден косата ѝ се закачи в розов храст и тя падна. Да, много лош късмет.

— Помислих си, че има нещо странно в прическата ѝ — каза Поаро.

— Впрочем най-добрите тайни агенти никога не носят перуки — уведоми го сър Родерик. — Бедните, трябва да се подложат на пластична операция, за да си променят лицата. Но някой е ровил из личните ми книжа.

— Не мислите ли, че може да сте ги сложили на друго място — в някое чекмедже или в друга папка. Кога ги видяхте за последен път?

— Преди около година работих с тях. Спомням си, че тогава намерих онези писма. Сега са изчезнали. Някой ги е взел.

— Не подозирате племенника си, Андрю, съпругата му или някой от прислугата. А какво ще кажете за дъщерята?

— Норма? Ами, бих казал, че е малко откачена. Искам да кажа, че тя може да е от тези клептомани, които взимат вещите на хората, без да знаят, че са го направили, но не мога да си я представя да рови из книжата ми.

— Тогава какво мислите?

— Ами, вие бяхте в къщата и я видяхте каква е. Всеки може да влезе и да излезе, когато пожелае. Не заключихме вратите. Никога не сме го правили.

— А заключвате ли вратата на стаята си например, когато отидете в Лондон?

— Никога не съм смятал, че е необходимо. Е, сега го правя, но каква полза? Твърде късно е. А и ключът е обикновен, и става на всички врати. Сигурно външен човек е влизал. Така стават кражбите в днешно време. Крадците си влизат посред бял ден, качват се по стълбите, влизат в която стая пожелаят, претършуват кутията с бижута, излизат навън и никой не ги вижда, нито пък се интересува кои са. Вероятно някакви рокери, битници или от онези модерните, както там се наричат и днешно време всички тези младежи с дълги коси и мръсни нокти. Виждал съм ги да се навъртат наоколо. Но човек не може да отиде и да им каже: „Кой, но дяволите, си ти?“ Трудно се познава, пола им, което е доста смущаващо. Къщата гъмжи от тях. Предполагам, че са приятели на Норма. По наше време не бихме допуснали подобно нещо. Но ако ги изгониш от къщата си, после току-виж си разбрал, че това е виконт Ендърсли или лейди Шарлот Марджорибанкс. В днешно време човек трудно може да се ориентира — и той замълча. — Поаро, вие сте единственият, който е в състояние да разнищи случая — старецът изпи последната глътка уиски и стана. — Е, това е. Всичко е във ваши ръце. Ще се заемете, нали?

— Да, ще направя каквото мога — отвърна Поаро.

На входната врата се позвъни.

— Младото момиче е — каза сър Родерик. — Точна до минутата. Чудесно, нали? Знаете ли, не мога да ходя из Лондон без нея. Сляп съм като прилеп. Не мога да пресичам улиците, защото не виждам.

— Не носите ли очила?

— Имам някъде едни, но те или ми се изхлузват от носа, или ги губя. Освен това не обичам очила. Никога не съм носил. Когато бях на шейсет и пет, можех да чета и без тях.

— Нищо не е вечно — отбеляза Еркюл Поаро.

Джордж въведе Соня. Изглеждаше много красива.

Поаро си помисли, че малко срамежливото ѝ държание много ѝ подхожда. Пристъпи към нея с галска учтивост.

— *Enchante*^[2], мадмоазел — поздрави я той и се наведе над ръката ѝ.

— Нали не съм закъсняла, сър Родерик? — обърна се Соня към стареца, като погледна през рамото на Поаро. — Не сте ме чакали. Надявам се, че не сте.

— Точна до минутата — отговори радостно сър Родерик. — Всичко е тип-топ.

Соня сякаш се поуспокои.

— Сигурно си пила хубав чай — продължи сър Родерик. — Нали ти казах да отидеш някъде и да пиеш хубав чай. Да си купиш кифличка или еклер, или каквото харесват в днешно време младите момичета. Вярвам, че си изпълнила нареждането ми.

— Не, не съвсем. Използвах времето, за да си купя обувки. Вижте ги. Красиви са нали? — и тя изпъна напред крака си.

Естествено кракът ѝ беше красив. Сър Родерик се вторачи в него.

— Е, да вървим да хванем влака — каза той. — Може би съм старомоден, но си падам по влаковете. Тръгват и пристигат навреме, или поне би трябвало. А тези коли се нареждат на опашка в часовете пик и можете да загубите час и половина в чакане. Коли! Пфу!

— Да наредя ли на Джордж да повика такси? — попита Еркюл Поаро. — Няма да ни затрудни, уверявам ви.

— Таксито ни чака — отвърна Соня.

— Ето на. Както виждате, тя мисли за всичко — сър Родерик доволно я потупа по рамото.

Начинът, по който тя погледна работодателя си, спечели одобрението на Поаро.

Той ги придружи до входната врата и любезно се сбогува. Мистър Гоуби беше излязъл от кухнята и го чакаше в коридора. Приличаше на техник, дошъл да провери газовата инсталация.

Джордж затвори входната врата, веднага щом те изчезнаха в асансьора. Обърна се и погледна Поаро.

— Мога ли да ви попитам какво мислите за тази млада дама, Джордж?

Поаро беше убеден, че в някои отношения Джордж беше безпогрешен.

— Ами, сър — започна Джордж, — ако ми позволите да се изразя така, бих казал, че той много е хлътнал, сър. Много дълбоко.

— Мисля, че сте прав — съгласи се Поаро.

— Не е необичайно за господата на тази възраст. Спомням си лорд Маунтбрайън. Имаше голям опит и ще речете, че бе по-отракан от другите, но ще останете изненадан. Една млада дама идваше да му прави масажи. Ще се удивите от нещата, които ѝ подари. Една вечерна рокля и прекрасна гривна с тюркоаз и диаманти. Уж за спомен. Не беше *прекалено* скъпа, но струваше доста пари. После кожена наметка. Не бе от норка, а от руски хермелин и малка официална чантичка. След това на брат ѝ се случиха неприятности, дългове или нещо такова, въпреки че понякога се чудя дали изобщо е *имала* брат. Лорд Маунтбрайън ѝ даде пари да плати дълга, защото тя бе твърде разстроена. Имайте предвид, че всичко беше платонично. Когато станат на тази възраст, господата изглежда си губят разума. Падат си по кротките, а не по дръзките.

— Не се съмнявам, че сте прав, Джордж — каза Поаро. — И все пак не отговорихте напълно на въпроса ми. Попитах ви какво мислите за *младата дама*.

— О, младата дама... Е, сър, не бих могъл да твърдя, но ми изглежда изпълнителна. Няма в какво да я упрекнете. Но бих казал, че знае какво прави.

Поаро влезе в гостната и направи знак на мистър Гоуби да го последва. Гостът седна на един стол по обичайния си начин, с прибрани крака. Извади от джоба си един омачкан бележник, внимателно го разтвори, след което се втренчи в сифона за сода.

— Относно произхода, който ме помолихте да проверя. Семейство Рестарик е много уважавано и добре поставено. Няма скандали около него. Бащата, Джеймс Патрик Рестарик, се е считал за твърд човек при сделки. От три поколения се занимават с този бизнес. Основал го е дядото, бащата го е разширил, а Саймън Рестарик го е доразвил. Преди две години Саймън Рестарик е имал проблеми със сърцето и здравето му се е влошило. Починал е от коронарна тромбоза преди около година. По-малкият брат, Андрю Рестарик, се е включил в бизнеса скоро след завършването на Оксфорд. Оженил се за Грейс

Болдуин. Имат една дъщеря. Норма. Напуснал жена си и заминал за Южна Африка. С него тръгнала някоя си мис Бърел. Не е имало развод. Преди две години и половина мисис Андрю Рестарик е починала. От известно време била инвалид. Мис Норма Рестарик е била на пансион в девическото училище „Медоуфийлд“. Няма нищо срещу нея. — Като си позволи да плъзне поглед по лицето на Еркюл Поаро, мистър Гоуби отбеляза: — Всъщност всичко около семейството изглежда наред и законно.

— Няма „черна овца“, няма душевно болни?

— Изглежда, че не.

— Разочарован съм — каза Поаро.

Мистър Гоуби се направи, че не го е чул. Прочисти гърлото си, наплюнчи пръста си и обърна на следващата страница от бележника си.

— Дейвид Бейкър. Незадоволително досие. Два пъти е осъждан условно. Полицията се интересува от него. Бил е замесен в редица доста съмнителни афери. Смятали са, че има връзка с голяма кражба на картини, но не са намерили доказателства. Човек от артистичния път. Няма сигурен доход, но се справя добре. Предпочита момичета с пари. Няма нищо против да живее за сметка на момичетата, които го харесват. Нито пък има нещо против бащите им да му плащат. Ако ме питате, истинско зло, но има достатъчно ум, за да стои далеч от неприятности.

Мистър Гоуби стрелна с очи Поаро.

— Познавате ли го?

— Да — отвърна Поаро.

— Какво е мнението ви, ако ми позволите да попитам?

— Същото като вашето... Колоритна личност — добави замислено Поаро.

— Харесва се на жените — продължи мистър Гоуби.

— Цялата работа е в това, че в днешно време те не обръщат внимание на добрите и трудолюбиви младежи. Предпочитат калпазаните и муфтаджиите. Обикновено казват: „Бедното момче, не е имало шанс.“

— Перчат се като пауни — отбеляза Поаро.

— Е, може и така да се каже — съгласи се колебливо мистър Гоуби.

— Смятате ли, че би посмял да цапардоса някого по главата?

Мистър Гоуби се замисли, след което бавно поклати глава, вперил поглед в електрическата камина.

— До сега не са го обвинявали в подобно нещо. Не казвам, че не би могъл, но ми се струва, че не е в негов стил. Той е от хитреците, а не от грубияните.

— Не, не мисля така — възрази Поаро. — А ако му платят? Тогава би ли могъл, как смятате?

— Би пречукал всяко момиче, ако си струва.

Поаро кимна. Спомни си нещо. Андрю Рестарик му показва чек, за да може да види подписа му. Поаро забеляза не само подписа, а и името на човека, за когото бе предназначен чека. Беше за Дейвид Бейкър и сумата бе голяма. Поаро се зачуди дали Дейвид Бейкър би отхвърлил такъв чек. Реши, че не. Мистър Гоуби определено поддържаше същото становище. През всички времена на неподходящите младежи или девойки са им плащали, за да се махнат. Синовете са се клели, а дъщерите са плакали, по парите са си пари. Дейвид притискаше Норма да се омъжи за него. Беше ли искрен? Възможно ли бе наистина да е влюбен в нея? Ако е така, не би било толкова лесно да бъде купен. Изглеждаше, че говори откровено. Без съмнение Норма му вярваше. Андрю Рестарик, мистър Гоуби и Еркюл Поаро бяха на друго мнение. Много по-вероятно бе те да са прави.

Мистър Гоуби прочисти гърлото си и продължи:

— Мис Клодия Рийс-Холанд. Там нещата са наред. Няма нищо срещу нея, тоест нищо съмнително. Баща ѝ е член на Парламента. Богат. Не е замесен в скандали. Не като някои депутати, за които сме чували. Завършила е училището „Лейди Маргарет Хол“, дошла в Лондон и изкарала курсове за секретарки. Първо е работила при един лекар на „Харли стрийт“, после се преместила във фирма за въглища. Първокласна секретарка. От два месеца работи за мистър Рестарик. Няма постоянен приятел, само неангажиращи връзки. Сама определя с кого да се среща. Липсват данни, че между нея и Рестарик има нещо. Аз лично мисля, че няма. Последните три години живее в един апартамент в „Бороудин Меншънс“. Наемът е доста висок. Обикновено го дели с други две момичета, но не приятелки. Идват и си отиват. От известно време там живее едно младо момиче Франсес Кари — второто момиче. Работи в галерията „Уедърбърн“, известно

място на Бонд Стрийт. Специализирала се е в аранжиране на художествени изложби. Представяла се е в Манчестър, Бирмингам и понякога в чужбина. Била е в Швейцария и Португалия. Артистичен тип момиче. Има много приятели между художниците и актьорите. — Той замълча, отново прочисти гърлото си и погледна в малкия бележник. — Не можах да получа достатъчно данни от Южна Африка и не мисля, че ще мога. Рестарик много е обикалял. Кения, Уганда, Златния бряг, а известно време е бил и в Южна Америка. Пътувал е много. Непokoйна натура. Като че ли никой не го е познавал добре. Имал с достатъчно средства, за да отиде, където пожелае. Успял е също и да натрупа пари. Обичал е да ходи по дивни места. Изглежда всички, които са имали работа с него, са го харесвали. Като че ли е роден пътешественик. Не е поддържал връзка с никого. Струва ми се, че три пъти са го обявявали за мъртъв. Потъвал из дивите места и дълго време не се обаждал. Но накрая винаги се появявал. Минавали пет-шест месеца и изниквал на съвсем различно място или в друга държава. Миналата година брат му внезапно починал в Лондон. Трудно го открили. Смъртта на брат му изглежда го е шокирала. Сигурно му е дошло до гуша, а и може би най-сетне срещнал подходящата жена. Доста по-млада от него. Казват, че била учителка. Уравновесена личност. Както и да е, изглежда че е бил решил да прекрати скитането си и да се върне у дома в Лондон. Освен, че самият той е много богат, оказал се е и единствен наследник на брат си.

— Историята на един успех и на едно нещастно момиче — заключи Поаро. — Бих искал да зная повече за нея. Потвърдихте всички факти, от които се нуждаех. За хората, които я заобикалят, които могат да ѝ повлияят и които са ѝ *повлияли*. Искях да науча нещо за баща ѝ, за мащехата ѝ, за момчето, в което е влюбена, за хората, с които живее и работи в Лондон. Сигурен ли сте, че около нея няма никакви случаи на смърт? Важно е...

— Няма и помен от нещо подобно — каза мистър Гоуби. — Работила е за една фирма — „Хоумбърдс“, която е била на прага на банкрута и не са ѝ плащали много. Наскоро мащехата ѝ е била в болница за наблюдение. Много слухове се носят, но изглежда не е установено нищо конкретно.

— Не е умряла — напомни му Поаро. — Онова, което ми трябва, е *смърт* — добави кръвожадно гой.

Мистър Гоуби му отговори, че съжaliaва и стана.

— Има ли още нещо, което бихте искали? — попита на сбогуване той.

— Не е информация.

— Много добре, сър — и той прибра бележника в джоба си. — Ще ме извините, сър, ако ви се сторя нетактичен, но младата дама, която току-що беше тук...

— Да, какво за нея?

— Ами, разбира се то е... не мисля, че има нещо общо, но реших, че мога да ви го кажа, сър...

— Моля. Разбирам, че сте я виждали преди.

— Да. Преди няколко месеца.

— Къде я видяхте?

— В „Кю Гардънс“.

— В „Кю Гардънс“? — изненада се леко Поаро.

— Не следях *нея*, а онзи с когото тя се среща.

— И кой беше той?

— Не мислех, че си струва да ви споменавам за това, сър. Беше един от младшите аташета в посолството на Херцеговина^[3].

— Интересно — повдигна вежди Поаро. — Да, много интересно. „Кю Гардънс“... Приятно място за срещи, много приятно.

— Тогава и аз мислех така.

— Разговаряха ли?

— Не, сър, човек не би казал, че се познават. Младата дама носеше книга. Седна на една пейка. Известно време чете, след което я сложи до себе си. После пристигна моят човек и също седна на пейката. Не си казаха нищо. Младата дама стана и си тръгна. Той поседя малко, после стана и също си тръгна. Но взе със себе си книгата, която младата дама остави. Това е всичко, сър.

— Да, много интересно.

Мистър Гоуби погледна към библиотеката и пожела лека нощ. После излезе.

Поаро въздъхна отчаяно.

— *Enfin*^[4], стана твърде много! Твърде много. Имаме си шпионаж и контрашпионаж. А единственото нещо, което търся, е едно простичко убийство. Започвам да подозирам, че това убийство е станало само във въображението на едно дрогирано момиче!

-
- [1] Sirop de cassis (фр.) — сироп от касис. — Б.пр. ↑
- [2] Enchante (фр.) — приятно ми е. — Б.пр. ↑
- [3] Херцеговина — несъществуваща държава, измислена от авторката. — Б.пр. ↑
- [4] Enfin (фр.) — с една дума. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ЧЕТИРИНАДЕСЕТА

— *Chere* мадам! — поклони се Поаро и с викториански маниер поднесе на мисис Оливър един много красив букет.

— Мосю Поаро! Наистина е много мило от ваша страна. И е съвсем във ваш стил. Обикновено цветята ми са така лошо подредени — и тя погледна към една ваза с небрежно сложени хризантеми, после отново към педантично нагласения букет от рози. — Колко мило от ваша страна да ме посетите.

— Идвам, мадам, за да ви поднеса поздравленията си за успешното ви възстановяване.

— Да, предполагам, че вече съм добре. — Мисис Оливър поклати енергично глава. — Макар че получавам главоболие. Много лошо главоболие.

— Спомняте си, мадам, че ви предупредих да не предприемате нищо опасно.

— Да не се навеждам навън, както пише във влаковете, нали? Май точно това направих. Усетих, че някакво зло витае около мен. Уплаших се, но си казах, че ще съм глупачка, ако се плаша. И от какво ли да се плаша? Искам да кажа, че бях в Лондон, точно в центъра на Лондон, където навсякъде има хора. Какво би могло да ми се случи, си мислех. Да не би да съм в някоя дива гора или нещо подобно?

Поаро я погледна замислено. Зачуди се дали наистина неговата стара приятелка е почувствала страх, дали наистина е усетила присъствието на злото, зловещото предчувствие, че нещо или някой ѝ желае злото, или си го е измислила след инцидента? Много добре знаеше колко лесно става. Безброй клиенти му бяха говорили почти същото, като мисис Оливър: „Знаех, че нещо не е наред. Усещах злото. Предчувствах, че ще се случи нещо“, а всъщност изобщо не бяха почувствали подобно нещо. От кой вид хора бе мисис Оливър?

Загледа я преценяващо. Тя смяташе, че има завидна интуиция. Интуициите ѝ се сменяха с невероятна бързина, но тя винаги претендираше само за тази, която се оказваше вярна.

И все пак човек доста често усеща, подобно на животните, напрежението преди гръмотевична буря, изпитва чувството, че има *нещо* нередно, само дето не знае какво е то.

— Кога ви завладя този страх?

— Когато напуснах главната улица — отговори мисис Оливър. — Дотогава всичко беше нормално и доста вълнуващо... Да, забавлявах се, въпреки че се бях поизнервила, защото вече бях разбрала колко е трудно да се следи човек — тя замълча и се замисли. — Приличаше на *игра*. После изведнъж престана да бъде игра, защото попаднах в глухи малки улички на доста беден квартал, където разчистваха за нов строеж... О, не зная, не мога да го обясня. Но беше *различно*. Почти като в сън. Знаете какви са сънищата. Започват по един начин, с тържество или нещо такова, а след това изведнъж се отзовават в джунгла или някъде другаде... и всичко става зловещо.

— Джунгла? — изненада се Поаро. — Интересно, че го описахте точно така. Значи се почувствахте като че ли сте в джунгла и се уплашихте от един паун.

— Не зная дали се уплаших точно от него. Все пак паунът не е опасна птица. Ами... искам да кажа, че го възприемах като паун, защото ми изглеждаше много колоритна личност. Паунът също е много колоритен, нали? А това ужасно момче е точно такова.

— Нямахте ли чувството, че някой ви следи, преди да ви ударят?

— Не. Не, нямах такова усещане... но ми се струва, че той ме упъти погрешно.

Поаро кимна замислено.

— Ама, разбира се, че Паунът ме удари — заяви мисис Оливър. — Кой друг? Мръсният младеж с оплесканите дрехи? Миришеше отвратително, но не изглеждаше зъл. Едва ли е била и онази апатична Франсес някоя си. Беше се отпуснала върху един сандък с разпиляна черна коса. Заприлича ми на актриса.

— Казахте, че е позирала?

— Да. Но не на Пауна, а на онзи мръсен младеж. Не мога да се сетя дали сте я виждали.

— Не съм имал още това удоволствие... ако изобщо е удоволствие.

— Ами тя изглежда доста добре, но по един небрежно артистичен начин. Силно е гримирана. Лицето ѝ е мъртвешки бяло, на

миглите има много туш, а косата и се спуска покрай лицето. Работи в една художествена галерия и предполагам, че е съвсем естествено да се движи между битници и да им служи за модел. Как *може*! Предполагам, че си пада по Пауна, но ми се струва, че ходи с другия. Така или иначе не мога да си я представя да ме удря по главата.

— Имам нещо друго на ум, мадам. Някой забелязал, че следите Дейвид и е тръгнал след вас.

— Някой е забелязал, че следя Дейвид, след което е проследил *мен*?

— Или някой вече е бил в двора, дебнейки същите хора, от които вие сте се интересували.

— Това е идея — съгласи се мисис Оливър. — Чудя се кой ли би могъл да бъде?

Поаро въздъхна с раздражение.

— Ето на. Трудно е, много трудно. Твърде много хора, твърде много неща. Не мога нищо да си изясня. Имам само едно момиче, което каза, че може би е извършило убийство. Мога да се осланям единствено на това твърдение. А както виждате и с него има трудности.

— Какво имате предвид под трудности?

— Разсъдете сама — предложи й Поаро.

Разсъжденията не бяха най-силната страна на мисис Оливър.

— Постоянно ме обърквате — оплака се тя.

— Говоря ви за убийство, но кое убийство?

— Предполагам, че за убийството на мащехата.

— Но тя не е убита. Тя е жива.

— Вие наистина можете да подлудите човек — ядоса се мисис Оливър.

Поаро се изправи в стола си. Допря върховете на пръстите си и се приготи... или на мисис Оливър така й се стори... да се забавлява.

— Вие отказвате да разсъждавате — каза той. — Но за да стигнем донякъде, *трябва* да поразсъждаваме.

— Не искам да разсъждавам. Онова, което искам да зная, е какво сте правили, докато бях в болницата. Сигурно сте правили *нещо*. Какво свършихте?

Поаро пренебрегна въпроса й.

— Трябва да започнем от самото начало. Един ден вие ми позвънихте по телефона. Аз бях потиснат. Да, признавам си, че бях потиснат. Бяха ми казали нещо изключително болезнено. Вие, мадам, бяхте въплъщение на любезността. Развеселихте ме и ме окуражихте. Почерпихте ме с чаша много вкусен шоколад. При това не само ми предложихте помощта си, но и *наистина* ми помогнахте. Помогнахте ми да открия едно момиче, което дойде при мен и каза, че може би е извършила убийство. Нека се запитае, мадам, какво знаем за това убийство? Кой е бил убит? Къде е било извършено? Защо е било извършено?

— О, спрете! — възкликна мисис Оливър. — Отново ме заболя глава и се чувствам зле.

Поаро не обърна внимание на молбата ѝ.

— Изобщо имаме ли убийство? Вие казвате — мащехата, но аз отговарям, че мащехата не е мъртва. Така че засега *нямаме* убийство. Но все пак *трябва* да е станало. Ето защо първо си задавам въпроса кой е мъртъв? При мен идва някой и споменава за убийство, което е било извършено някъде. Аз обаче не мога да го *открия*! Онова, което се каните да ми кажете отново, е, че опитът за убийство на Мери Рестарик би ни свършил добра работа, но това не удовлетворява Еркюл Поаро.

— Наистина не мога да разбера какво повече искате? — попита мисис Оливър.

— *Искам убийство* — заяви Еркюл Поаро.

— Звучи толкова кръвожадно!

— Търся убийство, но не го откривам. Влудяващо е. Ето защо ви моля да поразсъждавате с мен.

— Имам чудесна идея — възкликна мисис Оливър. — Да предположим, че Андрю Рестарик е убил първата си съпруга, преди да замине за Южна Африка. Мисли ли сте върху тази възможност?

— Разбира се, че не съм мислил за нищо такова — отвърна възмутено Поаро.

— Е, аз пък мислих. Много интересно. Бил е влюбен в другата жена и е искал да се отърве от нея, така че я убива, без да бъде заподозрян.

От Поаро се изтръгна дълбока въздишка на раздразнение.

— Но съпругата му е починала единайсет или дванайсет години след заминаването му за Южна Африка, а детето му едва ли е било замесено в убийството на майка си, след като е било на пет години.

— Би могла да даде на майка си неподходящо лекарство или може би Рестарик просто ѝ е казал, че тя е умряла. В крайна сметка ние не знаем дали тя е мъртва.

— Аз зная — заяви Еркюл Поаро. — Направих запитване. Първата мисис Рестарик е починала на 14 април 1963 година.

— Откъде знаете тези неща?

— Наех човек да ги провери. Моля ви, мадам, не правете прибързани и невероятни заключения.

— Реших, че разсъжденията ми са доста умни — обиди се мисис Оливър. — Ако описвах случая в роман, щях да го обясня така. Детето щеше да го е извършило. Не по своя воля, а по нареждане на баща си е дало на майка си да пие отвара от стрити семена на татул.

— *Nom d'un nom d'un nom!* — възкликна Поаро.

— Добре, кажете вашия вариант.

— За съжаление нямам какво да предложа. Търся убийство, но не го намирам. Дори и след като Мери Рестарик се разболява, влиза в болница, поправя се и се връща вкъщи, после отново се разболява. Ако потърсят по-внимателно, вероятно ще открият арсен или нещо подобно скрито някъде от Норма.

— Точно това са намерили.

— Е, мосю Поаро, наистина, какво *още* искате?

— Искам да обърна малко повече внимание на значението на думите. Момичето ми каза същите думи, които е изрекла пред прислужника ми, Джордж. Тя нито веднъж не е произнесла: „Опитах се да убия някого“ или „Опитах се да убия мащехата си“. Говореше за убийство, *което е било извършено*, което вече се е *случило*. Определено се е *случило*. Използва минало време.

— Предавам се — каза мисис Оливър. — Просто не искате да повярвате, че Норма се е опитала да убие мащехата си.

— Не, аз смятам, че е напълно възможно Норма да се е опитала да го направи. Дори мисля, че вероятно така е станало. Допустимо е от психологическа гледна точка. При нейния размътен мозък. Но не е доказано. Помнете, че всеки би могъл да скрие арсен между вещите на Норма. Би могъл и баща ѝ да го направи.

— Вие май винаги си мислите, че съпрузите са тези, които убиват съпругите си — отбеляза мисис Оливър.

— Обикновено съпругът е най-вероятният извършител — поясни Еркюл Поаро, — така че човек преценява първо него. Би могло да бъде и момичето, Норма, или пък някой от прислугата, или момичето *au pair*, или старият сър Родерик. Или *самата мисис Рестарик*.

— Глупости. Защо?

— Може да има причини. Доста странни причини, но не и недопустими.

— Наистина, мосю Поаро! Не можете да подозирате всеки.

— *Mais oui*^[1], защо не. Подозирам всеки. Първо подозирам, после търся мотиви.

— И какви мотиви може да има бедната чужденка?

— Зависи от това какво прави в къщата, какви са мотивите ѝ да дойде в Англия и от още много други неща.

— Вие наистина сте луд.

— Или пък може да е Дейвид, вашият Паун.

— О, изсмукайте си го от пръстите. Дейвид не е бил там. Не се е доближавал до къщата.

— Доближавал се е. В деня, когато бях там, той се моташе из коридорите.

— Но не е слагал отрова в стаята на Норма.

— Откъде знаете?

— Но тя и това ужасно момче се обичат.

— Да, признавам, че така изглежда.

— Постоянно правите нещата да изглеждат сложни — оплака се мисис Оливър.

— Съвсем не. Нещата станаха сложни за мен. Нуждая се от информация. Само един човек може да ми я даде, но тя изчезна.

— Имате предвид Норма.

— Да, имам предвид Норма.

— Но тя не е изчезнала. Намерихме я, двамата с вас.

— Тя излезе от онова кафене и изчезна отново.

— Оставихте я да си отиде? — Гласът на мисис Оливър потрепери от укор.

— За съжаление!

— *Позволихте ѝ да си отиде?* Защо не се опитахте да я намерите отново?

— Не съм казал, че не съм се опитвал да я намеря.

— Но до момента не сте успели. Мосю Поаро, наистина ме разочаровахте.

— Имам хипотеза — каза малко занесено Поаро. — Да, имам хипотеза, но ми липсва един елемент и поради това тя няма смисъл. Разбирате, нали?

— Не — отговори мисис Оливър. Главата вече наистина я болеше.

Поаро продължи да говори, но повече на себе си, отколкото на слушателката си, ако въобще можеше да се каже, че мисис Оливър го слуша. Беше му много ядосана и си помисли, че Норма е била съвсем права, като му е казала, че е твърде стар. Ето, тя я откри, обади му се по телефона, за да пристигне навреме, докато тя самата проследи другата половина на двойката. Беше оставила момичето на Поаро, а той какво направи — загуби го! Всъщност Поаро не беше свършил нищо полезно. Беше разочарована от него. Когато спре да говори, ще му го каже.

Поаро бавно и методично разясняваше хипотезата си:

— Навързват се. Да, навързват се. Ето защо е толкова трудно. Едно нещо се свързва с друго, после откривате, че се свързва с трето, което ви се е струвало извън схемата. Но се оказва, че не е. И така все повече хора попадат в кръга на подозрението. Подозрение в какво? Отново не знаем. Първо имаме момичето и въпреки лабиринта от противоречащи си факти, трябва да намеря отговора на най-важния въпрос. Дали момичето е жертва? Дали е в опасност? Или е много хитро и целенасочено създава такова впечатление? И двете хипотези са възможни. Нуждая се от още нещо. От някакво указание, което е там накъде. Сигурен съм.

Мисис Оливър тършуваше в чантата си.

— Не мога да разбера, защо никога не откривам аспирин, когато ми трябва — каза тя с раздразнение.

— Имаме едно семейство, с което можем да се заловим. Бащата, дъщерята и мащехата. Животът на тримата е взаимно свързан. Имаме и един възрастен чичо, малко откачен, с когото живеят. Имаме момичето Соня. Тя е свързана с чичото. Работи за него. Хубава е и има добри

обноски. Той е очарован от нея. Нека кажем, че той е хлътнал по нея. Но каква е ролята ѝ в семейството?

— Искате да научите английски, предполагам — изрази мнението си мисис Оливър.

— Тя се е срещала с един от служителите на Херцеговското посолство. В „Кю Гардънс“. Виждали са се, но не са разговаряли. Тя оставила една книга, която той взел...

— За какво става дума? — попита мисис Оливър.

— Дали има нещо общо с нашата хипотеза? Засега не знаем. Изглежда малко вероятно, но може да се окаже важно. Дали Мери Рестарик не се е натъкнала неволно на нещо, застрашаващо момичето?

— Само не ми казвайте, че случката има нещо общо с шпионажа.

— Не го твърдя, а се чудя.

— Сам казахте, че старият сър Родерик е хахо.

— Не става въпрос, дали той е хахо или не. По време войната е бил важна личност. През ръцете му са минавали важни документи. Изпращали са му писма със секретно съдържание. Писма, които му е било позволено да запази, след като са престанали да бъдат секретни.

— Говорите за войната, а тя беше преди много години.

— Така е. Но миналото не изчезва само защото годините отминават. Намират се нови съюзници. В официалните речи това се отхвърля, онова се отрича, говорят се куп лъжи. Да предположим, че все още се пазят писма или документи, които могат изцяло да променят представата за дадена личност. Разбирате, че не ви говоря конкретно, а само правя предположения. Но предположения, които от опита си зная, че са възможни. Може да се окаже изключително важно унищожаването на някакви писма или документите, или предоставянето им на чуждо правителство. Кой би се справил по-добре с подобна задача от едно очарователно младо момиче, което помага на един възрастен аристократ да събира материали за мемоарите си. В днешно време всеки пише мемоари. Човек не може да им забрани. Да предположим, че мащехата получава малка доза от нещо в храната си в деня, когато услужливата секретарка, която е и момиче *au pair*, се занимава с готвенето? Да предположим също, че същата тази секретарка нарежда нещата така, че подозрението да падне върху Норман?

— Що за изкривен ум имате! — възкликна мисис Оливър. — Искам да кажа, че всичко, което казахте не може да се случи.

— Така е. Има твърде много предположения. Кое е вярното? Норма напуска дома си и отива в Лондон. Както ми обяснихте, тя е третото момиче, което дели апартамент с други две. Тук отново се появява хипотеза. Другите две момичета са ѝ непознати. Но какво научавам? Клодия Рийс-Холанд е личната секретарка на бащата на Норма. Отново имаме свързващо звено. Чиста случайност ли е? Или се крие нещо друго? Казахте ми, че второто момиче е модел и познава момчето, което вие наричате „Пауна“ и в което Норма е влюбена. Отново свързващо звено. Още свързващи звена. Каква е ролята на Дейвид, Пауна? Влюбен ли е в Норма? Изглежда, че е. Родителите ѝ не го харесват, но това е естествено.

— Странно е, че Клодия Рийс-Холанд е секретарка на Рестарик — отбеляза замислено мисис Оливър. — Бих казала, че проявява изключителни способности във всичко, с което се захване. Вероятно тя е блъснала жената от прозореца на седмия етаж.

Поаро бавно се извърна към нея.

— Какво казахте? — попита той. — Какво казахте?!

— Просто една от наемателките на апартаментите! Дори името ѝ не зная. Паднала е от един прозорец на седмия етаж, или пък се е хвърлила от него и се е убила.

Гласът на Поаро прозвуча високо и сурово.

— Не сте ми казали — обвини я той.

Мисис Оливър се втренчи изненадано в него.

— Не разбирам какво имате предвид?

— Не разбирате ли? Помолих ви да ми кажете, дали сте чули за нечия смърт. Ето какво имам предвид. *Смърт*. А ми казахте, че няма. Сетихте се само за опита за отравяне. *Все пак се оказа, че има*. Смърт в... как се казваше този блок?

— „Бороудин Меншънс“.

— Да, да. И кога се е случило?

— Било е самоубийство или нещо такова. Мисля... да, станало е седмица преди да отида там.

— Чудесно! И как научихте?

— Един млекар ми каза.

— *Bon Dieu*^[2], един млекар!

— Просто се беше разприказвал — поясни мисис Оливър. — Стори ми се много тъжно. Мисля, че е станало през деня. Много рано сутринта.

— Как се казва жената?

— Нямам представа. Май не ми каза.

— Млада, стара или на средна възраст?

— Ами — замисли се мисис Оливър, — не спомена точната ѝ възраст. Но май каза около петдесет.

— Чудя се дали някое от момичетата е знаело.

— Откъде да зная. Никоя не го спомена.

— А вие не се сетихте да ми го кажете.

— Ама наистина, мосю Поаро, струва ми се, че няма нищо общо. Въпреки че може и да има... Но изглежда никой не си го е помислил.

— Но има връзка. Норма живее в този блок и един ден някой се самоубива (разбирам, че такова е общото становище). Тоест, някой се хвърля от прозореца на седмия етаж или пада от него *и се убива*. И после? Няколко дни по-късно, след като ви е чула да говорите за мен на едно парти, Норма идва да ме посети и ми съобщава, че може би е извършила убийство. Не виждате ли? Една смърт и няколко дни по-късно се появява човек, който смята, че е извършил убийство. Да, *сигурно това е убийството*.

На мисис Оливър ѝ се искаше да каже „глупости“. Не посмя, но си го помисли.

— Ето го липсващият елемент, който не знаех. Той трябва да свърже всичко останало! Да, да. Все още не зная *как*, но така *трябва да е*. Трябва да помисля. Непременно трябва да помисля. Трябва да се прибера вкъщи и да мисля, докато малките парченца постепенно си дойдат на място... защото последното, което научих ще ги свърже. Да. Най-сетне. Най-сетне ще открия. — Той се надигна: — *Adieu*^[3], *chere* мадам — и забърза към вратата.

Мисис Оливър се поуспокои.

— Глупости — измърмори тя в празната стая. — Абсолютни глупости. Чудя се дали четири аспирина са твърде много.

---

[1] Mais oui (фр.) — но да. — Б. пр. ↑

[2] Bon Dieu (фр.) — мили Боже. — Б.пр. ↑

[3] Adieu (фр.) — сбогом. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ПЕТНАДЕСЕТА

До лакътя на Еркюл Поаро стоеше чаша билков чай, приготвен от Джордж. Поаро отпиваше и мислеше. Мислеше по начин малко странен за него. Използваше техниката на човек, който подбира мислите си сякаш подрежда парченца от мозайка. След време те щяха да се наредят и да образуват ясна картина. В момента важен бе подборът, разделянето. Отци от билковия чай, остави чашата, положи ръце върху дръжките на стола си и в главата му започнаха да изникват едно по едно парченцата от мозайката. Щом го разпознаеше, намираше му мястото. Парченца небе, парченца зелен бряг, може би онези раирани парченца са от тигър...

Усети болка в краката си, стегнати в лачени обувки. Тръгна мислено по пътя, предложен от добрата му приятелка мисис Оливър. Започна оттам. Мащехата. Припомни си как стои, сложил ръка върху портата. Видя една жена, която наведена подкастрираше роза. Тя се бе обърнала и го бе погледнала. Какво имаше тук за него? Нищо. Златиста коса, ярка като узряло житно поле, с букли и къдри, които му напомниха прическата на мисис Оливър. Той леко се усмихна. Косата на мисис Рестарик обаче, бе по-прилежно подредена, отколкото тази на мисис Оливър. Златистият ѝ ореол изглеждаше малко голям за лицето ѝ. Спомни си как старият сър Родерик му спомена, че носи перука, защото прекарала тежка болест. Тъжно за една толкова млада жена. Като поразмисли му се стори, че прическата на мисис Рестарик изглежда необичайно тежка. Беше някак прекалено скована, прекалено добре нагласена. Съсредоточи се върху перуката, ако *беше* перука, въпреки че със сигурност можеше да разчита на казаното от сър Родерик. Замисли се за нея, за да прецени дали тя има някакво значение. Припомни си разговора, който проведеха. Казаха ли си нещо важно? Реши, че не. После влязоха и една стая. Беше без собствен облик. Подобна можеше да се види и в други къщи. Две картини на стената, едната изобразяваше жена в гълъбовосива рокля. Имате тънки, плътно стиснати устни. Косата ѝ бе някак сивкава. Първата

мисис Рестарик. Изглеждаше като че ли е по-стара от съпруга си. Неговият портрет беше поставен на срещуположната стена. И двата портрета бяха хубави. Лансбергер бе добър портретист. Мисълта му се насочи към портрета на съпруга. Първия път не го бе разгледал така добре, както по-късно в кабинета.

Рестарик...

Андрю Рестарик и Клодия Рийс-Холанд. Имаше ли нещо между тях? Бяха ли техните отношения нещо повече от служебните между шеф и подчинен? Сякаш не. Рестарик се бе върнал в страната след дългогодишно отсъствие. Нямаше близки приятели и роднини. Беше обезпокоен и притеснен от характера и поведението на дъщеря си. Вероятно бе свършено естествено да се обърне към изключително компетентната си секретарка и да я помоли да му съдейства да намери жилище за дъщеря си в Лондон. За нея е било естествено да предложи апартамента си, след като е търсила трето момиче. Третото момиче... Тази фраза бе научил от мисис Оливър и тя постоянно изплуваше в съзнанието му. Сякаш имаше и друго значение, което по някаква причина той не можеше да разбере.

Прислужникът му Джордж влезе в стаята и затвори дискретно вратата след себе си.

— Търси ви една млада дама, сър. Младата дама, която идва онзи ден.

Думите му като че ли прекалено добре се свързаха с мислите на Поаро, който стреснато се изправи на стола си.

— Младата дама, която дойде по време на закуска ли?

— О, не, сър. Имам предвид момичето, което пристигна за сър Родерик Хорсфийлд.

— А! — възкликна Поаро и повдигна вежди. Поканете я. Къде е тя?

— В стаята на мис Лемън, сър.

— Да, доведете я.

Соня не изчака Джордж да съобщи за нея. Влезе преди него в стаята с бързи и енергични стъпки.

— Беше трудно да се измъкна, но дойдох да ви кажа, че не съм взимала онези документи. Не съм откраднал нищо. Разбирате ли?

— Някой обвинил ли ви е? — попита Поаро. — Седнете, мадамозел.

— Не искам да сядам. Имам много малко време. Само дойдох да ви кажа, че не отговаря на истината. Аз съм много честна и върша онова, което ми кажат.

— Разбирам. Твърдите, че не сте взимали никакви документи, материали или писма от дома на сър Родерик. Така ли?

— Да. И дойдох да ви го кажа. *Той* ми вярва. *Той* знае, че аз не бих направила подобно нещо.

— Добре тогава. Приемам изявлението ви.

— Мислите ли, че ще откриете тези документи?

— Занимавам се с други неща в момента — отвърна Поаро. — Документите на сър Родерик ще трябва да почакаат.

— Той се тревожи. Много се тревожи. Има нещо, което не мога да му кажа, но ще го кажа на вас. *Той губи разни неща*. Не прибира документите си там, където после ги търси. Слага ги... как да се изразя... на странни места. О, зная. Подозирате мен. Всички ме подозират, защото съм чужденка. Защото идвам от друга страна и си мислят, че... мислят си, че крада секретни документи, както се разказва във вашите глупави английски истории за шпиони. Аз не съм такава. Аз съм интелектуалка.

— Аха. Добре е да го зная — каза Поаро и попита: — Има ли нещо друго, което желаете да ми кажете?

— Защо трябва да има?

— Човек никога не знае.

— За какви други случаи споменахте?

— Е, не искам да ви задържам. Сигурно днес е свободният ви ден.

— Да. Имам един ден в седмицата, в който мога да върша каквото пожелая. Мога да идвам в Лондон, мога да ходя в Британския музей.

— О да, както и в други музеи несъмнено.

— Така е.

— И в Националната галерия, за да разглеждате картини. А в хубав ден можете да отидете до Кенсингтън Гардънс или може би чак до Кю Гардънс.

Тя се скова... Хвърли му ядосан, питащ поглед.

— Защо казахте Кю Гардънс?

— Защото там има много красиви растения, дървета и храсти. Не бива да пропускате Кю Гардънс. Входната такса е много ниска. Струва ми се, че е едно или две пени. И срещу нея можете да видите тропически дървета, или да седнете на пейка и да почетете книга. — Той ѝ се усмихна обезоръжаващо и с интерес забеляза, че нейната неловкост нарасна. — Но не бива да ви задържам, мадмоазел. Сигурно трябва да посетите приятели от едно посолство.

— Защо казвате това?

— Нямам конкретна причина. Както казахте, вие сте чужденка и е напълно възможно да имате приятели в посолството на страната ви.

— Някой ви е казал тези неща. Някой е отправил обвинение срещу мен! Казвам ви, че той е глупав стар човек, който си забутва документите. Това е всичко! Той не знае нищо важно. Няма никакви секретни документи или материали. Никога не е имал.

— Не мислите какво говорите. Времето минава, но някога той беше важна личност и знаеше важни тайни.

— Опитвате се да ме сплашите.

— Не, не. Не съм толкова мелодраматичен.

— Мисис Рестарик. Тя ви е наговорила тези неща. Не ме обича.

— Не ми е казвала подобно нещо.

— Е, и аз не я обичам. Тя е този тип жени, на които не вярвам. Мисля, че *тя* има тайни.

— Наистина ли?

— Да, мисля, че има тайни от мъжа си. Сигурна съм, че ходи в Лондон и на други места, за да се среща с чужди мъже. Във всеки случай поне с един.

— Много интересно — отбеляза Поаро. — Смятате, че се среща с друг мъж?

— Да. Тя ходи в Лондон много често и не вярвам, че винаги казва на мъжа си. Сигурно го заблуждава, че ходи на пазар, за да си купува разни неща. Всякакви неща. Той е зает в кантората и не се замисля защо жена му ходи в Лондон. Тя е повече в града, отколкото в провинцията. А се преструва, че много обича да се занимава с градината.

— Нямате ли представа кой е мъжът, с който се среща?

— Откъде да знам? Не я следя. Мистър Рестарик не е подозрителен човек. Вярва на жена си. Мисли си, че тя винаги ходи по

работа. Освен това ми се струва, че се тревожи за дъщеря си.

— Да, очевидно е обезпокоен за дъщеря си. Какво знаете за нея? Добре ли я познавате?

— Не я познавам много добре. Ако ме питате какво *мисля*... ами ще ви кажа. Мисля, че е луда.

— Мислите, че е луда? Защо?

— Понякога говори странни неща. Вижда неща, които ги няма.

— Вижда неща, които ги няма?

— Хора, които не са там. Понякога е много развълнувана, а друг път изглежда като че ли сънува. Говорите ѝ, а тя не чува. Не отговаря. Мисля, че има хора, които тя желае да са мъртви.

— Имате предвид мисис Рестарик?

— И баща си. Гледа го, като че ли го мрази.

— Защото и двамата се опитват да попречат на женитбата ѝ с младежа, който си е избрала?

— Да. Не искат това да стане. Прави са, разбира се, но тя се ядосва. Някой ден — добави Соня, като весело поклати глава, — мисля, че тя ще се самоубие. Надявам се, че няма да направи нещо толкова глупаво, но така постъпва човек, който е силно влюбен — тя повдигна рамене. — Е, аз сега тръгвам.

— Кажете ми още нещо. Мисис Рестарик носи ли перука?

— Перука? Откъде да знам? — тя се замисли за момент. После отговори: — Май да. Удобна е за пътуване. А е и модерно. Понякога и аз си слагам. Една *зелена*. Или поне преди го правех. Сега си тръгвам — повтори тя и излезе.

ГЛАВА ШЕСТНАДЕСЕТА

— Днес имам много работа — обяви Еркюл Поаро, когато на другата сутрин стана от масата за закуска и отиде при мис Лемън. — Трябва да направя някои запитвания. Свършихте ли необходимите разследвания, уредихте ли ми срещите, свързахте ли се, с когото трябваше?

— Естествено — отговори мис Лемън. — Всичко е тук — и тя му подаде малко куфарче.

Поаро прегледа набързо съдържанието му и кимна с глава.

— Винаги мога да разчитам на вас, мис Лемън — отбеляза той със задоволство. — *C'est fantastique*^[1]!

— Наистина, мосю Поаро, не виждам нищо фантастично. Дадохте ми нареждания и аз ги изпълних. Напълно естествено.

— Хм. Не е толкова естествено — каза Поаро. — Често давам нареждания на електротехниците, на тези от службата за газ, на мъжа, който идва да поправя разни работи, а те винаги ли ги изпълняват? Рядко, много рядко.

Той излезе в коридора.

— По-дебелото ми палто, Джордж. Мисля, че настъпват есенните студове.

Надникна отново в стаята на секретарката си.

— Между другото, какво мислите за младата жена, която ме посети вчера?

Мис Лемън тъкмо беше поставила пръсти върху клавишите на пишещата машина и отговори с една дума:

— Чужденка.

— Да, да.

— Несъмнено чужденка.

— Нещо друго да ви е направило впечатление?

Мис Лемън се замисли.

— Нямах възможност да я преценя — после колебливо добави: — Изглеждаше разстроена от нещо.

— Да. Виждате ли, подозират я в кражба. Не на пари, а на документи, принадлежащи на работодателя ѝ.

— Боже мой. Важни ли са?

— Много вероятно. Но е напълно възможно да не липсват.

— Е, добре — каза мис Лемън и му хвърли онзи поглед, с който винаги изразяваше желанието си да се отърве от него, за да се захване с работата си. — Винаги съм смятала, че е добре да познаваш човека, който наемаш, а още по-добре е, ако е англичанин.

Еркюл Поаро излезе. Първата му цел беше „Бороудин Меншънс“. Взе такси. Влезе в двора на блока, за да го разгледа. Пред единия вход стоеше униформен портиер, който си свирукаше весела мелодия. Когато Поаро го приближи, портиерът се извърна очаквателно към него:

— Да, сър?

— Чудя се — започна Поаро, — дали не можете да ми разкажете за един тъжен инцидент, случил се наскоро тук.

— Тъжен инцидент? — изненада се портиерът. — Не зная подобно нещо.

— Една дама, която се е хвърлила или е паднала от горните етажи и се е убила.

— О, *това* ли? Не зная нищо, защото съм тук от една седмица, разбирате ли. Хей, Джоу.

Втори портиер се показва от другия вход на блока и дойде при тях.

— Знаеш ли нещо за дамата, която е паднала от седмия етаж. Май е било преди месец.

— Не беше толкова отдавна — отвърна Джоу. Той би възрастен човек и говореше бавно. — Ужасна история.

— Тя веднага ли почина?

— Да.

— Как се казваше? Разбирате ли, може би е била моя роднина — поясни Поаро. Не беше от хората, които имат скрупули, когато лъжат.

— Наистина, сър. Съжалявам да го чуя. Беше някоя си мисис Шарпантие.

— От дълго време ли живееше тук?

— Ами нека си помисля. Май от около година или година и половина. Не, струва ми се, че беше от две години. Апартамент № 76,

седмия етаж.

— Това последният етаж ли е?

— Да, сър. Казваше се мисис Шарпантие.

Поаро не настоя за повече подробности, защото се предполагаше, че би трябвало да ги знае, след като жертвата му е роднина. Той попита:

— Предизвика ли много въпроси и вълнения? По кое време се случи?

— В пет или шест сутринта, струва ми се. Без никакво предупреждение. Просто полетя надолу. Въпреки, че беше много рано почти веднага се събра тълпа. Някои дори прескочиха бариерата. Знаете какви са хората.

— Разбира се и полицията е дошла.

— О да, полицията дойде много бързо. А също лекар и линейка. Както си му е реда — добави портиерът с тона на човек, който вижда хора да се хвърлят от прозореца на седмия етаж поне един — два пъти месечно.

— Предполагам, че наемателите от другите апартаменти също са наизлезли, когато са разбрали какво се е случило?

— О, не бяха много. Поради шума от уличното движение и всичко наоколо, повечето от тях не бяха чули нищо. Някой каза, че изпищяла докато летяла надолу, но не така силно, че да предизвика сериозна тревога. Само хората, които минаваха по улицата видяха какво се случи. После, разбира се, се струпаша много хора и протягаха шии през бариерата. Нали знаете как става при злополуки?

Поаро го увери, че знае какво става.

— Тя сама ли живееше? — попита Поаро небрежно.

— Да.

— Но предполагам, че е имала приятели сред другите обитатели на блока?

— Може и да е имала — повдигна рамене Джоу и поклати глава.

— Не зная. Никога не съм я виждал в ресторанта с някой от другите наематели. Понякога водеше на вечеря приятели от вън. Не, не бих казал, че беше близка с някой от блока. Ако искате да научите нещо повече за нея, ще направите най-добре — предложи малко нервно Джоу — да отидете и да си поговорите с мистър Макфарлън, домоуправителя.

— А, благодаря. Да, точно това възнамерявам да сторя.

— Кантората му е в онзи блок там, сър. На приземния етаж. Ще видите табелката на вратата.

Поаро се насочи натам. Извади от куфарчето си писмото, което лежеше най-отгоре. С него го бе снабдила мис Лемън. На плика беше написано „Мистър Макфарлън“. Той се оказа проникателен и приятен мъж на около четирийсет и пет. Поаро му подаде писмото. Той го отвори и го прочете.

— Да — каза той, — разбирам.

Остави го на бюрото си и погледна Поаро.

— Собствениците ми нареждат да ви помогна с каквото мога, относно тъжната кончина на мисис Луиз Шарпантие. Какво точно искате да научите, мосю... — той погледна отново в писмото, — мосю Поаро?

— Съвсем дискретно е — каза Поаро. — Полицията и един адвокат са се свързали с нейните роднини. Те обаче ме помолиха, когато пристигна в Англия, да разбера нещо повече за *конкретните* факти, ако ме разбирате. Доста стряскащо е, когато човек изведнъж получи само официалната информация.

— Да, така е. Да, напълно ви разбирам. Е, ще ви кажа всичко, което зная.

— Колко време е живяла тук и как е наела апартамента?

— Живее тук... мога да погледна точната дата... от около две години. Имаше свободен апартамент и предполагам, че дамата, която го напусна, е била нейна позната и предварително я е уведомила. Казваше се мисис Уайлдър. Работеше в БиБиСи. Известно време живя в Лондон, но замина за Канада. Много приятна дама. Не мисля, че е познавала добре мъртвата. Просто е споменала, че освобождава апартамента, Мисис Шарпантие го хареса.

— Според вас подходящ наемател ли беше?

Мистър Макфарлън се поколеба леко, преди да отговори.

— Да, подходящ наемател беше.

— Не се притеснявайте и ми кажете — подкани го Еркюл Поаро.

— Имало е шумни сбирки, а? Била е малко... как да се изразя... прекалено свободна в забавленията си?

Мистър Макфарлън остави настрана дискретността си.

— Имаше няколко оплаквания, но най-вече от възрастни хора.

Еркюл Поаро направи многозначителен жест.

— Падаше си по бутилката, сър, а и компанията ѝ беше доста съмнителна. От време на време създавах неприятности.

— Имаше ли слабост към мъжете?

— Е, не бих искал да го коментирам.

— Да, да, разбирам, но човек се досеща.

— Не беше много млада.

— Външният вид много често подвежда. На колко години беше според вас?

— Трудно е да се каже. Четирийсет, четирийсет и пет. — После добави: — Знаете ли, здравето ѝ не беше добро.

— *Разбрах това.*

— Несъмнено пиеше твърде много. После се чувстваше много потисната. Беше загрижена за здравето си. Постоянно ходеше по лекари, но не им вярваше. Дамите понякога си втълпяват, особено на тази възраст... мислеше, че има рак. Сигурна беше. Лекарят я уверяваше, че няма, но тя не му вярваше. На предварителното следствие той потвърди, че е била здрава. Е, човек всеки ден чува подобни неща. Нави си го на пръста и един ден... — Той кимна.

— Много тъжно — отбеляза Поаро. — Имаше ли приятели сред наемателите в блока?

— Не. Виждате ли, тази сграда не предразполага към създаване на приятелства. Повечето хора работят.

— Помислих си за мис Клодия Рийс-Холанд. Чудя се дали са се познавали?

— Мис Рийс-Холанд? Не, не мисля. О, искам да кажа, че вероятно са се срещали, разговаряли са в асансьора, нещо такова. Но не мисля, че са имали по-близки контакти. Виждате ли, от различни поколения са. Имам предвид... — Мистър Макфарлън изглеждаше малко объркан.

Поаро се зачуди защо и подметна:

— Мисля, че едно от момичетата, което дели апартамента с мис Холанд е познавало мисис Шарпантие. Мис Норма Рестарик.

— Така ли? Не знаех. Тя отскоро е тук и слабо я познавам. Изглежда доста уплашена млада дама. Според мен неотдавна е завършила училище. Има ли още нещо, което мога да направя за вас, сър?

— Не, благодаря ви. Бяхте много любезен. Чудя се дали е възможно да разгледам апартамента. Само, за да мога да кажа... — Поаро замълча, като не уточни какво да може да каже.

— Ами, нека да проверя. Някой си мистър Травърс го е наел. Той по цял ден е в града. Да, да, ако искате, ще дойда с вас, сър.

Те се качиха на седмия етаж. Когато мистър Макфарлън пъхаше ключа в бравата, една от цифрите на номера падна и едва не се удари в лачените обувки на Поаро. Той се дръпна и се наведе да я вдигне. Постави я много внимателно на мястото ѝ.

— Тези номера са се разхлабили — отбеляза той.

— Много съжалявам, сър. Ще се обадя да ги оправят. Да, от време на време се разхлабват. Е, ето го.

Поаро влезе в дневната. В момента изглеждаше съвсем безлична. Тапетите, които покриваха стените, имитираха светъл фурнир. Мебелите бяха обикновени, но удобни. Единствените предмети, които внасяха някаква лична атмосфера бяха няколко книги и един телевизор.

— Виждате ли, всички апартаменти са почти обзаведени — поясни мистър Макфарлън. — Не е нужно наемателите да донасят свои неща, освен ако не пожелаят. Ние много се грижим за хората, които живеят тук.

— Десенът на тапетите еднакъв ли е навсякъде?

— Не напълно. Хората изглежда харесват цвета на светлия фурнир. Подходящ фон за картини. Различни са обаче стенните пана срещу вратата. Разполагаме с разнообразни пана, от които могат да си избират. В комплекта са включени десет вида — произнесе с известна гордост мистър Макфарлън. — Има едно японско, много артистично, не мислите ли? Имаме едно друго, което е като английска градина, едно много впечатляващо с птици, едно с дървета, с Арлекин с интересен абстрактен ефект — линии и кубове в контрастни цветове и така нататък. Всички са рисувани от добри художници. Мебелите навсякъде са еднакви. Има два цвята. Разбира се, хората могат да добавят каквото пожелаят, но обикновено не го правят.

— Повечето от тях като че ли не са домошари — предположи Поаро.

— Не, по-скоро приличат на прелетни птици. Някои са доста ангажирани и държат на комфорта и добрата канализация, но не

обръщат внимание на украсата. Въпреки че сме имали един-двама от типа „направи си сам“, които от наша гледна точка не са много подходящи. В договора трябваше да сложим клауза, според коя го те трябва да възстановят нещата така, както са ги заварили или да платят за възстановяването им.

Доста се бяха отдалечили от темата за смъртта на мисис Шарпантие. Поаро се доближи до прозореца.

— От тук ли беше? — промърмори деликатно гой.

— Да. От този прозорец. Левият. Има и балкон.

Поаро погледна надолу и отбеляза:

— Седем етажа. Доста е високо.

— Да. За щастие смъртта е настъпила мигновено. Разбира се, може да е било и несчастен случай.

Поаро поклати глава.

— Мистър Макфарлън, не говорите сериозно. *Сигурно* е било нарочно.

— Е, на човек винаги му се иска да допусне по-безобидната възможност. Боя се, че тя не беше щастлива.

— Благодаря — каза Поаро, — за изключителната ви любезност. Ще мога да обрисувам много ясно картината на роднините ѝ във Франция.

Собствената му представа обаче съвсем не беше толкова ясна, колкото би искал. До момента нищо не подкрепяше хипотезата му, че смъртта на Луиз Шарпантие има важно значение. Замислено повтори малкото и име. Луиз... Защо това име му навяваше нещо познато? Той поклати глава. Благодаря на мистър Макфарлън и си тръгна.

---

[1] *C'est fantastique* (фр.) — това е фантастично. — Б.пр. ↑

ГЛАВА СЕДЕМНАДЕСЕТА

Главен инспектор Нийл изглеждаше много официален седнал зад бюрото си. Любезно поздрави Поаро и му посочи стол. Поведението на инспектора се промени веднага щом младият човек, който бе въвел Поаро, излезе.

— А сега пък кого преследваш, стари дяволе?

— Колкото до това, вече знаеш — отвърна Поаро.

— О да, изрових разни работи, но не мисля, че в тази дупка има нещо, което те интересува.

— Защо го наричаш дупка?

— Защото приличаш на котарак ловец. На котарак, който седи до дупката и чака да изскочи мишката. Е, ако питаш мен, точно в тази дупка няма мишка. Имай предвид, не казвам, че не можеш да изкопаеш някои съмнителни сделки. Знаеш ги тези финансисти. Смея да твърдя, че си падат по далаверите с разни там полезни изкопаеми, суровини, концесии, нефт и тем подобни. Но фирмата „Джошуа Рестарик“ има добра репутация. Фамилен бизнес... или поне е бил... но сега не можеш да го назовеш така. Саймън Рестарик не е имал деца, а брат му, Андрю Рестарик има само една дъщеря. От страна на майка ѝ има само една стара леля. Дъщерята на Андрю Рестарик е живяла с нея, след като е завършила училище и майка ѝ починала. Лелята е умряла преди шест месеца от удар. Струва ми се, че е била малко смахната. Числяла се е към няколко странни религиозни общества. Безобидни, общо взето. Саймън Рестарик е бил идеалният пример за хитър бизнесмен, а ѝ съпругата му е била подходяща за него. Оженили са се късно.

— А Андрю?

— Андрю изглежда е страдал от страст към пътешествията. Срещу него няма нищо лошо. Не се е задържал дълго наедно място. Бродил е из Южна Африка, Южна Америка, Кения и още много други места. Неведнъж брат му го е насилвал да се завърне, но неуспешно. Нито Лондон, нито бизнесът са му харесвали, но изглежда е наследил дарбата на рода Рестарик да прави пари. Търсил е полезни изкопаеми и

други подобни неща. Не с бил ловец на слонове или археолог, или плантатор. Сделките му винаги са се оказвали успешни.

— Значи той също по свой начин е бизнесмен.

— Да, така излиза. Не зная какво го е накарало да се върне в Англия след смъртта на брат му. Възможно е новата съпруга... той се е оженил отново. Красива жена, доста по-млада от него. В момента живеят при стария сър Родерик Хорсфийлд. Неговата сестра е била омъжена за чичото на Андрю Рестарик. Но предполагам, че само временно ще живеят там. Всичко, което ти разказах новост ли е за теб? Или вече го знаеш?

— По-голямата част съм чувал — отвърна Поаро. — В семейството, от двете страни, има ли случай ма лудост?

— Мисля, че няма. Като изключим старата леля и нейните странни религии. А то не е необичайно за жена, която живее сама.

— Значи всичко, което можеш да ми кажеш, е, че те имат много пари — отбеляза Поаро.

— Много пари — повтори главен инспектор Нийл. — И всички са много уважавани. Забележи, част парите на фирмата са от Андрю Рестарик. Концесии, мини, находища в Южна Африка. Бих казал, че когато всички те бъдат разработени и излязат на пазара, струват наистина много пари.

— И кой ще ги наследи?

— Зависи на кого ще ги остави Андрю Рестарик. Но очевидно жена му и дъщеря му.

— Значи един ден и двете ще наследят огромна сума пари?

— Така е. Предполагам, че парите ще бъдат под попечителство. Обикновено така постъпват в Сити.

— Няма ли друга жена например, която да го интересува?

— Не се знае подобно нещо. Не ми изглежда вероятно. Той си има красива нова съпруга.

— Някой младеж лесно би могъл да научи всичко това — отбеляза замислено Поаро.

— Имаш предвид да се ожени за дъщерята ли? Нищо не би могло да го спре, дори да я поставят под съдебна опека или нещо подобно. После, разбира се, баща ѝ може да я лиши от наследство, ако пожелае.

Поаро погледна надолу към прилежно подготвения списък в ръката си.

— А какво ще ми кажеш за галерията „Уедърбърн“?

— Чудя се как си попаднал на нея. Да не би някои клиент да е искал съвет от теб относно фалшификат?

— Те търгуват ли с фалшификати?

— Хората не търгуват с фалшификати — отговори главен инспектор Нийл укорително. — Там се случи нещо доста неприятно. Един милионер от Тексас дошъл да купува картини и платил огромни суми. От галерията му продали един Реноар и един Ван Гог. Картината на Реноар представлявала глава на малко момиче. Но около тази картина има нещо неясно. Няма причини да смятаме, че галерията я е купила с непочтени намерения. По този случай имаше разследване. Пристигнаха много експерти и дадоха оценките си. Всъщност, както обикновено, мненията им бяха противоречиви. Галерията предложи да си я вземе обратно. Милионерът обаче отказа, защото най-популярният експерт се закле, че картината е оригинал и той му повярва. Въпреки това, оттогава върху галерията лежи сянка на съмнение.

Поаро отново погледна в списъка.

— А мистър Дейвид Бейкър? Проучихте ли го?

— О, той е един от онази младежка сган... Мотаят се на разни банди и нахълтват в нощни клубове. Живеят от наркотици... хероин... кокаин... Момичетата са луди по тях. От този тип, за който те сълзливо се вайкат, че животът му е бил толкова тежък, а той е толкова талантлив. Картините му не се харесват. Нищо друго, освен добрият стар секс, ако питаш мен.

Поаро отново се консултира със списъка си.

— Знаеш ли нещо за депутата Рийс-Холанд?

— От политическа гледна точка е добре. Има „чене“. Една-две малко съмнителни сделки, но се измъкна съвсем чист. Бих казал, че е доста хитър. Натрупа пари, но по малко подозрителен начин.

Поаро стигна до последната точка от списъка си.

— А сър Родерик Хорсфийлд?

— Приятен старец, но малко хахо. Какъв нюх имаш, Поаро, надушваш всичко, нали? Специалните служби имаха доста неприятности, поради манията да се пишат мемоари. Никой не знае какви неразумни разкрития ще последват. Всички се надпреварват да извадят на бял свят онова, което си спомнят за грешките на другите. Обикновено няма голямо значение, но понякога... знаеш,

правителствата променят политиката си и не им се иска да бъде засегнато нечие самолюбие или да се разчуе нещо нередно, така че трябва да се опитаме да озаптим старците. Някои от тях не са никак лесни. Но ако искаш да надушиш нещо повече, трябва да отидеш в специалните служби. Не мисля, че има нещо нередно. Бедата е в това, че те не унищожават компрометиращите документи. Съхраняват всичко. Не смятам обаче, че има кой знае какво. Но имаме доказателства, че една държава слухти наоколо.

Поаро въздъхна дълбоко.

— Не ти ли помогнах? — попита главният инспектор.

— Много се радвам, че получих достоверна информация от официалната власт. Но не ми помогна много с онова, което ми каза. — Той отново въздъхна, после попита: — Какво би си казал, ако някой случайно ти подметне, че една жена, една млада привлекателна жена носи перука.

— Че в това няма нищо странно — отвърна главен инспектор Нийл и добави малко рязко: — Всеки път, когато пътуваме, жена ми си слага перука. Спестява й доста главоболия с прическата.

— О, извинявай — каза Еркюл Поаро.

На сбогуване главният инспектор попита:

— Предполагам, че вече си научил всичко по онзи случай на самоубийство в блока, за който се интересува. Бях ти изпратил информация.

— Да, благодаря. Научих поне официалните факти. Едно сухо описание на случая.

— Има нещо, за което си спомних, докато говорихме. Сега ще се сетя. Тази история беше доста тъжна. Весела жена. Имала е слабост към мъжете и достатъчно пари, за да живее добре. Нямала е големи проблеми, но пиела твърде много и тръгнала по наклонената плоскост. А после й влязла мухата, както често се случва с жени като нея. Решават, че имат рак или нещо такова. Консултират се с лекар, който им казва, че всичко е наред. Те се прибират у дома и решават, че докторът ги лъже. Ако питаш мен, причината обикновено е в откритието, че вече не са така привлекателни за мъжете, както преди. Това наистина ги потиска, горките. Да, непрекъснато се случват подобни неща. Мисис Шарпантие е само една от тези нещастници. Предполагам, че е била самотна, бедната. Не мисля че... — и той спря.

— О, да. Разбира се. Спомних си. Пита ме за един депутат Рийс-Холанд. Той самият обича да се забавлява по един дискретен начин. Така или иначе Луиз Шарпантие е била негова любовница известно време. Това е.

— Връзката била ли е сериозна?

— Не бих казал. Ходили са заедно по разни съмнителни клубове. Нали знаеш, че държим под око подобни места. Но в пресата никога не се е появявало нищо. Нищичко.

— Разбирам.

— Но все пак връзката е продължила известно време. Виждали са ги заедно около шест месеца, но не считам, че тя е била единствена за него, нито пък той за нея. Така че от този факт не можеш нищо да извлечеш, нали?

— Не мисля така — каза Поаро.

„И все пак — продължи да си говори той, докато слизаше надолу по стълбите, — има връзка. Това обяснява объркването на мистър Макфарлън. Една много тънка нишка между депутата Емлин Рийс-Холанд и Луиз Шарпантие. Може и нищо да не означава. А и защо ли трябва да означава нещо? Но... зная прекалено много — ядоса се на себе си Поаро. — Зная прекалено много. Знам за всички и за всичко по нещо, но не мога да сглобя картината. Половината от фактите са маловажни. Трябва ми схема. Схема.“

— Давам кралство за схема — проговори несъзнателно на глас Поаро.

— Моля? — погледна го стреснато момчето от асансьора.

— Нищо — каза Поаро.

Поаро се спря пред вратата на галерия „Уедърбърн“, за да разгледа една картина, която изобразяваше три заплашително изглеждащи крави със силно удължени тела в сянката на колосални вятърни мелници със сложна конструкция. Между кравите, мелниците и много любопитния пурпурен цвят на картината като че ли нямаше никаква връзка.

— Интересно, нали? — чу се мек мъркащ глас.

До него стоеше мъж на средна възраст. Първото нещо, което се забелязваше у него, бе усмивката му, разкриваща прекалено много прекрасни бели зъби.

— Такава свежест.

Имаше големи бели пухкави ръце, които размахваше сякаш танцуваше сложен източен танц.

— Интелигентна изложба. Закрихме я миналата седмица. Онзи ден открихме изложба на Клод Рафейъл. Ще премине добре. Наистина много добре.

— А! — възкликна Поаро.

Мъжът разтвори сивите кадифени завеси и го въведе в една дълга стая.

Поаро даде няколко внимателни и уклончиви оценки. Закръгленият мъж го хвана свойски под ръка. Очевидно чувстваше, че е попаднал на някой, който не бива да бъде изпуснат. Беше много обигран в изкуството да продава. Усещаш веднага, че си добре дошъл в неговата галерия и ако желаеш можеш да стоиш цял ден, без да купиш нещо. Да разглеждаш и да се радваш на тези очарователни картини, въпреки че когато влезеш в галерията в първия момент, не ти се струват толкова очарователни. Когато си излезеш обаче, вече ще си убеден, че думата „очарователни“ ги описва най-точно. След като получиш няколко компетентни съвета и направиш няколко аматьорски забележки в духа на: „Харесвам повече тази“, мистър Боскум окуражително ще отговори нещо от рода на: „Интересно, че казвате точно това. Ако мога така да се изразя, то показва вашата голяма проникателност. Знаете ли, обичайната реакция не е такава. Повечето хора предпочитат... е, бих казал, нещо по-разбираемо, като това...“ — и той посочва към едно платно със зелени и сини райета в единия ъгъл, — „но тази, да, веднага уловихте качеството. Самият аз... разбира се, излагам професионалното си мнение... смятам, че тя е един от шедьоврите на Рафейъл“.

Двамата с Поаро, наклонили настрани глави, разглеждаха един оранжев диамант с две човешки очи, които сякаш висяха от него на нещо като нишки от паяжина. Между тях, очевидно се установи приятелско отношение и времето сякаш бе спряло. Поаро попита:

— Струва ми се, че някоя си мис Франсес Кари работи за вас, нали?

— А, да. Франсес. Умно момиче. Много артистично и компетентно. Току-що се върна от Португалия, където аранжира една изложба. Много успешна изложба. Самата тя е добър художник, но не

бих казал, че е истински творческа личност, ако ме разбирате. Справя се по-добре с бизнеса. Струва ми се, че и тя си го признава.

— Разбирам, че тя е покровител на изкуството.

— О, да. Интересува се от *Les jeunes*^[1]. Подкрепя талантиливите. Миналата пролет ме убеди да направим изложба на една малка група млади художници. Беше много успешна. Пресата я отбеляза. Е, скромно, нали разбирате. Да, тя има своите протежета.

— Аз съм малко старомоден. Някой от тези млади момчета — *vraiment*^[2]! — вдигна ръце Поаро.

— Ах — възкликна мистър Боскум снизходително, — не трябва да съдите по външния им вид. Просто мода, знаете. Бради и дънки или брокати и дълга коса. Ще отmine.

— Дейвид някой си — започна Поаро. — Забравих фамилията му. Изглежда мис Кари има високо мнение за него.

— Сигурен ли сте, че нямате предвид Питър Кардиф? Той е настоящето й протеже. Имайте предвид, че не съм *толкова* уверен в него, колкото тя. Той не е така *авангарден*, по-скоро е... определено е реакционен. Понякога твърде прилича на Бърн-Джоунс. Но човек никога не знае. Случва се. От време на време тя му позира.

— Дейвид Бейкър. Ето името, което се опитвах да си спомня — каза Поаро.

— Не е лош — отбеляза мистър Боскум без ентусиазъм. — Според мен му липсва *оригиналност*. Принадлежи към групата художници, за която ви споменах, но не направи особено впечатление. Добър художник е, но не забележителен. Не е оригинален!

Поаро се прибра вкъщи. Мис Лемън му поднесе писма за подпис и се оттегли, когато той ги подписа. Джордж внимателно му сервира *omellette fines herbes*^[3] и гарнитура. След обяда, когато Поаро се нагласи в креслото си с чаша кафе до лакътя, телефонът иззвъня.

— Мисис Оливър, сър — обяви Джордж. Вдигна телефона и го премести до него.

Поаро пое неохотно слушалката. Нямаше желание да говори с мисис Оливър. Чувстваше, че тя ще го принуди да направи нещо, което не желае.

— Мосю Поаро?

— *C'est moi*^[4].

— Какво правите? Какво свършихте?

— Седя си в креслото — отвърна Поаро. — И мисля.
— И само това? — мисис Оливър очевидно не беше довольна.
— Важно е — увери я Поаро. — Дали ще успее или не, не зная.
— Но трябва да откриете момичето. Вероятно е била отвлечена.
— Така изглежда — каза Поаро. — С обедната поща получих писмо от баща ѝ, в което ме моли спешно да го посетя, за да му съобщя докъде съм стигнал.

— Е, и докъде стигнахте?
— За момента доникъде — призна си Поаро.
— Наистина, мосю Поаро, трябва да се стегнете.
— Вие също!
— Какво искате да кажете с „вие също“?
— Притискате ме.
— Защо не отидете на онова място в Челси, където ме удариха по главата?

— За да ме ударят и мен по главата ли?
— Просто не ви разбирам — възмути се мисис Оливър. — Помогнах ви, като намерих момичето в кафенето. Поне така казахте.
— Зная, зная.

— А какво стана с жената, която се е хвърлила от прозореца? Научихте ли нещо?

— Да, направих запитвания.
— Е и?
— Нищо. Една от многото жени, които като млади са привлекателни, имат любовни авантюри, страстни са и се отдават на още повече авантюри, но после привлекателността им намалява, стават нещастни и започват да пият твърде много. Внушават си, че имат рак или някакво фатално заболяване, така че накрая, отчаяни и самотни, се хвърлят от някой прозорец.

— Казахте, че смъртта ѝ е била важна, че е означавала нещо.
— Трябваше да е така.
— Нима! — и мисис Оливър затвори, защото нямаше повече какво да каже.

Поаро се облегна назад в креслото, доколкото може, защото то имаше права облегалка, махна на Джордж да прибере чашката от кафето и телефона и се отдаде на размисъл за онова, което знае и не

знае. Заговори на глас, за да изясни мислите. Припомни си трите философски въпроса:

— Какво зная? На какво мога да се надявам? Какво трябва да направя?

Не беше сигурен дали ги подреди правилно, нито пък дали бяха подходящите въпроси, но се размисли върху тях.

— Може би съм твърде стар — измърмори Еркюл Поаро с дълбоко отчаяние. — Какво зная!

Установи, че знае прекалено много. За момента остави този въпрос настрана.

— На какво мога да се надявам? Е, човек винаги се надява.

Той можеше да се надява на блестящия си ум. Много по-добър от всеки друг. Рано или късно щеше да стигне до отговора на въпроса, заради който се чувстваше неудобно, че още не разбира.

— Какво трябва да направя?

Е, това знаеше. Трябваше да посети мистър Андрю Рестарик, който очевидно беше обезпокоен за дъщеря си и несъмнено щеше да обвини Поаро, че до момента не е направил нищо, за да върне дъщеря му. Поаро го разбираше и споделяше гледната му точка, но му беше крайно неприятно, че трябва да се представи в такава неблагоприятна светлина. Другата възможност бе да набере един телефонен номер и да попита за последните новини.

Но преди да го стори, той се върна отново към въпроса, който бе оставил настрана.

— Какво зная?

Знаеше, че галерията „Уедърбърн“ беше под подозрение. Досега действията им не бяха попадали под ударите на закона, но изглежда нямаше да се поколебаят да измамят невежи милионери, като им продадат картини със съмнителна оригиналност.

Припомни си мистър Боскум с неговите пухкави бели ръце и многобройни зъби, и реши, че не му харесва. Определено приличаше на човек, който се занимава с мръсни дела, въпреки че несъмнено умееше да се пази удивително добре. Този факт вероятно ще му бъде от полза, защото е възможно да го свърже с Дейвид Бейкър. После идваше самият Дейвид Бейкър, Паунът. Какво знаеше за него? Бяха се срещнали, разговаряли и Поаро си бе съставил определено мнение за него. Би се заел с нечестна сделка, ако от нея паднеха пари, би се

оженил за богата наследница, заради парите ѝ, а не по любов, вероятно може да бъде купен. Да, той може да бъде купен. Очевидно Андрю Рестарик мислеше така и беше прав. Освен ако...

Поаро се замисли за Андрю Рестарик и насочи разсъжденията си по-скоро към портрета му, висящ на стената, отколкото към самия човек. Спомни си волевите черти, издадената брадичка, излъчването на решителност и твърдост. После се замисли за първата мисис Андрю Рестарик. Плътено стиснатите ѝ устни... Може би ще трябва да отиде отново в Кросхеджис и да разгледа портрета ѝ, защото там можеше да открие някакво указание за Норма. Норма — не, все още не биваше да мисли за нея. Какво друго имаше там?

Там беше и Мери Рестарик, за която момичето Соня каза, че сигурно има любовник, защото много често ходи в Лондон. Обмисли думите ѝ, но реши, че Соня не е права. Според него много по-вероятно бе мисис Рестарик да посещава Лондон, за да разглежда имоти, които евентуално да купи. Луксозни апартаменти, къщи в Мейфеър, вътрешно обзавеждане, всички онези неща, които човек с много пари може да купи в един голям град.

Пари... стори му се, че разсъжденията му в крайна сметка стигаха до едно и също нещо — пари. Колко важно нещо бяха парите. В този случай бяха замесени много пари. Те не биеха веднага на очи, но все пак имаха значение. Играеха своята роля. За сега нямаше нищо, което да потвърди подозрението му, че трагичната смърт на мисис Шарпантие е дело на Норма. Нямаше никакво доказателство, нито мотив. Все пак му се струваше, че безспорно *има* връзка. Момичето му бе казало, че „вероятно е извършило убийство“. Тази смърт се бе случила ден-два преди тя да го посети, при това в сградата, в която живееше. Прекалено голямо съвпадение на събития, за да нямат връзка помежду си. Замисли се върху мистериозното заболяване на Мери Рестарик. Изглеждаше твърде просто и класическо. Случай на отравяне, в който отровителят е... трябва да е от дома. Дали Мери Рестарик не се бе отровила сама, дали съпругът ѝ не се бе опитал да я отрови, дали Соня не бе ѝ дала отровата, а Норма е изкупителната жертва? Еркюл Поаро трябваше да си признае, че логически всичко сочеше Норма за възможния извършител.

— *Tout de mejne*^[5] — каза Поаро, — след като не мога да открива нищо, *eh bien*, логиката скача от прозореца.

Той въздъхна, стана и нареди на Джордж да му повика такси. Трябваше да се съобрази с желанието на Андрю Рестарик.

- [1] Les jeunes (фр.) — младите. — Б.пр. ↑
- [2] Vraiment (фр.) — наистина. — Б.пр. ↑
- [3] Omellette fines herbes (фр.) — омлет с подправки. — Б.пр. ↑
- [4] C'est moi (фр.) — аз съм. — Б.пр. ↑
- [5] Tout de meme (фр.) — все пак. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ДЕВЕТНАДЕСЕТА

Днес Клодия Рийс-Холанд не беше в кантората. Една възрастна жена посрещна Поаро. Уведоми го, че мистър Рестарик го очаква и го въведе в кабинета.

— Е? — Рестарик едва изчака Поаро да прекрачи прага. — Е, какво ново за дъщеря ми?

— Засега нищо — разпери ръце Поаро.

— Но вижте, човече, трябва да има нещо, някаква улика. Не може едно момиче да изчезне като дим.

— Момичетата са го правили и ще продължат да го правят.

— Няма да пожаля средства, разбирате ли, никакви средства. Аз... не мога повече така. — Изглеждаше съвсем объркан. Беше отслабнал, а зачервените му очи издаваха, че е прекарал безсънни нощи.

— Зная колко сте нетърпелив, но ви уверявам, че направих всичко възможно да я открия. Тези неща, за съжаление, не стават бързо.

— Може би е загубила паметта си или... или може... искам да кажа, че може да е болна.

Поаро знаеше какво имаше предвид с изречението, което прекъсна по средата. Рестарик щеше да каже: „Може би тя е мъртва“.

Той седна от другата страна на бюрото.

— Повярвайте ми, споделям вашата загриженост и отново ще ви повторя, че резултатът би бил много по-бърз, ако се обърнете към полицията.

— Не! — Думата избухна като експлозия.

— Те имат много по-големи възможности, повече начини за издирване. Уверявам ви, не става въпрос за пари. Парите не могат да ви дадат резултата, който може да даде една високоефективна организация.

— Човече, няма смисъл да ми говорите толкова успокояващо. Норма е моя дъщеря. Единствената ми дъщеря, моя кръв и плът.

— Сигурен ли сте, че ми казахте всичко... всичко за дъщеря ви?

— Какво още *бих могъл* да ви кажа?

— Вие ще решите, не аз. Например, в миналото имало ли е някакви неприятни събития?

— Какви? Какво имате предвид, човече?

— Някакво душевно заболяване.

— Мислите, че... че...

— Откъде да зная? Как мога да зная?

— Аз пък откъде да зная? — възкликна горчиво Рестарик — Какво зная аз за нея? Толкова години... Грейс беше сурова жена, която нито забравяше, нито прощаваше лесно. Понякога мисля... мисля, че тя не беше подходяща да възпитава Норма.

Той стана, разходи се напред-назад из стаята и отново седна.

— Аз, разбира се, не трябваше да напускам жена си. Зная го. Оставих я сама да се грижи за детето. Но предполагам, че тогава съм си намирал извинения. Грейс имаше чудесен характер и обичаше Норма. Превъзходен настойник за детето. Но така ли беше? Наистина ли бе подходяща? От някои писма, които Грейс ми пишеше, сякаш струеше гняв и отмъщение. Е, предполагам, че е нормално. Но през всичките тези години аз бях далеч. Трябвало е да се връщам, да се връщам по-често, за да виждам какво става с детето. Лош късмет. О, сега няма полза от разкаяние. — Той рязко обърна глава и продължи: — Да. Когато се видях с Норма, наистина поведението ѝ ми се стори истерично и недисциплинирано. Надявах се, че двете с Мери ще... ще се разберат след време, но трябва да си призная, че понякога се съмнявам дали дъщеря ми е съвсем нормална. Реших, че ще бъде по-добре за нея да си намери работа в Лондон и да се връща вкъщи за уикендите, а не да ѝ налагам непрекъснатата компанията на Мери. Е, излиза, че всичко съм объркал. Но къде е тя, мосю Поаро? Мислите ли, че е загубила паметта си? Чувал съм за такива неща.

— Да, има такава вероятност — отвърна Поаро. — В нейното състояние тя би могла да броди някъде, без да знае коя е. Или може да е претърпяла злополука, но е малко вероятно. Уверявам ви, че проучих всички болници и други подобни места.

— Нали не мислите, че тя е... нали не мислите, че тя е *мъртва*!

— Бъдете сигурен, че мъртва ще я намерим по-лесно, отколкото жива. Моля успокойте се, мистър Рестарик. Помнете, че тя може би

има приятели, за които нищо не знаете.приятели в някоя част на Англия, приятели, които има, откакто е живяла с майка си или с леля си. Или приятели, които са близки на нейни съученички. Нужно е време, за да се провери всичко. Може пък... трябва да се подготвите за това, че е с някой приятел.

— Дейвид Бейкър? Ако мислех, че...

— Тя не е с Дейвид Бейкър. Уверявам ви — каза сухо Поаро.

— Откъде да зная какви приятели има? — въздъхна Рестарик. — Ако я открия, когато я открия... по-добре да се изразя така... ще я измъкна от всичко това.

— Ще я измъкнете от какво?

— От тази страна. Мосю Поаро, нещастен съм, откакто се завърнах тук. Винаги съм мразил градския живот, отегчителната работа в канторите, дългите консултации с адвокати и финансисти. Животът, който харесвам, е свързан с пътуване, с местене от място на място, с ходене по диви кътчета. Този начин на живот е за мен. Не трябваше да го изоставям, а трябваше да повикам Норма да дойде при мен и, както казах, когато я открия, това ще бъде първото нещо, което ще направя. Няколко купувачи вече се свързаха с мен. Е, ще продам всичко при много изгодни условия. Ще взема парите и ще се върна обратно в страната, която означава нещо за мен, която е истинска.

— А какво ще каже жена ви?

— Мери? Тя е свикнала с онзи начин на живот. Тя идва от там.

— За *les femmes* с много пари Лондон може да бъде особено привлекателен — отбеляза Поаро.

— Тя ще постъпи както аз реша.

Телефонът на бюрото му иззвъня и той вдигна слушалката.

— Да? О, от Манчестър? Да, ако е Клодия Рийс-Холанд, свържете ме — той изчака една минута. — Здравей, Клодия. Да. Говори по-високо, връзката е лоша и не те чувам. Те съгласиха ли се?... О, жалко... Не, мисля, че се справи много добре... така... Добре тогава. Вземи вечерния влак. Ще го обсъдим утре сутринта — и той постави обратно слушалката. — Компетентно момиче.

— Мис Рийс-Холанд?

— Да. Невероятно компетентно. Разтоварва ме от много проблеми. Дадох ѝ картбланш да задвижи сама сделката в Манчестър. Наистина почувствах, че не мога да се концентрирам. И тя се справи

чудесно. В някои отношения прилича на мъж. — Той погледна Поаро и отново се върна в настоящето. — О да, мосю Поаро. Боя се, че поотслабих малко хватката си. Нуждаете ли се от още пари за разходи?

— Не, мосю. Уверявам ви, че ще направя всичко по силите си, за да върна дъщеря ви цяла и невредима. Взел съм всички мерки за нейната безопасност.

Той излезе и прекоси стаята на секретарката. Когато стигна на улицата, отправи поглед към небето.

— Конкретен отговор на един въпрос, ето от какво се нуждая.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТА

Поаро погледна фасадата на една достолепна къща от времето на крал Джордж. Намираше се на една доскоро тиха уличка в старомодно градче. Прогресът бързо го завладяваше, но новият супермаркет, магазинът за подаръци, един бутик, кафенета и великолепната нова сграда на банката бяха разположени от двете страни на Крофт Роуд, а не на тясната главна улица.

Месинговата топка на вратата беше излъскана и Поаро одобрително кимна. Натисна звънеца.

Почти веднага вратата се отвори от една висока, добре изглеждаща жена, с прибрана побеляла коса и енергични маниери.

— Мосю Поаро? Много сте точен. Влезте.

— Мис Батърсби?

— Естествено — отвърна тя и задържа вратата, за да влезе Поаро.

Постави шапката му на закачалката във вестибюла и го въведе в приятна стая с изглед към тясна градина, оградена със стена.

Тя му посочи стол и се настани в очакване. Беше ясно, че мис Батърсби не е човек, който си губи времето с обичайните любезности.

— Струва ми се, че вие сте бившата директорка на училището „Медоуфийлд“?

— Да. Пенсионирах се преди година. Разбрах, че искате да се видите с мен по повод Норма Рестарик, бивша моя ученичка.

— Точно така.

— В писмото си не ми съобщихте подробности. Трябва да ви призная, че зная кой сте, мосю Поаро. Ето защо бих искала малко повече информация, преди да продължим. Да не би да сте решили например да наемете Норма Рестарик?

— Не, намеренията ми не са такива.

— Тъй като зная каква е професията ви, разбирате защо искам повече подробности. Да не би някой от роднините на Норма да ви е споменал за мен?

— Не — отговори Еркюл Поаро. — Ще ви поясня.

— Благодаря ви.

— Всъщност нает съм от бащата на мис Рестарик, Андрю Рестарик.

— А! Струва ми се, че той скоро се върна в Англия след дългогодишно отсъствие.

— Така е.

— Но вие не ми носите препоръчително писмо от него?

— Не съм искал такова.

Мис Батърсби го погледна питащо.

— Може би щеше да настоява да дойде с мен — обясни Еркюл Поаро. — Това би ми попречило да ви задам въпросите, които искам, защото е много възможно отговорите да му причинят болка и разочарование. Няма смисъл допълнително да страда. Вече си има достатъчно главоболия.

— Случило ли се е нещо с Норма?

— Надявам се, че не... Въпреки че е възможно. Спомняте си момичето, мис Батърсби, нали?

— Спомням си всичките си ученички. Имам чудесна памет, а и „Медоуфийлд“ не е много голямо училище. Двеста момичета, не повече.

— Защо се пенсионирахте, мис Батърсби?

— Наистина, мосю Поаро, не мисля, че е ваша работа.

— Не е. Просто изразих съвсем естественото си любопитство.

— Аз съм на седемдесет. Не е ли основателна причина?

— Бих казал, че във вашия случай не е. Струва ми се, че сте запазили енергията и силата си и сте напълно в състояние да продължите да управлявате училището още дълги години.

— Времената се променят, мосю Поаро. На човек понякога не му харесва начина, по който се променят. Ще задоволя любопитството ви. Открих, че все повече и повече губя търпение с *родителите*. Целите, които поставят за дъщерите си, са плод на късогледство и, честно казано, доста глупави.

Както бе разбрал Поаро, мис Батърсби бе известен математик.

— Не мисля, че вода празен живот — отбеляза тя. — Всъщност сегашната ми работа е много по-привлекателна за мен. Преподавам на

студенти. А сега, моля ви, мога ли да науча причината за вашия, интерес към Норма Рестарик?

— Има повод за безпокойство. Казано направо, тя изчезна.

Мис Батърсби продължи да го гледа безучастно.

— Наистина? След като казвате „изчезна“, предполагам имате предвид, че е напуснала дома си, без да съобщи на родителите къде отива. Струва ми се, че майка ѝ почина. Значи е напуснала, без да се обади на баща си. В днешно време това съвсем не е необикновено, моєю Поаро. Мистър Рестарик не се ли обърна към полицията?

— Той е непреклонен по този въпрос. Твърдо отказва.

— Уверявам ви, че нямам представа къде е момичето. Не ми се е обаждала. Всъщност нямам новини за нея откакто напусна училището. Ето защо се боя, че не мога да ви помогна с нищо.

— Не искам такава информация от вас. Искам да разбера *какво момиче беше тя*. Бих искал да ми я опишете, но не външността ѝ. Нямам това предвид, а какъв човек е и какъв е характерът ѝ.

— В училище Норма беше съвсем обикновено момиче. Не беше блестяща, но се справяше.

— Не беше ли невротичка?

Мис Батърсби се замисли, после бавно каза:

— Не, не бих казала. Във всеки случай не повече, отколкото можеше да се очаква, отчитайки обстоятелствата в дома ѝ.

— Имате предвид, че майка ѝ е била инвалид?

— Да. Семейството на Норма беше разрушено. Баща ѝ, към който струва ми се тя беше много привързана, напусна внезапно дома с друга жена, нещо, което естествено дълбоко обиди майка ѝ. Вероятно е разстройвала дъщеря си повече, отколкото трябва, с постоянните си изблици на възмущение.

— Може би си струва да ви попитам за мнението ни за първата мисис Рестарик.

— За моето лично мнение ли питате?

— Ако нямате нищо против.

— Не, съвсем не се колебая да отговарям на въпросите ви. Обстоятелствата в дома са много важни в живота на едно момиче и, доколкото съм могла, съм ги проучвала посредством нищожната информация, която е стигала до мен. Бих казала, че мисис Рестарик

беше достопочтена жена. Самодоволна, заядлива, неспособна да се справи с живота, поради безкрайната си глупост.

— Аха — кимна разбиращо Поаро.

— Струва ми се, че беше и *malade imaginaire*^[1]. От този тип хора, които преувеличават страданията си, постоянно влизат и излизат от санаториуми. Доста неподходяща обстановка за едно момиче, особено за такова, което не е със силен характер. Норма нямаше изявени амбиции. Липсваше ѝ увереност в себе си. Не беше момиче, на което бих препоръчала да прави кариера. По-скоро да си намери добра, но обикновена работа, след което да се омъжи и да гледа деца.

— Простете, че ви питам, но не сте ли... забелязали признаци на душевно разстройство?

— Душевно разстройство? — изненада се мис Батърсби. — Глупости!

— Значи смятате, че са глупости. А не беше ли невротичка?

— Всяко момиче или почти всяко може да стане невротичка, особено в пубертета и при първия си сблъсък със света. То все още не е узряло и се нуждае от подкрепа при началните му стъпки в секса. Момичетата често се увличат в съвършено неподходящи, понякога дори опасни младежи. Изглежда в днешно време няма или почти няма родители със силни характери, които да ги предпазят. Ето защо те често преминават през период на истерични кризи и дори се омъжват неподходящо, което скоро довежда до развод.

— Значи Норма не е показала признаци на душевно разстройство? — настоя с въпроса си Поаро.

— Тя е емоционално, но нормално момиче — отвърна мис Батърсби. — *Душевно разстройство!* Както казах преди малко — глупости! Вероятно е избягала с някой младеж, за да се оженят, а няма нищо по-нормално от това!

---

[1] *Malade imaginaire* (фр.) — мним болен. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ПЪРВА

Поаро седна в голямото си квадратно кресло. Облегна ръцете си на дръжките му. Загледа се в камината пред себе си, без да я вижда. До лакътя му на малка масичка лежаха различни документи, старателно захванати с кламер. Доклади от мистър Гоуби, сведения, получени от приятеля му, главния инспектор Нийл, няколко отделни листа, озаглавени „Казано-чуто, клюки, слухове“ и източниците, от които бяха събрани.

В момента нямаше нужда да преглежда тези документи. Всъщност беше ги прочел внимателно и ги остави там в случай, че изникне някой конкретен въпрос, за който да му се наложи да ги погледне отново. Сега искаше да обобщи в съзнанието си всичко, което знаеше, защото бе убеден, че вече може да оформи версията си. *Трябваше* да има схема. Замисли се откъде точно да подходи. Не беше от хората, които ентусиазирано се осланяха на интуицията си. Не беше човек на интуицията, но имаше *усещания*. Сами за себе си усещанията не бяха важни. Важно бе онова, което ги предизвиква. То е интересното и доста често не се покрива с онова, което човек си мисли. В повечето случаи е нужна логика, използването на ума и на знанията.

Какво бе усещането му за този случай? Що за случай бе? Искаше да започне от общото и да продължи с конкретното. Кой бяха най-важните факти?

„*Парите* са един от тях“ — помисли си той, но все още не знаеше *защо*. По някакъв начин *парите*... Помисли си също, че наоколо витаеше зло. Познаваше злото. И преди се бе сблъсквал с него. Знаеше вкуса му, миризмата му, изявите му. Проблемът в случая бе, че той все още не знаеше къде е то. Беше взел някои мерки, за да се пребори със злото. Надяваше се, че са достатъчни. Но нещо ставаше, нещо бе в ход, нещо, *което все още не бе извършено*. Някой някъде беше в *опасност*.

Трудност му създаваше и това, че фактите водеха в две различни посоки. Ако човекът, за когото *мислеше*, че е в опасност, наистина бе в опасност, той не можеше да види причината. Защо този конкретен човек е в опасност? Нямаше мотив. Ако човекът, за когото мислеше, че е в опасност *не бе* в опасност, то тогава подходът му ще трябва да е съвършено различен... Всичко, което сочеше в дадена посока, трябваше да бъде осмислено от противоположна гледна точка.

Засега той остави този въпрос и се съсредоточи върху личностите, върху *хората*. Какво бе *тяхното* място в схемата? Каква роля играеха?

Първо — Андрю Рестарик. Поаро вече бе събрал доста информация за него. Общата картина на живота му преди и след заминаването му в чужбина. Неспкоен човек, никога задълго не се е задържал на едно място, нито пък се е ограничавал с едно начинание. Все пак са го харесвали. Не е нехранимайко, мошеник или лъжец. Нито пък е силна личност. В доста случаи се е показвал слаб.

Поаро се намръщи недоволено. Това описание никак не пасваше на този Андрю Рестарик, с който се бе срещал. Със сигурност той не беше *слаб* характер, с тази издадена напред брадичка, твърд поглед и израз на решителност. Очевидно бе преуспяващ бизнесмен. В ранните си години е бил добър в работата си. В Южна Африка и в Южна Америка също е имал успешни сделки. Увеличил е капитала си. Връща се вкъщи преуспял, а не провален. Как тогава може да бъде *слаб* човек? Може би проявява слабост, когато става дума за *жени*. С първия си брак е сгрешил, оженил се е за неподходящата жена... Вероятно е бил принуден от семейството. После среща другата жена. Само една ли е била? Или са били много? След толкова, години бе трудно да се намерят сведения. Очевидно не се е прочул с изневерите си. Имал е нормален дом и по всичко личи, е обичал силно малката си дъщеричка. Но след време е попаднал на жена, в която така се е влюбил, че е напуснал дома си и страната. Била е истинска любовна история.

Но дали тя не се е комбинирала с някаква допълнителна причина? Неприязън към канцеларската работа, към Сити, към ежедневието в Лондон? Поаро си помисли, че е възможно. Не противоречеше на схемата. Рестарик беше склонен към уединение. Всички го харесваха и тук, и в чужбина, но изглежда нямаше близки приятели. Наистина в чужбина би било трудно да ги създаде, защото

никога не се е задържал дълго на едно място. Впускал се е в някакво рисковано начинание, опитвал е удар и е успявал, после, уморен от всичко, е изчезвал някъде другаде. Като номадите. Пътешественик.

И все пак в картината нещо не съвпаднаше... *Картината!* Думата извика от паметта му спомена за портрета, който висеше на стената зад бюрото в кабинета на Рестарик. Беше портрет на същия мъж, но преди петнадесет години. Как се бяха отразили тези петнадесет години на седящия в кабинета човек? Изненадващо малко? Няколко бели косъма, малко натежаване в раменете, но характерните черти на лицето му си бяха същите. Решително лице. Един мъж, който знаеше какво иска и как да го получи. Мъж готов да рискува. Дори би казал малко безскрупулен. Поаро се зачуди защо Рестарик бе преместил портрета си в Лондон? Бяха комплект — на съпруг и съпруга. От художествена гледна точка трябваше да останат заедно. Дали един психолог не би казал, че подсъзнателно Рестарик иска да се откъсне от първата си съпруга, да се отдели от нея? Тогава да не би все още в съзнанието си да бяга от нея, въпреки че е мъртва? Интересен момент...

Портретите вероятно са извадени от мястото, където са ги съхранявали заедно с други фамилни вещи. Несъмнено Мери Рестарик е подбрала някои предмет, за да допълни обзавеждането в Кросхеджис. Почуди се, дали Мери Рестарик, новата съпруга, е искала да закачи двата портрета. По-естествено би било да прибере портрета на първата съпруга на тавана, но се сети, че вероятно в къщата няма таван, където да прибира ненужните предмети. Вероятно сър Родерик е освободил място за вещите на новото семейство, докато си намерят подходяща къща в Лондон. Ето защо не е било толкова важно и е било по-лесно да се окачат и двата портрета. Още повече, че Мери Рестарик изглежда разумна жена. Не беше от ревнивия и емоционален тип.

„*Tout de meme* — помисли си Поаро, — *les femmes* са способни на ревност, и то понякога тези, от които най-малко го очакваш.“

Мислите му се насочиха към Мери Рестарик и той започна да я преценява. Стори му се странно, че толкова малко бе мислил за нея. Видя я само веднъж и тя не му направи особено впечатление. Забеляза у нея известна деловитост и също известна... как да се изрази... изкуственост. („Хайде, приятелю — каза си той, — отново се сети за перуката й!“).

Наистина бе абсурдно, че знаеше толкова малко за тази жена. За една жена, която бе делова и носи перука, която бе хубава и разумна и която можеше да се разгневи. Да, тя се разгневи, когато откри, че Паунът се разхожда неканен из къщата ѝ. Изрази го рязко и недвусмислено. А момчето, как реагира то? Стана му забавно и толкоз. Но тя беше ядосана, много ядосана, че го откри там. Е, беше съвсем естествено. Някоя майка не би го избрала за дъщеря си...

Поаро поклати раздражено глава. Мери Рестарик *не беше* майка на Норма. Няма да се разтревожи, че дъщерята би сключила нещастен брак, или пък би обявила, че има незаконно дете от някой неподходящ баща. Какво чувстваше Мери към Норма? На първо място вероятно си мислеше, ме е доста трудно момиче, хванало се с младеж, който очевидно щеше да създаде неприятности и тревоги на Андрю Рестарик. А после? Какво чувстваше към заварената си дъщеря, която се е опитала да я отрови?

Поведението ѝ изглеждаше разумно. Искала е да махне Норма от къщата, за да се предпази от опасността и да се разбере със съпруга си, за да прикрият евентуален скандал. Норма е идвала през уикенда, за да се поддържа доброто впечатление, но животът ѝ е бил вече изцяло в Лондон. Дори когато семейство Рестарик се преместят в новата къща, която търсят, те не биха предложили на Норма да живее с тях. В днешно време повечето момичета живеят отделно. Така че този проблем е бил решен.

За Поаро обаче въпросът кой е дал отровата на Мери Рестарик съвсем не беше решен. Самият Рестарик вярваше, че е дъщеря му...

Но Поаро се колебаеше...

Прехвърли на ум хипотезата за Соня. Какво правеше в къщата? Защо е дошла тук? Вече бе влязла под кожата на сър Родерик и вероятно нямаше желание да се върне в страната си. Може би целта ѝ беше просто да се омъжи. Всеки ден възрастни мъже на годините на сър Родерик се женят за красиви млади момичета. В този смисъл Соня би се наредила. Сигурно обществено положение и скорошно овдовяване с подсигурен добър доход. Или пък целите ѝ бяха съвършено различни? Дали не бе отишла в Кю Гардънс с липсващите документи на сър Родерик, сложени между страниците на книгата?

Дали Мери Рестарик не бе започнала да я подозира? Да подозира лоялността ѝ, действията ѝ, къде ходи през почивните си дни и с кого

се среща? И тогава Соня ѝ е дала отрова, която в малки дози се натрупва и не би предизвикала съмнение за друго, освен за обикновен гастроентерит.

За момент остави настрана мислите си за обитателите на Кросхеджис.

Върна се в Лондон и се съсредоточи върху трите момичета, които деляха един апартамент.

Клодия Рийс-Холанд, Франсес Кари, Норма Рестарик. Клодия Рийс-Холанд, дъщеря на известен депутат, богата, способна, добре образована, красива, първокласна секретарка. Франсес Кари, дъщеря на провинциален адвокат, артистична натура, известно време посещавала театрално училище, после отишла в Слейд, и него зарязала, за кратко време работила към художествен съвет, сега ангажирана от една художествена галерия. Печели добре. Поддържа връзки с бохеми. Познава младежа Дейвид Бейкър, но очевидно не е нищо повече от обикновено познанство. Дали не е влюбена в него? Поаро си помисли, че той е от този тип младежи, които са ненавиждани от родителите, върхушката в обществото и полицията. Не можеше да разбере с какво привличаха момичетата от добрите семейства. Но трябваше да признае, че е така. Какво бе неговото мнение за Дейвид?

Красиво момче, безочливо и весело, което бе видял за първи път на горния етаж на Кросхеджис, изпълняващ поръчка на Норма (или разузнаващ за собствени цели, кой знае?). Видя го отново, когато го качи в колата си. Младеж с характер, който наистина излъчваше способността да постигне онова, което пожелае. И все пак имаше една неприятна страна. Поаро взе един от документите на масичката до него и го проучи. Лошо минало, въпреки че не съвсем криминално. Дребни измами в гаражи, хулигански прояви, два пъти условно осъждан. Тези неща като че ли бяха модерни и не попадаха в представите на Поаро за зло. Бил е обещаващ художник, но се е провалил — от онези, които не се хващат на постоянна работа. Суетен, горд, един самовлюбен паун. Беше ли нещо повече? Поаро се замисли.

Протегна ръка и взе лист хартия, на който бе нахвърлян разговора между Норма и Дейвид в кафенето, по-скоро онова, което мисис Оливър си спомняше. „Колко ли е достоверно?“ — запита се Поаро. Поклати недоверчиво глава. Човек никога не знае в кой момент

въображението на мисис Оливър ще се развихри. Момчето беше ли влюбено в Норма, наистина ли искаше да се ожени за нея? За нейните чувства нямаше никакви съмнения. Той ѝ беше предложил женитба. Дали Норма имаше собствени пари? Беше дъщеря на богат човек, но то не е същото. Поаро изсумтя раздражено. Беше забравил да се поинтересува какви са условията на завещанието на първата мисис Рестарик. Разрови документите. Не, мистър Гоуби, разбира се, не беше забравил. Очевидно приживе мисис Рестарик е била добре осигурена от съпруга си. Имала е и малък собствен доход, около хиляда лири годишно. Всичко, което притежаваше бе оставила на дъщеря си. Поаро си помисли, че то едва ли бе достатъчен мотив за женитба. Вероятно, като единствено дете, тя щеше да наследи много пари след смъртта на баща си, но не беше сигурно. Баща ѝ би могъл да ѝ остави съвсем малко, ако не одобри мъжа, с когото склучи брак. Поаро реши, че в такъв случай Дейвид *наистина* я обича, след като иска да се ожени за нея. И все пак... Поаро поклати глава. Случваше му се вече за пети път. Всички тези неща не се връзваха, не формираха задоволителна версия. Спомни си бюрото на Рестарик и чекът, който той бе попълнил... очевидно, за да купи младежа... а младежът, нямаше нищо против. Отново несъвпадение. Чекът със сигурност бе приготвен за Дейвид Бейкър и бе за голяма сума, наистина голяма. Подобна сума би изкушила всеки безпаричен младеж с непочтен характер. И все пак предишния ден той ѝ бе предложил да се оженят. Разбира се, то би могло да бъде част от играта, ход, който би вдигнал цената, която иска. Поаро си спомни как Рестарик седеше със здраво стиснати устни. Сигурно много обичаше дъщеря си, щом бе съгласен да плати такава голяма сума. А и може би се страхуваше, че момичето бе твърдо решено да се омъжи за избраница си.

Мислите му се върнаха на Клодия. Клодия и Андрю Рестарик. Чиста случайност ли бе, че тя му е станала секретарка? Може да има връзка между тях. Клодия. Замисли се за нея. Три момичета в апартамента, в апартамента на Клодия Рийс-Холанд. Тя е тази, която официално го е наела ѝ го дели първо с приятелка — момиче, което познава, а после с още едно момиче, третото момиче. „*Третото момиче*“ — повтори си Поаро. Да, всичко се свеждаше до нея. Третото момиче. Ето до къде стигна накрая. Там, където *трябваше* да стигне.

Там, докъдето го доведоха разсъжденията върху версията му. До Норма Рестарик.

Момичето, което бе дошло за съвет, когато закусваше. Момичето, на чиято маса в кафенето седна и което малко преди това бе яло боб на фурна с младежа, който обичаше. (Отбеляза, че обикновено се среща с нея по време на хранене.) И какво си мислеше за нея? Първо, какво другите хора мислеха за нея? Рестарик я обичаше и бе разтревожен и уплашен до отчаяние за нея. Той не само подозираше, а очевидно бе съвсем сигурен, че тя се бе опитала да отрови новата му съпруга. Беше се консултирал с лекар за здравословното състояние на дъщеря си. Поаро изпита непреодолимо желание да си поговори с този лекар, но се съмняваше, че би научил нещо. Лекарите бяха много сдържани в разкриването на професионалната си информация, освен пред най-близките, например родителите. Но Поаро можеше много добре да си представи какво бе казал лекарят. Бил е много предпазлив, както обикновено са докторите. Мънкал е, запъвал се е и вероятно е споменал за лечение. Сигурно не е наблегнал на определението „душевно разстройство“, но го е предположил или намекнал. Всъщност дълбоко в себе си е бил убеден, че става дума за *това*. Но също така добре е познавал поведението на истеричните момичета и е знаел, че понякога те вършат постъпки, които всъщност не са предизвикани от душевно разстройство, а от настроението, емоциите, ревността и истерията. Лекарят едва ли е бил психиатър или невролог, по-скоро е бил интернист, който не би рискувал да поставя диагноза, в която не е сигурен, но за всеки случай би предложил някои мерки. Да започне някъде работа, например в Лондон, а по-нататък евентуално да бъде лекувана от специалист.

А какво мислеха останалите за Норма Рестарик? Клодия Рийс-Холанд? Той не знаеше. За Клодия бе научил твърде малко. Тя можеше да пази тайна и със сигурност не би й убягнало онова, което я интересува. Не бе показала, че иска да изгони момичето, както би постъпила, ако се боеше, че то е психически болно. Едва ли Клодия и Франсес са обсъждали този въпрос, след като Франсес така невинно е пропуснала факта, че Норма не се е прибрала след уикенда. Клодия се е ядосала от това. Възможно бе тя да има по-важно място в схемата, отколкото изглеждаше на пръв поглед. Поаро отбеляза, че тя е умна и делова. Върна се на Норма. За пореден път се върна на третото

момиче. Къде бе мястото ѝ в схемата. Това място щеше да свърже всички факти. „Офелия?“ — запита се той. Но и за нея имаше две мнения, точно както и за Норма. Беше ли Офелия луда или се правеше на такава? Актрисите ги деляха по това как пресъздават тази роля... или може би режисьорите? Нали те дават идеите. Луд ли беше Хамлет или нормален? Преценете сами. Офелия луда ли бе или с ума си?

Дори и в мислите си Рестарик не би използвал думата „луда“ за дъщеря си. Всички предпочитаха да използват термина „душевно разстройство“. Другата дума, която бе използвана за Норма, бе „побъркана“. „Тя е малко побъркана“, „Не е съвсем наред“, „Малко е смахната, ако разбирате какво имам предвид“. Ключарките добри съдници ли са? Поаро реши, че може и да са. В Норма наистина имаше нещо странно, но то можеше да се дължи на съвсем различна причина. Спомни си впечатлението, което му направи, когато нахълта в стаята. Едно съвременно момиче, модерно, приличащо на много други момичета. Коса, спусната до раменете, размъкнати дрехи, къса пола. Със старомодните си възгледи той я възприе като голямо момиче, което се прави на дете.

„Съжалявам, но сте твърде стар.“

Може би е истина. Беше я погледнал с очите на възрастен, без възторг. За него тя бе просто едно момиче, което очевидно нямаше желание да се хареса и бе лишена от кокетство. Едно момиче без усещане за собствената си женственост — нямаше очарование, тайнственост, съблазняване. Нямаше какво да предложи, освен, може би, само секс. Ето защо тя вероятно бе права като го набеди, че е стар. Той не бе в състояние да ѝ помогне, защото не я разбираше, защото не можеше да я възприеме. Изразходва много усилия за нея, но до къде бе стигнал? Какво бе направил за нея от момента, в който дойде да го моли? Отговорът дойде бързо. *Беше я опазил.* Поне това успя, ако разбира се, тя се нуждаеше от опазване. Ето къде беше проблемът. Имаше ли нужда да бъде пазена? Онова безсмислено признание. По-скоро изявление, отколкото признание: *„Мисля, че може би съм извършила убийство“.*

Трябваше да помни тази фраза, защото в нея се криеше разковничето на целия случай. Такъв му беше занаятът — да разследва убийства, да изяснява убийства, да *предотвратява* убийства. Да бъде доброто куче, което преследва убийците. Предизвестено убийство.

Убийство *някъде*. Беше го търсил, но не го намери. Версията за слагане на арсен в супата? Историята с хулиганите, които са се били с ножове? Нелепата и зловеща фраза, *че в двора има петна от кръв*. Изстрел от револвер. По кого и защо?

Нито едно от тези не се връзваше с престъплението, което я бе накарало да каже: „Може би съм извършила убийство“. Той се бе лутал в тъмнината, опитвайки се да открие схемата на убийството и мястото на третото момиче в нея. Непрекъснато се връщаше към необходимостта да разбере какво всъщност представлява това момиче.

И после с една случайно изтървана фраза Ариадни Оливър му бе показала светлината. Предполаганото самоубийство на една жена от „Бороудин Меншънс“. То съвпаднаше. Там живееше третото момиче. Това трябва да е било убийството, което е имала предвид. Би било прекалено голямо съвпадение, ако по същото време е било извършено и друго убийство. Освен това нямаше и следа от друго убийство, извършено тогава. Едва ли нечия друга смърт би я довела така бързо при него, след като на едно парти тя е чула възторжените хвалебствия, които приятелката му мисис Оливър е сипела наоколо за неговите успехи. Ето защо, когато мисис Оливър съвсем случайно му спомена за жената, хвърлила се през прозореца, му се стори, че най-после се е добрал до онова, което търсеше.

Тук се криеше разковничето. Отговорът на дилемата му. Тук щеше да намери онова, което му бе нужно. Защо, кога, къде?

— *Quelle deception*^[1] — каза си на глас Еркюл Поаро.

Протегна ръка и измъкна старателно изписаните листове с краткото описание на живота на жената. Сухите факти за съществуването на мисис Шарпантие. Възраст — четирийсет и три години, добро социално положение, своенравно момиче, два брака — два развода. Жена, която е обичала мъжете. През последните години е пиела твърде много. Обичала е забавите. Ходила е с доста по-млади от нея мъже. Живяла е сама в „Бороудин Меншънс“. Поаро можеше да си представи що за човек е била тя и да разбере защо такава жена би пожелала да се хвърли от прозореца, когато се събуди отчаяна в една ранна утрин.

Защото е имала рак или си е мислила, че има рак? Но на предварителното следствие, медицинската експертиза ясно е показала, че не е така.

Искаше да открие някаква връзка между жената и Норма Рестарик. Но не успяваше. Отново прегледа сухите факти.

На предварителното следствие самоличността бе установена от адвокат. Луиз Карпентър, въпреки че е използвала френската форма на фамилията си — Шарпантие. Дали защото е подходдала повече на малкото ѝ име Луиз? Защо името Луиз му звучеше познато? Случайно някой да го е споменал? Някаква реплика? Пръстите му внимателно прелистиха напечатаните страници. А, ето! Ето откъде! Момичето, заради което Андрю Рестарик е напуснал жена си, се е казвало Луиз Бърел. Но се оказа, че то не е играло особено голяма роля в по-нататъшния живот на Рестарик. Скарали се и се разделили след около година. Поаро си помисли, че този сценарий е много близък до онзи, по който е преминал целият живот на мисис Шарпантие. Обичала е лудо един мъж, той е изоставил дома си заради нея, живяла е с него, после са се скарали и тя го е напуснала. Поаро вече бе напълно сигурен, че Луиз Шарпантие е Луиз Бърел.

Дори и да е така, какво общо имаше с Норма? Дали Рестарик и Луиз Шарпантие са се срещнали отново, когато той се е завърнал в Англия? Поаро се съмняваше. Разделили са се преди много години. Струваше му се съвсем невъзможно пак да са се свързали. Било е кратко и неангажиращо увлечение. Настоящата му съпруга едва ли би ревнувала мъжа си от миналото му толкова, че да пожелае да хвърли от прозореца бившата му любовница. Нелепо! Единственият човек, който му идваше на ум, че би могъл да таи злоба през всичките тези години и би желал да отмъсти на жената, която е разрушила дома ѝ, бе първата мисис Рестарик. Това също бе абсолютно невъзможно, защото тя бе мъртва.

Телефонът иззвъня. Поаро не помръдна. Не му се искаше да го безпокоят в този момент. Имаше чувството, че е напипал някаква следа... Искаше да я проследи... Телефонът спря да звъни. Добре. Мис Лемън ще се справи.

Врата се отвори и мис Лемън влезе.

— Мисис Оливър желае да говори с вас — съобщи тя.

— Не сега, не сега — махна той с ръка. — *Умолявам ви!* Сега не мога да говоря с нея.

— Тя каза, че току-що се е сетила за нещо... за нещо, което е забравила да ви съобщи. Някакво парченце хартия... недовършено

писмо, което изглежда е изпаднало от чекмеджето на едно бюро, когато са го товарили на камион. Малко неясна история — добави мис Лемън, като си позволи в гласа ѝ да прозвучи леко неодобрение.

Поаро енергично замаха.

— Не сега — настоя той. — Моля ви, не сега.

— Ще ѝ кажа, че сте зает.

Мис Лемън излезе. В стаята отново се възцари тишина. Поаро усети, че умората го завладява. Твърде много бе мислил. Човек *трябва* да си почива. Да, човек трябва да си почива, за да се освободи от напрежението. Докато отморява, схемата ще изникне в ума му. Затвори очи. Всичките ѝ елементи бяха в главата му. Сега беше сигурен, че повече няма какво да научи от външни източници. Всичко щеше да дойде отвътре, от ума му.

И внезапно... точно когато си затвори клепачите, за да поспи... *тя се появи...*

Беше там и го чакаше. Само трябваше да я осмисли, но вече *знаеше*. Всички парченца бяха там, отделни несвързани малки парченца, но сега се бяха наместили. Една перука, един портрет, пет часа следобед, жени и техните прически, Паунът — всички водеха до фразата, с която се започна: „*Третото момиче*“... „*Може да съм извършила убийство*“... Разбира се!

Едно смешно детско стихче изникна в главата му. Каза си го на глас:

*Плис, плис, плис, в банята се плискат трима
и знаеш ли кои са те?
Един месар, един хлебар, един свещар...*^[2]

Колко досадно! Не можеше да се сети за последния ред.
Един хлебар^[3], да, и по доста далечен начин, един месар^[4]...
Намисли си една пародия на това стихче:

*Меси, тесто меси,
в квартирата момичета са три
и знаеш ли кои?*

*Едното секретарка,
другото от Слейд,
а третото е...*

Влезе мис Лемън.

— А, сетих се — възкликна Поаро. — „И като сварени кренвирши изнизаха се те.“

Тя го погледна с тревога.

— Доктор Стилингфлийт настоява да говори веднага с вас. Каза, че е спешно.

— Кажете му, че може... Доктор Стилингфлийт, ли казахте?

Той едва не я блъсна, минавайки покрай нея и грабна слушалката.

— Аз съм. Поаро е на телефона. Случило ли се е нещо?

— Тя ми избяга.

— Какво?

— Чухте ме. Тя ми избяга. И то през главния вход.

— Позволили сте ѝ да излезе?

— А какво друго можех да направя?

— Можехте да я спрете.

— Не.

— Лудост е това, че сте я оставили да си тръгне.

— Не.

— Не разбирате.

— Така се бяхме договорили. Тя бе свободна да си тръгне по всяко време.

— Не разбирате какво може да стане.

— Добре тогава, не разбирам. Но зная какво върша. Ако не я бях пуснал да си тръгне, всичките усилия, които положих за нея, щяха да са напразни. А аз положих доста усилия. Вашата и моята професии са различни. Не целим едно и също. Уверявам ви, че бях стигнал до някъде. И бях сигурен, че тя *не би* избягала от мен.

— О, да. И все пак, *top ami*^[5], тя го направи.

— Честно казано, не разбирам. Не мога да проумея къде сбърках.

— Нещо се е случило.

— Да, но какво?

— Видяла е някого, разговаряла е с някого. С някой, който е открил къде се намира.

— Недоумявам как е станало... Онова, което сякаш не осъзнавате, е че тя е свободен човек. Тя трябваше да се чувства свободна.

— Някой се е добрал до нея. Някой я е намерил. Получавала ли е писмо или телеграма, говорила ли е по телефона?

— Не, нищо такова. Напълно съм сигурен.

— Тогава как? Ама разбира се! Вестниците! Предполагам в санаториума ви се получават вестници?

— Естествено. Държа в него да се запази нормалният начин на живот.

— Значи ето как са стигнали до нея. Нормален начин на живот. Кои вестници получавате?

Докторът изреди имената на пет вестника.

— Кога е напуснала?

— Тази сутрин. В десет и половина.

— Точно така. След като е прочела вестниците. Оттук можем да започнем. Обикновено кой вестник чете?

— Струва ми се, че нямаше особено предпочитание. Ту един, ту друг, а понякога всички. Случваше се и само да им хвърли един поглед.

— Е, не бива да губя време в приказки.

— Мислите, че е видяла обява. Нещо такова ли?

— Какво друго обяснение може да има? Дочуване. Сега не мога да ви кажа повече. Трябва да издира въпросната обява и после да действам бързо — той затвори телефона и се обърна към секретарката си: — Мис Лемън донесете ми двата вестника, Морнинг Нюз и Дейли Комет. Изпратете Джордж да купи всички останали.

Той разгърна вестниците на страниците за лични обяви и внимателно започна да ги чете. Едновременно с това продължи да размишлява.

Ще стигне навреме, *трябва* да стигне навреме... Вече имаше едно убийство. Скоро щеше да се случи още едно. Но той, Еркюл Поаро, ще го предотврати... Ако стигне навреме... Той беше Еркюл Поаро — отмъстителят за невинните. Не каза ли (а хората му се изсмяха): „Не приемам убийството“. Недооцениха думите му, а не

биваше. Просто изложи факта, без да влага мелодраматичност. Той наистина не приемаше убийството.

Джордж пристигна с куп вестници.

— Всички са от тази сутрин, сър.

Поаро погледна към мис Лемън, която стоеше наблизко в очакване на нарежданията му.

— Прегледайте тези, които аз вече разгледах, в случай, че съм пропуснал нещо.

— Имате предвид колонката с лични обяви:

— Да. Помислих си, че може би ще открия името Дейвид. Или име на момиче — галено име или прякор. Не биха използвали името Норма. Вероятно зов за помощ или покана за среща.

Мис Лемън взе послушно вестниците, но излъчваше недоволство. Това не ѝ влизаше в задълженията, но за момента той не можеше да ѝ даде друга работа. Поаро разтвори Морнинг Кроникъл. В него имаше най-много обяви, цели три колони. Наведе се над разтворените страници. Една дама искаше да си продаде коженото палто... Търсеха се спътници за пътуване с кола в чужбина... Чудесна вила за продан... Пансионери... Деца със забавено развитие... Домашно приготвени шоколадени бонбони... „Джулия. Никога няма да те забравя. Винаги твой.“ Нещо такова търсеше. Замисли се, но продължи. Мебели от времето на Луи XV... Търси се жена на средна възраст за работа в хотел... „Имам ужасни неприятности. Трябва да те видя. Непременно ела точно в 4.30 в апартамента. Парола Голиат.“

Излезе в коридора и извика:

— Джордж, такси.

В този момент на вратата се позвъни. Той си облече палтото и излезе в коридора точно, когато Джордж отваряше входната врата и се сблъска с мисис Оливър. Тримата се сбутаха в тесния коридор.

---

[1] Quelle deception (фр.) — какво разочарование. — Б.пр. ↑

[2] The butcher, the baker, the candlestick maker (англ.) — хора от кол и въже. — Б.пр. ↑

[3] Baker (англ.) — хлебар. Игра на думи — произнася се както фамилното име на Дейвид Бейкър. — Б.пр. ↑

[4] Butcher (англ.) — месар или търговец на месо. Прави се аналогия с рода Рестарик, които са търговци. — Б.пр. ↑

[5] Mon ami (фр.) — приятелю мой. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ВТОРА

Франсес Кари, държейки голяма чанта в ръка, вървеше по Мандевил Роуд и бърбеше с една приятелка, която срещна на ъгъла. Беше се отправила към „Бороудин Меншънс“.

— Наистина, Франсес, в този блок си сякаш в затвора „Уормуъд Скръбс“ или някой като него.

— Глупости, Айлийн. Уверявам те, че апартаментите са страшно удобни. Имам късмет. А и Клодия е чудесна съквартирантка. Никога не те притеснява. Имаме и чудесна прислужничка. Апартаментът наистина се поддържа добре.

— Само двете ли сте? Забравих. Май имаше и трето момиче?

— О, тя като че ли ни заряза.

— Искаш да кажеш, че не си плаща наема?

— Не, с него всичко е наред. Струва ми се, че има някаква любовна история.

Айлийн загуби интерес. Гаджетата винаги създаваха проблеми.

— Сега откъде се връщаш?

— От Манчестър. Подреждах изложба. Има голям успех.

— Наистина ли заминаваш за Виена следващия месец?

— Да. Всичко е уредено. Ще бъде забавно.

— Не се ли страхуваш, че могат да откраднат някои картини?

— О, всичките са застраховани — отвърна Франсес. — Поне тези, които са наистина ценни.

— Как мина изложбата на твоя приятел Питър?

— Боя се, че не много добре. Но в „Ди Артист“ излезе положителна статия от един критик, а това е важно.

Франсес зави към „Бороудин Меншънс“, а приятелката ѝ продължи надолу по улицата към малките къщички, които приличаха на кутийки. Франсес каза „добър вечер“ на портиера и се качи с асансьора на шестия етаж. Тръгна по коридора, като си тананикаше.

Пъхна ключа в бравата на апартамента. В антрето беше тъмно. Клодия щеше да се върне от кантората едва след час и половина. Но в

дневната светеше, а вратата бе леко откrehната.

— Лампите светят — каза си тя на глас, — странно.

Остави голямата си чанта, съблече палтото си, бутна вратата на дневната и влезе...

Замръзна на мястото си. Устата ѝ се отвори и затвори. Тялото ѝ се вдърви. Очите ѝ се втренчиха във фигурата, просната на пода. После бавно вдигна очи към огледалото на стената, в което се отразяваше скованото ѝ от ужас лице...

Пое дълбоко въздух. Моментната парализа отмина. Тя отметна назад глава и закрещя. Спъна се в чантата си, оставена на пода в антрето, ритна я и изхвърча навън. Хукна по коридора и започна неистово да блъска по вратата на съседния апартамент.

Отвори ѝ една възрастна жена.

— Какво, за Бога...

— Там има мъртвец... има *мъртвец*. Мисля, че го познавам... Дейвид Бейкър. Лежи на пода... Стори ми се, че е бил намушкан... сигурно е намушкан. Има кръв... навсякъде.

Тя започна истерично да плаче. Мис Джейкъбс пхна в ръката ѝ чаша и каза:

— Изпийте това и останете тук.

Франсес послушно я изпи. Мис Джейкъбс бързо прекоси коридора и влезе в съседния апартамент. Вътре светеше. Вратата на дневната бе широко отворена и тя мина през нея.

Не беше от жените, които пицят. Стоеше със здраво стиснати устни.

Онова, което видя, приличаше на кошмар. На пода лежеше красив младеж, с широко разперени ръце, а кестенявата му коса се бе разпиляла по раменете. Носеше тъмночервено кадифено сако, а бялата му риза беше подгизнала от кръв...

Веднага усети присъствието на друг човек в стаята. Едно момиче стоеше, опряло гръб в стената. Големият Арлекин над нея като че ли скачаше по нарисуваното на стената небе.

Момичето бе облечено в бяла вълнена рокля, а светло кестенявата ѝ коса се спускаше свободно покрай лицето ѝ. В ръката си държеше кухненски нож.

Мис Джейкъбс се втренчи в момичето, а то в нея.

После, сякаш отговаряше на зададен ѝ въпрос, то малко унесено проговори:

— Да, аз го убих... Кръвта по ръцете ми е от ножа... Отидох в банята да се измия... но май не може лесно да се отмие, нали? После се върнах обратно тук, за да видя дали това е *истина*... Но е истина... Бедният Дейвид... Предполагам, че *трябваше* да го направя.

Шокът накара мис Джейкъбс да изрече съвсем неподходящи думи. Помисли си, че звучат нелепо.

— Така ли? Защо *трябваше* да го направите?

— Не зная... Поне... така ми се струва... наистина. Имаше големи неприятности. Той ме повика и аз дойдох... Но аз исках да се освободя от него. Исках да избягам. Не го обичах истински.

Тя внимателно положи ножа върху масата и седна на един стол.

— Не е безопасно, нали? — продължи тя. — Да мразиш някого... Не е безопасно, защото никога не знаеш какво можеш да направиш... Като Луиз... — Замълча, после спокойно каза: — Не е ли по-добре да позвъните на полицията?

Мис Джейкъбс послушно набра 999.

II

В стаята с Арлекин на стената имаше шест души. Бе минало доста време. Полицията дойде и си отиде.

Андрю Рестарик седеше като зашеметен. Няколко пъти отрони едни и същи думи: „Не мога да повярвам...“ Бяха му позвънили по телефона и той пристигна от кантората си заедно с Клодия Рийс-Холанд. Тя се оказа много полезна със спокойното си държание. Обади се на адвокати, в Кросхеджис и на две фирми за недвижими имоти, за да се опита да влезе във връзка с Мери Рестарик. Беше дала на Франсес Кари успокоително и я изпрати да полегне.

Еркюл Поаро и мисис Оливър седяха един до друг на канапето. Двамата бяха пристигнали заедно, едновременно с полицията.

Накрая, когато почти всички други си бяха тръгнали, дойде един спокоен мъж с побеляла коса и любезни обноски — главен инспектор Нийл от Скотланд Ярд. Той поздрави Поаро с леко кимване. Представиха го на Андрю Рестарик. Един висок червенокос млад мъж стоеше до прозореца, вперил поглед надолу към двора.

„Какво ли чакат всички? — зачуди се мисис Оливър.“ Бяха изнесли тялото, фотографите и другите полицейски служители си бяха свършили работата. Останалите за известно време бяха събрани в спалнята на Клодия, след което им позволиха да дойдат в дневната, където да изчакат, както тя предполагаше, пристигането на човека от Скотланд Ярд.

— Ако искате да си тръгна... — обърна се нерешително мисис Оливър към него.

— Мисис Ариадни Оливър, нали? Не, ако нямате нищо против, бих предпочел да останете. Зная, че не ви е било приятно...

— Изглеждаше нереално.

Мисис Оливър затвори очи и си представи отново цялата картина. Дори мъртъв Паунът бе толкова живописен, че приличаше на герой от театрална постановка. А момичето... момичето изглеждаше различно. Съвсем не приличаше на несигурната Норма от Кросхеджис, на непривлекателната Офелия, както я бе описал Поаро. Спокойно и с трагично достойнство приемаше участието си.

Поаро бе попитал дали може да проведе два телефонни разговора. Единият бе със Скотланд Ярд. След като направи съответните запитвания, сержантът му позволи и му посочи деривата в стаята на Клодия. Поаро затвори вратата след себе си и набра номера.

Сержантът продължаваше да гледа подозрително и промърмори на подчинения си:

— Казаха ми, че всичко е наред. Интересно кой ли е този? Странно малко човече.

— Май е чужденец. Може да е от специалните служби.

— Не мисля. Търсеше главен инспектор Нийл.

Колегата му повдигна вежди и едва не подсвирна с уста.

След като проведе разговорите Поаро отвори вратата и направи знак на мисис Оливър да дойде при него. Тя стоеше в кухнята и излъчваше неувереност. Двамата седнаха на леглото на Клодия Рийс-Холанд.

— Ех, да можехме да направим нещо — възкликна мисис Оливър, винаги готова за действие.

— Търпение, *chere* мадам.

— Сигурно можете да направите нещо?

— Аз вече го сторих. Обадох се на тези, на които трябва. Тук нищо не можем да направим, докато полицията не приключи предварителния оглед.

— На кой друг се обадохте, след като говорихте с инспектора? На баща ѝ ли? Не може ли да дойде и да я освободи под гаранция или нещо такова?

— Не се допуска освобождаване под гаранция, когато е извършено убийство — поясни сухо Поаро. — Полицията вече е уведомила баща ѝ. Взели са телефонния му номер от мис Кари.

— Къде е тя?

— Разбрах, че е изпаднала в нервна криза и се намира в съседния апартамент при мис Джейкъбс. Тя е открила тялото. Изглежда доста се е разстроила. Изхвърчала от апартамента с писъци.

— Нали тя е тази, която си пада малко художник? Но Клодия би запазила самообладание.

— Съгласен съм с вас. Много уравновесена млада дама.

— На кого се обадохте тогава?

— Първо, както вероятно чухте, на главен инспектор Нийл от Скотланд Ярд.

— Дали полицията ще се съгласи той да се намеси?

— Той не идва, за да се меси. В последно време бе правил някои проучвания по моя молба, което може да хвърли светлина по този случай.

— О, разбирам... На кой друг се обадохте?

— На доктор Джон Стилингфлийт.

— Кой е той? Трябва да каже, че бедната Норма е смахната и не може да се въздържа да не убива?

— Квалификацията му позволява да свидетелства, ако е необходимо, и в съда.

— Той знае ли нещо за нея?

— Бих казал, че доста. Той се грижи за нея, откакто я открихте в кафенето.

— Кой я е изпратил при него?

— Аз — усмихна се Поаро. — Преди да дойда при вас в кафенето аз звъннах по телефона и уредих някои неща.

— Какво? През цялото време бях толкова разочарована от вас и ви подтиквах да *направите* нещо, а вие сте го *направили*? И да не ми

кажете! Ама наистина, Поаро! Нито дума! Как може да сте толкова... толкова лош.

— Не се ядосвайте, мадам. Моля ви. Онова, което сторих бе за добро.

— Хората обикновено говорят така, когато направят нещо отвратително. Какво друго направихте?

— Направих така, че баща ѝ да ме наеме, за да мога да извърша необходимото за нейната безопасност.

— Имате предвид този доктор Стилиnguотър?

— Стилиnguотър. Да.

— Как, за Бога, успяхте да го уредите? И за миг не бих допуснала, че баща ѝ ще избере вас, за да организирате всичко това. Прилича ми на човек, който се отнася с недоверие към чужденците.

— Изиграх го, подобно на фокусник, който измъква карта. Посетих го, претендирайки, че съм получил писмо от него, в което ме моли да му се обадя.

— И той повярва ли ви?

— Естествено. Показах му писмото. Беше напечатано на бланка от фирмата му и подписано с името му, въпреки че както той ми заяви, подписът не бил негов.

— Да не би да искате да кажете, че всъщност вие сте написали писмото?

— Да. Правилно прецених, че то ще възбуди любопитството му и той ще пожелае да се срещне с мен, а после се доверих на способностите си.

— Казахте ли му какво възнамерявате да помолите доктор Стилиngфлийт?

— Не. Не казах на никого. Виждате ли, съществуваше опасност.

— Опасност за Норма?

— За нея, или пък самата тя бе опасна за някого. Още от самото начало имаше две възможности. Фактите можеха да бъдат тълкувани и по двата варианта. Опитът за отравяне на мисис Рестарик не беше убедителен. Направен е доста след пристигането им и освен това не е бил достатъчно сериозен, за да я убие. После имаше една история за стрелба от револвер тук в „Бороудин Меншгънс“ и още една за автоматични ножове и петна от кръв. Всеки път, когато са се случвали тези неща, Норма не е знаела нищо за тях. Не може да си спомни и

така нататък. Тя намира арсен в едно чекмедже, но не си спомня да го е слагала там. Твърди, че има загуба на паметта, че ѝ се губят дълги периоди от време, през които не помни какво е вършила. Ето защо човек трябва да се запита — това, което тя казва *истина* ли е или, по някаква причина, си го *измисля*? Не е ли тя потенциалната жертва на някакъв чудовищен и може би налудничав заговор или тя е инициаторът на всичко? Вярна ли е представата, която създава за себе си, че страда от душевно разстройство, което да ѝ послужи като оправдание за замислено от нея убийство?

— Днес бе различна — изрече бавно мисис Оливър. — Забелязахте ли? *Съвсем* различна. Вече не изглежда като отнесена.

— Не прилича на Офелия, по-скоро на Ифигения.

В апартамента се чу раздвижване, което им привлече вниманието.

— Мислите ли... — и мисис Оливър замълча.

Поаро бе отишъл до прозореца и гледаше надолу към двора. Бе пристигнала линейка.

— Ще го отнесат ли? — попита мисис Оливър с треперещ глас. После с внезапен изблик на съжаление възкликна: — Бедният Паун.

— Не беше добър човек — отбеляза студено Поаро.

— Беше много колоритен... И толкова *млад* — продължи мисис Оливър.

— Това е достатъчно за *les femmes* — и Поаро леко откrehна вратата на спалнята, и надникна навън.

— Ще ме извините ли, ако ви остава за момент?

— Къде отивате? — попита подозрително миеш Оливър.

— Доколкото зная в тази страна подобен въпрос не се счита за учтив — отвърна обидено Поаро.

— О! Моля да ме извините. — После си пое шумно въздух и възмутено промърмори след него: — А клозетът не е натам! — И също погледна през откrehнатата врата.

Върна се и отиде до прозореца, за да види какво става долу.

— Току-що пристигна с такси мистър Рестарик — съобщи тя, когато няколко минути по-късно Поаро се вмъкна тихо в стаята. — Клодия също дойде с него. Успяхте ли да влезете в стаята на Норма, или там, където искахте да отидете?

— Полицията е в стаята на Норма.

— Колко неприятно за вас. Какво има в тази черна папка, която държите в ръката си?

— А вие какво носите в тази платнена чанта, с нарисувани арабски коне? — на свой ред попита Поаро.

— В пазарската ми чанта? Две авокадо.

— В такъв случай ще ви поверя тази папка. Моля ви, бъдете внимателна и не я мачкайте.

— Какво има вътре?

— Нещо, което се надявах да намеря... и го намерих... А, нещата май тръгнаха на самотек — каза той, когато отвън шумът се засили.

Мисис Оливър се впечатли от думите му, защото те много точно описваха ситуацията, въпреки че изразът не звучеше по английски. Гласът на Рестарик, който кънтеше високо и гневно. Клодия, която нахълта, за да телефонира. Полицейският стенограф, който стоеше пред вратата на съседния апартамент, за да вземе показанията на Франсес Кари и на една загадъчна личност, наречена мис Джейкъбс. Ходене напред-назад в изпълнение на различни нареждания. Заминаването на двамата фотографи.

После един висок енергичен млад мъж с рижа коса неочаквано нахлу в спалнята на Клодия.

Без да обърне никакво внимание на мисис Оливър, той заговори на Поаро:

— Какво е направила? Убийство? Кого? Приятелят й?

— Да.

— Призна ли си?

— Изглежда.

— Не е достатъчно. Съвсем категорично ли го заяви?

— Не съм чул какво е казала. Нямах възможността да я попитам каквото и да било.

В стаята надникна един полицаи.

— Доктор Стилингфлийт? — запита той. — Съдебният лекар би искал да говори с вас.

Доктор Стилингфлийт кимна и го последва.

— Значи този е доктор Стилингфлийт — отбеляза мисис Оливър. Замисли се за момент и продължи: — Хубавец, нали?

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ТРЕТА

Главен инспектор Нийл взе един лист хартия и нахвърли на него една-две бележки. Огледа петимата останали в стаята. Гласът му прозвуча твърдо и официално.

— Мис Джейкъбс? — попита той и погледна към полицаия, който стоеше до вратата. — Разбрах, че сержант Конъли е снел нейните показания, но аз бих искал да ѝ задам няколко въпроса.

Малко по-късно въведоха мисис Джейкъбс в стаята. Нийл стана и любезно я поздрави.

— Аз съм главен инспектор Нийл — представи се той, когато се ръкуваха. — Съжалявам, че ви безпокоим за втори път. Но сега е съвсем неофициално. Просто искам да получа по-ясна представа за онова, което сте видели и чули. Боя се, че ще ви бъде мъчително...

— Мъчително? Не — отговори мис Джейкъбс и седна на предложения ѝ стол. — Беше шок, разбира се. Но запазих самообладание. — После добави: — Изглежда вече всичко сте почистили.

Той реши, че има предвид изнасянето на тялото.

Тя огледа с наблюдателен и критичен поглед присъстващите и отбеляза, искреното удивление на Поаро (Какво, за Бога е *това?*), любопитството на мисис Оливър, одобри изправената стойка на червенокосия доктор Стилингфлийт, разпозна съседката си Клодия и леко ѝ кимна и накрая усети нещо като състрадание към Андрю Рестарик.

— Сигурно сте бащата на момичето? — обърна се тя към него. — Едва ли има смисъл един съвършено непознат човек да ви изказва съчувствията си. По-добре да останат неизречени. Живеем в тъжни времена или поне на мен така ми се струва. Според мен момичетата учат твърде много. — После обърна предразполагащо лице към Нийл и каза: — Да?

— Мисис Джейкъбс, бих искал да ми разкажете със свои думи точно какво сте видели.

— Мисля, че ще се различава малко от онова, което казах преди — заяви неочаквано мисис Джейкъбс. — Нали разбирате, понякога се получава така. Човек се опитва да даде възможно най-точното описание и използва много думи. Не смятам обаче, че може да бъде изключително точен. Подсъзнателно добавя неща, които мисли, че е видял или е трябвало да види, или е чул. Но аз ще се постарая. Всичко започна с това, че чух писъци. Стреснах се. Реших, че сигурно някой се е наранил. Точно когато бях тръгнала към вратата, започнаха да блъскат по нея. Писъците продължаваха. Отворих и видях една от съседките си. Едно от трите момичета, които живеят в съседния апартамент номер 67. Боя се, че не зная името ѝ, но я познавам по лице.

— Франсес Кари — обади се Клодия.

— Говореше съвсем несвързано и каза, че някой е мъртъв, някой, когото тя познава... Дейвид някой си... не запомних фамилията му. Тя трепереше и ридаше. Прибрах я в апартамента си, дадох ѝ малко бренди и отидох да видя.

Всички почувстваха, че мисис Джейкъбс е от тези хора, които винаги биха постъпили точно така.

— Знаете какво открих. Нужно ли е да го описвам?

— Може би съвсем накратко.

— Един младеж, от тези модерните, с ярки дрехи и дълги коси. Лежеше на пода и очевидно бе мъртъв. Ризата му беше подгизнала от кръв.

Стилингфлийт се размърда. Обърна глава и погледна с любопитство мис Джейкъбс.

— После осъзнах, че в стаята има едно момиче. Държеше кухненски нож. Изглеждаше съвсем спокойна и хладнокръвна. Наистина, много странно.

— Тя каза ли нещо? — попита Стилингфлийт.

— Каза, че е била в банята, за да измие кръвта от ръцете си. После продължи с думите: „Не можете лесно да отмиете кръвта, нали?“

— „Изчезни проклето петно“^[1], а?

— Не бих казала, че ми напомни на Лейди Макбет. Тя бе... как да се изразя... съвършено спокойна. Положи ножа на масата и седна на един стол.

— Какво друго каза? — попита главен инспектор Нийл, а погледът му се плъзна по една набързо надраскана бележка пред него. — Нещо за *омраза*? Че не е безопасно да *мрази* някого. Споменала ви е нещо за „бедния Дейвид“, нали? Така сте казали на сержант Конъли. И, че е искала да се освободи от него.

— Забравих. Да. Тя спомена, че той я е накарал да дойде тук... а също и нещо за Луиз.

— Какво ви каза за Луиз? — този път въпроса зададе Поаро и се наведе рязко напред.

Мис Джейкъбс го погледна подозрително.

— Всъщност нищо. Просто спомена името. Каза: „*Като Луиз*“ и замълча. Това го каза, след като бе споменала, че не е безопасно да се мразят хората...

— И после?

— После съвсем спокойно ми каза да се обадя на полицията, което и направих. Двете просто... седяхме, докато пристигне. Реших, че не трябва да я оставям сама. Повече не говорихме. Тя изглеждаше погълната от мислите си, а аз... е, честно казано, не можех да измисля какво да й кажа.

— Нали можяхте да разберете, че тя е психически нестабилна? — намеси се Андрю Рестарик. — Нали разбрахте, че тя не е знаела какво върши или защо, бедното дете? — Гласът му прозвуча умолително и с нотка на надежда.

— Ако това да изглеждаш свършено спокоен и уравновесен, след като си извършил убийство, е признак за душевно разстройство, то аз ще се съглася с вас. — В гласа на мис Джейкъбс се усети съвсем категорично несъгласие.

— Мис Джейкъбс, тя призна ли си, че го е убила? — попита Стилингфлийт.

— О, да. Трябваше да го спомена... Това бе първото нещо, което каза. Сякаш отговаряше на въпрос, който съм й задавала. Каза: „*Да. Аз го убих*“. После продължи да ми обяснява как е отишла да си измие ръцете.

Рестарик изстена и зарови лице в ръцете си. Клодия сложи ръката си на рамото му.

— Мис Джейкъбс, споменахте, че момичето е сложило ножа, който държи, на масата. Вие наблизихте ли бяхте? Видяхте ли го ясно? —

попита я Поаро. — Забелязахте ли дали ножът също е мит?

Мис Джейкъбс погледна колебливо към главен инспектор Нийл. Очевидно ѝ се струваше, че Поаро внася неофициална нотка в разпита, който тя считаше за официален.

— Бъдете така добра да отговорите на въпроса — подкани я Нийл.

— Не. Струва ми се, че ножът не беше мит или бърсан. По него имаше следи от някаква гъста лепкава течност.

— О! — възкликна Поаро и се облегна назад на стола си.

— Помислих си, че вече знаете всичко за този нож — обърна се укорително мис Джейкъбс към Нийл. — Полицията не го ли изследва? Струва ми се, че е проява на голяма небрежност, ако не го е направила.

— О да. Полицията го изследва — каза Нийл. — Но ние... въ... предпочитаме фактът да бъде потвърден.

Тя го погледна намръщено.

— Предполагам, че онова, което имате предвид е да разберете доколко точно е наблюдението на свидетелите. Какво си измислят, какво всъщност са видели или си мислят, че са видели.

— Струва ми се, че не сме изразили съмнение към вас, мис Джейкъбс — усмихна се леко той. — Вие ще бъдете отличен свидетел.

— Няма да ми е приятно, но предполагам, че човек трябва да мине през това.

— Боя се, че е така. Благодаря ви мис Джейкъбс — той се огледа. — Някой да има още въпроси?

Поаро даде знак, че има. Мис Джейкъбс с неудоволствие се спря на вратата.

— Да?

— По повод споменаването на името Луиз. Знаете ли момичето кого е имало предвид?

— Откъде да зная.

— Възможно ли е да е имала предвид мисис Луиз Шарпантие. Познавахте мисис Шарпантие нали?

— Не.

— Знаехте ли, че наскоро тя се е хвърлила от един прозорец в този блок?

— Това, разбира се, го зная. Но не знаех, че се казва Луиз, а и не я познавах лично.

— Може би не сте желали да се запознаете?

— Не съм казала подобно нещо. Жената е мъртва. Но ще си призная, че е съвсем вярно. Тя беше много неподходящ наемател и аз, а и други от блока често сме се оплаквали на управата.

— От какво точно?

— Честно казано, жената пиеше. Апартаментът ѝ се намираще на последния етаж, над моя и там непрекъснато се провеждаха шумни сбирки, с чупене на чаши, събаряне на мебели, пеене и викане. И много... тъ... ходене напред-назад.

— Може би е била самотна? — предположи Поаро.

— Тя съвсем не създаваше такова впечатление — заяви мис Джейкъбс с леден тон. — На предварителното следствие стана ясно, че е била потисната от здравословното си състояние. Но си го е въобразявала. Изглежда здравето ѝ е било съвсем наред.

След като изрази липсата си на съчувствие към мисис Шарпантие, мис Джейкъбс си тръгна.

Поаро насочи вниманието си към Андрю Рестарик.

— Добре ли съм осведомен, мистър Рестарик, че преди време вие сте били добри познати с мисис Шарпантие? — попита деликатно Поаро.

Рестарик не отговори веднага. После въздъхна дълбоко и погледна Поаро:

— Да. Някога, преди много години, аз наистина я познавах добре... Трябва да кажа обаче, не под името Шарпантие. Тогава тя се казваше Луиз Бърел.

— Бяхте ли... тъ... влюбен в нея?

— Да, бях влюбен в нея... бях хлътнал до уши. Заради нея напуснах жена си. Заминахме за Южна Африка. След около година всичко свърши. Тя се върна в Англия. Оттогава не съм я виждал. Дори не знаех какво е станало с нея.

— А дъщеря ви? Тя познаваше ли Луиз Бърел?

— Едва ли я помни. Беше на пет годинки.

— Но познаваше ли я? — настоя Поаро.

— Да — изрече бавно Рестарик. — Тя познаваше Луиз. Тоест Луиз идваше вкъщи и си играеше с нея.

— Значи е възможно момичето да я е помнило, дори след много години?

— Не зная. Просто не зная. Не зная как е изглеждала, доколко се е променила. Както ви казах, не съм я виждал оттогава.

— Но сте получили *известие* от нея, нали, мистър Рестарик? Имам предвид, че сте получили известие от нея след завръщането ви в Англия?

Отново последва пауза и дълбока съкрушена въздишка.

— Да... Получих известие от нея... — призна той. После попита с известно любопитство: — Как разбрахте, мосю Поаро?

Поаро извади от джоба си прилежно сгънат лист хартия. Разтвори го и го подаде на Рестарик.

Той озадачено се намръщи, когато го разгледа.

Скъпи Анди,

Разбрах от вестниците, че отново си у дома.

Трябва да се срещнем и да си разкажем какво сме правили през всичките тези години.

Тук писмото прекъсваше, после продължаваше отново.

Анди, познай от кого е това писмо! Луиз. Не смей да кажеш, че си ме забравил!

Скъпи Анди, както ще видиш от адреса на листа, живея в същия блок, в който живее секретарката ти. Колко е малък светът! Току-що се запознахме. Можеш ли да дойдеш да пийнем по нещо идната седмица?

Анди скъпи, трябва да те видя отново... Никой друг не е имал значение за мен, освен ти... и ти не си ме забравил, нали?

— Откъде взехте това? — попита с любопитство Рестарик, като почука по листа.

— От една моя приятелка, която пък го взела от един камион за мебели — отвърна Поаро и погледна към мисис Оливър.

Рестарик я изглежда недружелюбно.

— Не можех да се въздържа — обади се мисис Оливър, като правилно изтълкува погледа му. — Предполагам, че са изнасяли нейните мебели. Носачите изпуснаха едно бюро, от него изпадна едно чекмедже и се разпиляха много неща. Вятърът ги разнесе по целия двор. Аз вдигнах листчето и се опитах да им го върна, но те бяха ядосани и не го искаха. Ето защо, без да мисля, го прибрах в джоба на палтото си. Не се бях сетила за него до днес следобед, когато изпразвах джобовете на палтото си, за да го дам на химическо чистене. Така че вината наистина не е моя. — Тя замълча останала без дъх.

— В крайна сметка нейното писмо стигна ли до вас? — попита Поаро.

— Да... тя... една по-официална версия. Не му отговорих. Реших, че е по-разумно да не го правя.

— Не искахте ли отново да я видите?

— Тя бе последният човек, който бих пожелал да видя. Беше с изключително труден характер. Винаги е била такава. А и дочух разни неща за нея. Била станала алкохоличка. Е, имаше и други неща.

— Пазите ли писмото ѝ?

— Не, скъсах го!

Доктор Стилингфлийт рязко попита:

— Дъщеря ви някога говорила ли ви е за нея?

Рестарик сякаш нямаше желание да отговори.

Доктор Стилингфлийт настоя:

— Може да се окаже важно, ако е така.

— Вие, докторите! Да, веднъж ми спомена за нея.

— Какво точно ви каза?

— Съвсем внезапно каза: „Татко, онзи ден видях Луиз“. Аз се стреснах и попитах: „Къде я видях?“, а тя ми отговори: „В ресторанта на нашия блок“. Леко се изненадах и казах: „Не съм подозирал, че я помниш“. А тя ми отговори: „Нищо не съм забравила. Дори и да исках, мама не би го позволила“.

— Да — отбеляза доктор Стилингфлийт. — Да, това има значение.

— А вие, мадмоазел — обърна се изведнъж Поаро към Клодия.
— Норма споменавала ли ви е някога за Луиз Карпентър?

— Да. Беше след самоубийството. Каза, че тя е порочна жена. Прозвуча доста детински, ако разбирате какво имам предвид.

— Вие бяхте ли в апартамента през онази нощ... или по-точно, през онази ранна утрин, когато мисис Карпентър се е самоубила?

— Не, не бях тук. Отсъствах от къщи. Спомням си, че се върнах на следващия ден и тогава научих. — Тя се извърна към Рестарик и попита: — Помните ли? Беше на двайсет и трети. Бях ходила в Ливърпул.

— Да, разбира се. Трябваше да ме представяте на заседанието на Хевър Тръст.

— Но Норма е спала тук през онази нощ? — обади се Поаро.

— Да — отвърна Клодия малко неловко.

— Клодия? — Рестарик я хвана за ръка. — Какво знаете за Норма? Има нещо. Нещо, което криете.

— Нищо не крия! Какво бих могла да зная за нея?

— Мислите, че не е с всичкия си, нали? — намеси се доктор Стилингфлийт. — Както и момичето с черната коса. И *вие* също — обърна се рязко той към Рестарик. — Всички ние се държим учтиво и избягваме този въпрос, а мислим едно и също. С изключение на главния инспектор. Той нищо не мисли. Той събира факти: луда или убийца. А *вие*, мадам?

— Аз? — скочи мисис Оливър. — Аз... не зная.

— Въздържате се от преценка? Не ви обвинявам. Трудно е. Повечето хора се съгласяват с общото мнение. Просто използват различни думи. Това е всичко. Хлопа й дъската. Смахната. Откачена. Побъркана. Има халюцинации. Има ли някой, който да смята, че тя е нормална?

— Мис Батърсби — обади се Поаро.

— Коя, по дяволите, е мис Батърсби?

— Директорка на училище.

— Ако някога имам дъщеря, ще я изпратя в нейното училище... Разбира се, аз съм от друга категория. Аз *зная*. Зная всичко за това момиче!

Бащата на Норма се втренчи в него.

— Кой е този човек? — попита той главен инспектор Нийл. — Какво иска да каже с това, че знае всичко за дъщеря ми?

— Познавам я, защото през последните десет дни се намираще под мое наблюдение — отвърна Стилингфлийт.

— Доктор Стилингфлийт е висококвалифициран и уважаван психиатър — поясни главен инспектор Нийл.

— И как попадна във вашите ръце... без първо някой да поиска съгласието ми?

— Попитайте „Мустака“ — отвърна доктор Стилингфлийт и кимна към Поаро.

— *Вие... вие...*

Рестарик беше толкова ядосан, че не можеше да говори.

Поаро спокойно каза:

— Имах вашите нареждания. Искяхте да намеря дъщеря ви, да се погрижа за нея и да я защита. Аз я открих... и успях да заинтересувам доктор Стилингфлийт с нейния случай. Тя беше в опасност, мистър Рестарик, в много голяма опасност.

— Едва ли е била в по-голяма опасност, отколкото е в момента! Арестувана по обвинение в убийство!

— На практика тя все още не е обвинена — измърмори Нийл и продължи: — Доктор Стилингфлийт, да разбирам ли, че желаете да изразите професионалното си мнение относно психическото състояние на мис Рестарик, както и дали тя осъзнава естеството и значението на постъпките си?

— Можем да си спестим официалното медицинско заключение — отговори Стилингфлийт. — Това, което сега искате да разберете, е съвсем просто — дали момичето е лудо или е нормално? Добре, ще ви кажа. *Момичето е нормално*, точно толкова, колкото всеки един от вас в тази стая!

---

[1] Шекспир, „Макбет“. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА

Всички се втренчиха в него.

— Не го очаквахте, нали?

— Грешите — възрази гневно Рестарик. — Момичето въобще *не осъзнава какво върши*. Тя е невинна, напълно невинна. Не може да ѝ се търси отговорност за действия, които не знае, че е извършила.

— Оставете ме да продължа. Зная какво говоря. Вие не знаете. Момичето е нормално и отговорно за действията си. След малко ще я доведем тук и ще ѝ дадем възможност да говори. Тя е единственият човек, който досега нямаше тази възможност. О да, тя все още е тук, заключена в спалнята си, охранявана от полицаи. Но преди да ѝ зададем въпросите си, искам да научите нещо. Когато момичето дойде при мен, *бе натъпкано с наркотици*.

— Той ѝ ги е давал! — извика Рестарик. — Този дегенерат и нещастник!

— Без съмнение, започнала е под негово влияние.

— Благодаря на Бога — каза Рестарик. — Благодаря на Бога за това.

— За какво благодарите на Бога?

— Разбрах ви погрешно. Помислих си, че ще я хвърлите в устата на лъва, защото настоявахте, че тя е нормална. Преценил съм ви неправилно. Наркотиците са виновни. Под тяхно въздействие тя е вършила неща, които никога не би направила по собствена воля и после не е могла да си спомни постъпките си.

— Ако ме оставите да обясня — повиши тон Стилингфлийт — и да не говорите толкова много, убеден, че всичко ви е ясно, можем да стигнем до някъде. Първо, *тя не е пристрастена към наркотици*. Няма следи от инжекции. Не смърка кокаин. Някой, вероятно момчето или може би друг човек, ѝ е давал наркотици без нейно знание. И то не само една-две таблетки от модерните хапчета, а една много интересна смес от наркотици — ЛСД, който предизвиква редуване на приятни ярки сънища с кошмари. Хашиш, който нарушава чувството за време,

така че тя да може да повярва, че нещо е продължило един час, вместо няколко минути. Има и още много други любопитни вещества, за които нямам намерение да ви обяснявам. Някой, който е познавал много добре наркотиците, е изиграл дяволска шега на момичето. Стимулантите и седативите също са имали своята роля в стремежа за контролиране на волята ѝ. По този начин са я накарали да се възприеме като съвършено различен човек.

— И аз казвам същото — прекъсна го Рестарик. — Норма не е била отговорна. Някой я е упоил, за да извърши тези неща.

— Все още не разбирате главното! Никой не може да принуди момичето да върши *онова, което тя не желае*. Само са *могли* да я накарат да си *мисли*, че го е направила. Сега ще я доведем тук и ще ѝ разкажем какво ѝ се е случило. — Той погледна въпросително главен инспектор Нийл, който му кимна.

На излизане от дневната, Стилингфлийт се обърна през рамо към Клодия:

— Къде оставихте другото момиче, онова, което доведохте от Джейкъбс и ѝ дадохте успокоително? В нейната стая на леглото ли? По-добре я събудете и я доведете тук. Ще имаме нужда от помощ.

Клодия също излезе от стаята.

Стилингфлийт се върна, като побутваше Норма пред себе си и я окуражаваше.

— Добро момиче... Никой няма да те ухапе. Седни там.

Тя послушно седна. Нейното покорно държание навяваше страх.

Полицаят застана до вратата и изглеждаше възмутен.

— От теб искам само да кажеш истината. Не е толкова трудно, колкото си мислиш.

Клодия влезе като водеше Франсес Кари. Тя широко се прозяваше. Черната ѝ коса висеше като завеса и покриваше част от устата, докато тя продължаваше да се прозява.

— Имате нужда от нещо освежително — каза ѝ Стилингфлийт.

— Искам само да ме оставите да спя — измърмори неясно Франсес.

— Никой няма да спи, докато не приключи! Сега, Норма, отговаряй на въпросите ми. Онази жена, която живее в съседния апартамент, казва, че си признала пред нея, че си убила Дейвид Бейкър. Вярно ли е?

— Да. Аз убих Дейвид — отговори покорно тя.

— Намушка ли го?

— Да.

— Откъде знаеш, че си го направила?

Тя леко се изненада.

— Не разбирам какво искате да кажете? Той беше там на пода.

Мъртъв.

— Къде беше ножът?

— Аз го вдигнах.

— Имаше ли кръв по него?

— Да. И по ризата му.

— Каква ти се стори кръвта върху ножа? И кръвта по ръката ти, която си искала да измиеш? Течна ли беше или приличаше на сладко от ягоди?

— Беше като сладко от ягоди, лепкава — тя потрепери. — Трябваше да отида и да я отмия от ръката си.

— Много разумно. Е, това свързва всичко много добре. Жертва, убиец... ти... и оръжието на престъплението, пълен комплект. Всъщност спомняш ли си да си го *извършила*!

— Не... Не си спомням... Но сигурно съм го направила, нали?

— Не питай мен! Не съм бил там. Само ти го твърдиш. Но преди това се е случило друго убийство, нали? Едно предишно убийство.

— Имате предвид Луиз?

— Да. Имам предвид Луиз... Кога за първи път ти дойде мисълта да я убиеш?

— Преди много години. О, преди много години.

— Когато беше още дете?

— Да.

— Наложило ти се е дълго да чакаш, нали?

— Да.

— Когато си била дете, си я мразила. Защо?

— Защото тя отведе татко. Моят баща.

— И направи майка ти нещастна?

— Мама мразеше Луиз. Казваше, че тя е истински порочна жена.

— Предполагам, че доста сте си говорили за нея?

— Да. Ех, да не беше... Не искам повече да слушам за нея.

— Зная, че ти е досадно. Омразата не е съзидателна. Когато я видя отново, *наистина* ли пожела да я убиеш?

Норма се замисли. На лицето ѝ се изписа особено изражение.

— Всъщност не зная... Струваше ми се толкова отдавна. Не можех да си представя, че аз... ето защо...

— Защо не си сигурна, че си го направила?

— Имах някои доста налудничави идеи, че не съм я убила. Че всичко е било един сън. Че вероятно тя наистина се е хвърлила сама от прозореца.

— Е, а защо не?

— Защото зная, че аз го направих... *Казах*, че съм го направила.

— Казала си, че си го направила? На кого го каза?

— Аз не трябва... — поклати глава Норма. — На някой, който се опита да бъде мил с мен и да ми помогне. Тя каза, че ще се преструва, че не знае нищо. — Продължи, като започна да говори по-бързо и развълнувано: — Бях пред вратата на Луиз, на апартамент 76. Точно излизах от него. Реших, че съм ходила в съня си. Те... тя... каза, че се е случила злополука. Долу на двора. Повтаряше, че няма нищо общо с мен. Никой никога няма да научи... А аз не можех да си спомня какво съм направила... но в ръката ми имаше нещо...

— Нещо? Какво нещо? Имаш предвид *кръв*?

— Не, не кръв... откъснато парченце от завеса. Когато съм я блъснала навън.

— Спомняш си, че си я блъскала навън, нали?

— Не, не. Това е най-ужасното. Не помнех *нищо*. Ето защо се *надеявах*. Ето защо отидох... — и тя извърна глава към Поаро — *при него*. — Тя отново погледна Стилингфлийт. — Не помня нещата, които съм правила. Но все повече и повече се страхувах, защото доста дълги периоди от време ми се губеха... съвсем ми се губеха... часове, за които не помнех нищо — къде съм била и какво съм правила. Но намирах неща... неща, които сигурно аз съм скривала. Мери беше отровена от *мен*. В болницата откриха, че е отровена. *А аз намерих препарата против плевели, който бях скрила в чекмеджето си*. В апартамента имаше един автоматичен нож. Имах и револвер, за който дори не знаех, че съм го купила. Наистина убивам хора, но не помня, че го правя. Така че аз всъщност не съм истински убиец... просто съм *луда*! Най-сетне го осъзнах. *Луда* съм и нищо не може да се направи.

Хората не могат да те обвиняват, че вършиш разни неща, щом си луд. Ако съм могла да дойда тук и да убия Дейвид, това *показва*, че съм луда, нали?

— Май много ти си иска да си луда?

— Аз... да, предполагам, че е така.

— Ако е така, защо призна пред някого, че си убила една жена, като си я блъснала през прозореца? На кого го каза?

Норма колебливо извърна глава. После вдигна ръка и посочи.

— Казах го на Клодия.

— Изобщо не е вярно — погледна я презрително Клодия. — Никога не си ми казвала подобно нещо!

— Казах ти. Казах ти.

— Кога? Къде?

— Аз... не помня.

— Тя сподели с мен, че си е признала всичко пред теб — обади се отнесено Франсес. — Честно казано, помислих си, че е истеричка и си измисля.

Стилингфлийт погледна към Поаро.

— Може би си е измисляла — отбеляза безстрастно той. — Струва си да се разрови. Но ако е така, ще трябва да открием мотив, сериозен мотив, за да пожелае смъртта на тези двама души. Луиз Карпентър и Дейвид Бейкър. Детинска омраза? За нещо, което се е случило преди много години и е приключило? Глупости. А Дейвид? Само за да се „освободи от него“? Момичетата не убиват по такава причина. Нуждаем се от по-сериозни мотиви. Например, заради огромна сума пари! От алчност! — той се огледа и тонът му стана делови. — Необходима ни е малко помощ. Липсва един човек. Изглежда на съпругата ви й трябва много време, за да дойде тук, мистър Рестарик.

— Нямам представа къде може да е Мери. Аз я търсих. Клодия остави съобщение за нея навсякъде, където се сетихме, че може да отиде. Досега поне можеше да се обади отнякъде.

— Вероятно сме сбъркали — намеси се Поаро. — Може би, така да се каже, мадам вече отчасти е тук.

— Какво, за Бога, имате предвид? — извика ядосано Рестарик.

— Мога ли да ви обезпокоя, *chere* мадам? — и Поаро се наведе към мисис Оливър.

Тя го погледна стреснато.

— Пакетът, който ви поверих...

— О! — сети се тя и ръката ѝ потъна в пазарската чанта. После подаде увития в черна хартия пакет на Поаро.

Той чу как зад него някой рязко си пое дъх, но не обърна глава.

Разтвори пакета и внимателно извади една бухнала руса перука.

— Мисис Рестарик не е тук — каза той, — но *перуката ѝ е*.
Интересно.

— Откъде по дяволите я взехте, Поаро? — попита Нийл.

— От сака на мис Франсес Кари. Все още не бе имала възможност да я скрие. *Нека да видим как ѝ стои*.

С единствено ловко движение той дръпна черната коса, която така успешно закриваше лицето на Франсес. После ѝ нахлузи русата перука. Франсес не успя да се защити и ги изгледа кръвнишки.

— Мили Боже! Това е Мери Рестарик! — възкликна мисис Оливър.

Франсес се гърчеше като змия. Рестарик скочи от мястото си, за да стигне до нея, но силната ръка на Нийл го задържа.

— Не. Не искаме никакво насилие. Знаете ли, играта свърши, мистър Рестарик... или да ви нарека Роберт Оруел...

От устата на мъжа се изсипа порой от ругатни. Гласът на Франсес рязко се извиси:

— Млъкни, проклети глупако!

Поаро изостави своя трофей, перуката. Отиде при Норма и внимателно взе ръцете ѝ.

— Мъчението ти свърши, дете мое. Жертвата няма да бъде пожертвана. Нито си луда, нито пък си убила някого. Тези две безсърдечни и жестоки същества са скроили заговор срещу теб. Непрекъснато са ти давали опиати, лъгали са те, правили са всичко възможно да те доведат до самоубийство или да повярваш, че си виновна и че си луда.

Норма се беше втренчила с ужас в двамата заговорници.

— *Баща ми. Баща ми!* Могъл е да постъпи така с мен? Неговата дъщеря. Баща ми, който ме обичаше...

— Не баща ти, *mon enfant*^[1]... а един мъж, който е пристигнал тук след смъртта на баща ти и се е представил за него, за да сложи ръка на огромно богатство. Само един човек е могъл да го познае, или

по-скоро да разбере, че *не е* *Андрю Рестарик* и това е жената, която преди петнайсет години е била любовница на Андрю Рестарик.

---

[1] Mon enfant (фр.) — мое дете. — Б.пр. [↑](#)

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ПЕТА

В стаята на Поаро седяха четирима души. Поаро се бе настанил в квадратното си кресло и пиеше чаша *sirop de cassis*. Норма и мисис Оливър бяха на канапето. Мисис Оливър изглеждаше изключително празнично в светлозелената си дреха от бродат, въпреки че цветът не й отиваше и беше вложила много усърдие в прическата си. Доктор Стилингфлийт се бе изтегнал на един стол и така бе изпружил краката си напред, че те сякаш достигаха средата на стаята.

— А сега, има много неща, които искам да науча — каза мисис Оливър с обвинителен тон.

Поаро побърза да налее масло в огъня.

— Но, *chere* мадам, размислете. Не бих могъл да изразя колко много съм ви задължен. Всичките, ама съвсем *всичките* добри идеи, ми бяха предложени от вас.

Мисис Оливър го погледна с недоверие.

— Не бяхте ли вие тази, която ми споменахте фразата „третото момиче“? От тук започнах... и тук завърших... при третото момиче, което делеше апартамента с още две други. Предполагам, че формално Норма винаги е била третото момиче, но когато погледнах на нещата от *противоположната страна*, всичко си дойде на мястото. Липсващият отговор, загубеното парченце от мозайката — всеки път стигах до едно и също — до третото момиче. Разбирате ли, винаги ставаше дума за *човекът, който отсъстваше*. За мен то беше само едно име и нищо повече.

— Чудя се защо нито веднъж не я свързах с Мери Рестарик — промърмори мисис Оливър. — Виждах Мери Рестарик в Кросхеджис, разговарях с нея. Разбира се, когато видях Франсес Кари за първи път, черната ѝ коса прикриваше лицето ѝ. Всеки би се подвел!

— Отново вие бяхте тази, мадам, която насочихте вниманието ми върху това колко лесно може да се промени външността на една жена, в зависимост от начина, по който сресва косата си. Спомнете си, че Франсес Кари е учила театрално изкуство. Знаела е как трябва да се

гримира. При нужда е могла да променя гласа си. Като Франсес, тя е била с дълга черна коса, която е обграждала лицето ѝ и почти наполовина го е закривала, плътен бял *maquillage*^[1], изрисувани с черен молив вежди и туш по миглите, и провлачен дрезгав глас. Мери Рестарик е изглеждала съвършено различно, с руса перука със симетрично подредени къдрици, семпли дрехи, едва доловим колониален акцент и отсечен говор. И все пак още от първия момент, човек чувства, че тя не е съвсем *истинска*. Що за жена беше тя? Не знаех. По отношение на нея не бях прозорлив. Не... аз, Еркюл Поаро, съвсем не бях прозорлив.

— Я виж ти — възкликна доктор Стилингфлийт. — За първи път те чувам да го казваш, Поаро! Чудесата нямат край.

— Наистина не разбирам защо е имала нужда от две самоличности? — обади се мисис Оливър. — Изглежда прекалено объркващо.

— Не. За нея е било много важно. Виждате ли, по този начин тя винаги е имала алиби. Като си помисля, че този факт е бил там през цялото време, пред очите ми, а аз не съм го забелязал! На лице беше перуката. Подсъзнателно това непрекъснато ме тревожеше, но не разбирах *защо*. Две жени — и никога, в нито един момент не са били виждани заедно. Животът им е бил така организиран, че никой не е забелязвал липсата им за дълги периоди от време. Мери често ходи в Лондон да пазарува, да посещава агенции за недвижими имоти, да разглежда редица къщи. Предполагали са, че така прекарва времето си. Франсес пътува до Бирмингам, до Манчестър, дори в чужбина, обикаля Челси с котерията си от млади художници, които наема, за да осъществи някои свои цели, на които законът не би погледнал с добро око. За галерията „Уедърбърн“ са били изработени специални рамки за картини. Изгряващи млади художници са правили изложби там. Картините им са се продавали добре. Били са изпращани с кораби за организираните в чужбина изложби или на купувачите им заедно с рамките. В тях са били скрити пакетчета хероин... Мошеничества с произведения на изкуството... майсторски изработени фалшификати на картини от стари майстори... Тя е организаторът на всичко това. Дейвид Бейкър е бил един от художниците, които тя е използвала. Той е имал дарбата да прави великолепни копия на известни картини.

— Бедният Дейвид — промърмори Норма. — Когато го срещнах за първи път, реших, че е чудесен.

— Тази картина — каза занесено Поаро. — В мислите си постоянно се връщах към нея. Защо Рестарик я е пренесъл в кабинета си? С какво е била толкова важна за него? *Enfin*^[2] не мога да се поздравя, че бях такъв глупак.

— Не разбирам за каква картина говорите?

— Много умна идея. Послужила е като своего рода документ за самоличност. Двойка портрети, на съпруг и съпруга, нарисувани отдавна от известен моден художник. Когато изваждат портретите от килера, Дейвид Бейкър подменя този на Рестарик с нов на Оруел, на който го е нарисувал с двайсет години по-млад. Никой не би допуснал, че портретът не е оригинален. Стилът, рисунъка, материята, всичко е изглеждало много убедително. Рестарик го е закачил над бюрото си. Всеки, който е познавал Рестарик отпреди, би могъл да каже: „Едва ли бих те познал!“ или „Доста си се променил“, но поглеждайки портрета, би си помислил, че сигурно е забравил как е изглеждал той.

— Било е голям риск за Рестарик... или по-скоро за Оруел — каза замислено мисис Оливър.

— По-малко, отколкото предполагате. Не му се е наложило да предявява правата си. Просто е съдружник в добре позната фирма в Сити, който след дълги години прекарани в чужбина, се връща вкъщи след смъртта на брат си, за да уреди делата му. Със себе си довежда една млада съпруга, за която се е оженил наскоро. Настаняват се да живеят при един възрастен полусляп, но много известен чичо по майчина линия, който не го е познавал добре и почти не го е виждал след училищните ваканции. Приел го е без никакви въпроси. Рестарик не е имал други близки роднини, с изключение на дъщерята, която е видял за последен път, когато е била на пет години. При заминаването му за Южна Африка в кантората са работили двама възрастни служители, които впоследствие са починали. В днешно време, по-младите чиновници не се задържат дълго на едно място. Семейният адвокат също е починал. Бъдете сигурни, че обстановката е била много внимателно проучена на място от Франсес, след като са решили да направят своя удар. Вероятно се е запознала с него преди две години в Кения. И двамата са били мошеници, въпреки че със съвършено различни интереси. Той се е занимавал с разни фалшиви сделки като

златотърсач. Рестарик и Оруел са търсели заедно полезни изкопаеми някъде из дивите местности. Разнесъл се слух за смъртта на Рестарик (вероятно е било истина), но впоследствие е било отречено.

— Предполагам, че става дума за много пари? — попита Стилингфлийт.

— Огромна сума пари. Страхотен риск в името на страхотна цел. Сполучили са. Андрю Рестарик е бил много богат човек и наследник на брат си. Никой не се е заинтересувал от самоличността му. Но после, нещата са се объркали. Сякаш от миналото той е получил писмо от една жена, която, ако някога се изправи лице в лице с него, веднага би разбрала, че той не е Андрю Рестарик. Имали са и друг лош късмет — Дейвид Бейкър е започнал да го изнудва.

— Струва ми се, че е могло да се предвиди — вметна замислено Стилингфлийт.

— Не са го предвидили — продължи Поаро. — Дейвид никога преди не се е занимавал с изнудване. Мисля, че огромното богатство на този човек му е завъртяло главата. Сумата, която са му платили за фалшифициране на портрета му се е сторила крайно недостатъчна. Искал е още. Ето защо Рестарик му е писал чекове за големи суми и се е преструвал, че е заради дъщеря му — за да я предпази от неподходяща женитба. Не зная дали наистина момчето е искало да се ожени за нея. Може и да е искало. Но е било много опасно да изнудва хора като Оруел и Франсес Кари.

— Искате да кажете, че те хладнокръвно са планирали убийствата на двамата... Съвсем спокойно, просто ей така? — попита мисис Оливър. На нея сякаш ѝ прилоша.

— Можеха да прибавят и вас в списъка си, мадам — припомни ѝ Поаро.

— Мен? Да не би да искате да кажете, че един от *тях* ме е ударил по главата? Предполагам, че е Франсес? Не е бил бедният Паун.

— Не мисля, че е бил Паунът. Вече сте били в „Бороудин Меншънс“. Може би сте проследили Франсес в Челси или поне тя така е решила, като сте се оправдали с някаква доста съмнителна история. Ето защо тя се измъква и ви удря по главата, за да се отърве от любопитството ви за известно време. Не искахте да ме чуετε, когато ви предупреждавах, че е опасно.

— Трудно мога да повярвам, че е тя! Онзи ден се бе изтегнала като героиня на Бърн-Джоунс в онова мръсно ателие. Но защо... — и тя погледна към Норма, после отново към Поаро. — Те са я използвали... целенасочено... обработвали са я, давали са й наркотици, накарали са я да повярва, че е убила двама души. Защо?

— Искали са *изкупителна жертва*... — поясни Поаро.

Той стана и отиде при Норма.

— *Mon enfant*, ти преживя ужасно преमेждие. Не бива никога вече да се повтаря. Запомни, че трябва да вярваш в себе си. Видя отблизо какво представлява злото и това ще те защити от неприятностите, които те очакват в живота.

— Предполагам, че сте прав — каза Норма. — Да допуснеш, че си луд... наистина да го *повярваш*, е много страшно нещо... — Тя потрепери. — Дори и сега не разбирам *защо* избягах... *защо* *някой* ми повярва, че не съм убила Дейвид... когато аз самата повярвах, че съм го сторила?

— Грешката им беше в кръвта — поясни доктор Стилингфлийт. — Започнала е да се съсирва. Ризата е била „подгизнала с нея“, както се изрази мис Джейкъбс, а не *намокрена*. Предполага се, че си го убила не повече от пет минути преди Франсес да изкрещи.

— Как тя... — започна да разсъждава мисис Оливър.

— Била е в Манчестър... Върнала се е с по-ранен влак. Там си е сложила перуката и се е дегизирала като Мери. Влязла е в „Бороудин Меншънс“ и се е качила с асансьора като непозната блондинка. Вмъкнала се е в апартамента, където Дейвид я е чакал, според предварителната им уговорка. Той не е подозирал нищо и тя го е намушкала. После е излязла отново и е наблюдавала, докато дойде Норма. Влязла е в една обществена тоалетна, и си е променила външността. Срещнала е случайно една приятелка и са повървели заедно. Пред блока ѝ е казала довиждане. Този път е влязла като Франсес и си е изиграла сцената. Предполагам, че доста се е забавлявала. Мислела е, че когато извикат полицията и тя пристигне, едва ли някой ще забележи, че убийството е извършено преди повече време. Трябва да кажа, Норма, че в този ден много ни измъчихте, като настоявахте, че вие сте убили и двамата.

— Искях да си призная, за да приключи всичко... Вие... вие наистина ли мислихте, че съм го направила?

— Аз? За какъв ме смятате? Добре зная какво могат да извършат моите пациенти и какво не. Но бях сигурен, че дяволски ще усложните нещата. Не знаех докъде ще си позволи да стигне Нийл. Струваше ми се, че не е съвсем по полицейската процедура. Погледнете начина, по който той даде на Поаро възможност да ръководи.

— Двамата с главен инспектор Нийл се познаваме от много години — усмихна се Поаро. — Освен това, той вече бе правил някои проучвания по моя молба. Ти всъщност никога не си била пред вратата на апартамента на Луиз. Франсес е сменила номерата. Разменила е 6 и 7 на вратата на вашия апартамент. Цифрите са били много разхлабени. Същата нощ Клодия не е била вкъщи. Франсес те е упоила, така че всичко да ти се стори като кошмарен сън. Изведнъж прозрях истината. Единственият човек, който е могъл да убие Луиз е било истинското „трето момиче“ — Франсес Кари.

— Знаеш ли, останах с впечатление, че ти почти я бе разпознала — обади се Стилингфлийт, — когато ми описваше как един човек може да се превърне в друг.

Норма го погледна замислено.

— Вие се държите много грубо с хората — обърна се тя към Стилингфлийт.

— Грубо? — стъписа се той.

— Нещата, които казахте. Начинът, по които крещяхте на всички.

— Е, да, може би бях... Понякога ми се случва. Хората са дяволски досадни — изведнъж той се ухили на Поаро. — Тя е страхотно момиче, нали?

Мисис Оливър се изправи с въздишка.

— Трябва да се прибирам. — Огледа двамата мъже, после Норма. — Какво ще правите с нея?

И двамата се стреснаха.

— Зная, че в момента тя живее при мен — продължи мисис Оливър. — И казва, че се чувства добре. Но имам предвид, че това си е проблем. Баща ти — обърна се тя към Норма, — искам да кажа истинският, ти е оставил много, много пари. Това създава усложнения. Ще завалят писма с молби за помощ и всякакви подобни неща. Тя би могла да отиде да живее при стария сър Родерик — обясни мисис Оливър на двамата мъже, — но едва ли ще е забавно за едно момиче.

Той е доста оглушал, както и ослепял и е голям егоист. Между другото, какво стана с липсващите документи, онова момиче и Кю Гардънс?

— Оказали са се там, където вече бил търсил. Намерила ги е Соня — отговори Норма и добави: — Чичо Роди и Соня се женят... следващата седмица...

— Няма по-голям глупак от стария глупак! — възкликна Стилингфлийт.

— Аха! — на свой ред възкликна Поаро. — Значи младата дама предпочита живота в Англия, вместо да се забърква в *la politique*^[3]. Тя май е доста умна.

— Е, това е — заключи мисис Оливър. — Но да продължа за Норма. Човек трябва да бъде *практичен*. Човек трябва да има *планове*. Момичето не може да реши *само* какво иска да прави. Чака някой да й *каже* — и тя ги погледна строго.

Поаро не каза нищо. Само се усмихна.

— О, тя ли? — обади се доктор Стилингфлийт. — Е, аз ще ти кажа, Норма. Другия вторник заминавам за Австралия. Първо ще се поогледам, за да разбера дали всичко, което са ми обещали, ще бъде изпълнено. После ще ти телеграфирам и ти можеш да дойдеш при мен. Ще се оженим. Трябва да ми вярваш, че не се женя за теб заради парите ти. Не съм от онези лекари, които искат да създават огромни изследователски центрове и тем подобни. Аз се интересувам единствено от *хората*. Вярвам също, че ти ще съумееш да се справиш с мен. Че съм груб... не съм го забелязан. Странно е, наистина, като си помисля за цялата каша, в която се беше забъркала... безпомощна като муха в паяжина... И все пак, не аз ще се справям с *теб*, а *ти* с мен.

Норма седеше съвсем неподвижно. Погледна внимателно Джон Стилингфлийт, сякаш размишляваше върху нещо, което знае, но от съвсем различен ъгъл. После се усмихна, с една много приятна усмивка, като на щастлива млада бавачка и каза:

— Добре. — Прекоси стаята и отиде при Еркюл Поаро. — Бях груба с вас в деня, когато дойдох тук по време на закуска. Казах ви, че сте твърде стар, за да ми помогнете. Изразих се грубо и *не е истина*... — Тя сложи ръце на раменете му и го целуна. Сетне се обърна към Стилингфлийт: — По-добре вземи такси.

Той кимна и излезе от стаята. Мисис Оливър взе чантата и кожената си наметка. Норма облече палтото си и я последва към

вратата.

— *Madame, un petit moment*^[4]...

Мисис Оливър се обърна. Поаро бе вдигнал от дивана една красива букла от косата ѝ.

Мисис Оливър възкликна ядосано:

— Всичко, което правят в днешно време е отвратително! Имам предвид фибите. Те просто се изхлузват и всичко пада! — и тя си тръгна намръщена.

След миг главата ѝ се подаде през вратата. Прошепна заговорнически:

— Само ми кажете... всичко е наред, тя тръгна надолу... нарочно ли я изпратихте точно при този лекар?

— Разбира се, че нарочно. Квалификацията му е...

— Няма значение каква му е квалификацията. Знаете какво имам предвид. Той и тя... Нарочно ли го направихте?

— Да, като толкова искате да знаете.

— Така си и помислих — каза мисис Оливър. — Сещате се за много неща, нали?

---

[1] *Maquillage* (фр.) — грим. — Б.пр. ↑

[2] *Enfin* (фр.) — с една дума. — Б.пр. ↑

[3] *La politique* (фр.) — политиката. — Б.пр. ↑

[4] *Madame, un petit moment* (фр.) — мадам, един момент. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.